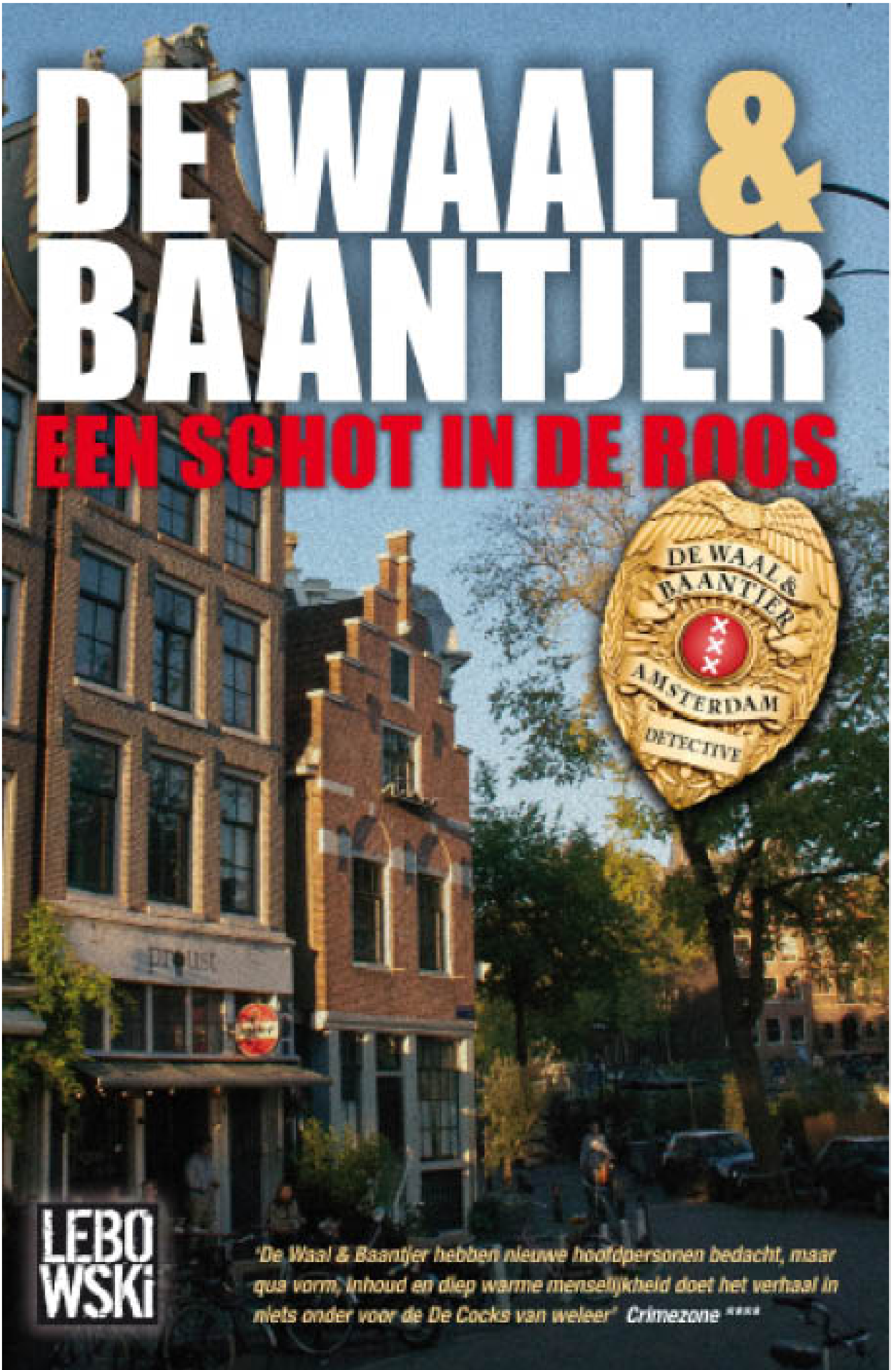
DE WAAL &
BAANTJER
EEN SCHOT IN DE ROOS
DE WAAL &
BAANTJER
AMSTERDAM
DETECTIVE
LEBO
WSKi
'De Waal & Baantjer hebben nieuwe hoofdpersonen bedacht, maar qua vorm, inhoud en diep warme menselijkheid doet het verhaal in niets onder voor de De Cocks van weleer' Crimezone ****

De Waal & Baantjer

Een schot in de roos

Lebowski Publishers
Amsterdam 2011

© A.C. Baantjer & S.P. de Waal, 2011
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2011
Omslagontwerp: Evert-Jan Hielema / XLent Hilversum
Omslagfoto: Simon de Waal

ISBN 978 90 488 0841 0
NUR 305

www.dewaalenbaantjer.nl
www.simondewaal.com
www.lebowskipublishers.nl

Lebowski Publishers is een imprint van Dutch Media Uitgevers bv

Deze digitale editie is gemaakt naar de eerste druk, 2011

Hoofdstuk 1

Commissaris Van Straaten trommelde met zijn dikke vingers op het verweerde bovenblad van zijn oude bureau. Hij tuurde ongedurig door de ruiten, waarachter een bleke lentezon de lange koude winter eindelijk leek te verdrijven.

Peter van Opperdoes boog zich voorover en glimlachte behulpzaam. ‘Is het lastig?’

Van Straaten gromde. ‘Is het lastig? Helemaal niet. Jíj bent lastig.’

Hij liet een stapeltje blaadjes door zijn handen glijden en keek er zijdelings naar.

‘Hoe lang zit je nu al aan bureau Raampoort? Anderhalf jaar?’

Van Opperdoes staarde naar het plafond en liet de laatste maanden snel aan zijn geest voorbijtrekken. Was het alweer zo lang? Was de Warmoesstraat al zo lang geleden?

Van Straaten rommelde nog wat in de papieren, voor hij ze met een diepe zucht opzij schoof en zijn handen quasiwanhopig in de lucht gooide. ‘Wat moet ik nou met jou?’

Van Opperdoes haalde zijn schouders op. Hij wist het ook niet.

De commissaris zuchtte nog maar eens diep. ‘Op je werk is werkelijk niets aan te merken, Van Opperdoes.’

De oude rechercheur ging er eens goed voor zitten. ‘Maar...?’

Weer trommelden de vingers van Van Straaten op het blad. Deze keer deed zijn andere hand ook mee, zodat al zijn vingers zachtjes op het bureau roffelden. Ineens hielden ze op, en boog de commissaris iets naar voren. ‘Ik heb nog nooit zo’n eigenwijze, eigenzinnige, koppige rechercheur meegemaakt als jij, Van Opperdoes. Je gaat gewoon helemaal je eigen gang.’

Hij snoof diep.

‘En de ellende is... je lost alles nog op ook. Dus... kan ik er niks van zeggen.’

Van Opperdoes glimlachte besmuikt. Dit hoorde hij al jaren.

Hij zou pas ongerust worden als een chef hem deze kwalificaties niet zou toedichten.

Vijf vingers roffelden door, terwijl zijn baas de blaadjes van zijn beoordeling omsloeg en de samenvatting voorlas. ‘Je werkhouding... prima. Je lost zaken op... meer dan prima. Soms een beetje onorthodox, maar toch... prima.’

Van Straaten gaf het op. Hij zuchtte diep, trok een zilverkleurige vulpen tevoorschijn en schroefde de dop er tergend langzaam af. Terwijl hij Van

Opperdoes over zijn montuur heen bleef observeren, schoof hij de papieren weer voor zich en zette er een zwierige handtekening op. 'Prima beoordeling. Niks mis mee, zoals ik al zei.'

Van Opperdoes hield zijn hoofd een beetje schuin. 'Ik hoor daar ergens in de verte toch weer een "maar"...'

Van Straaten liep naar de deur, keek even of er iemand op de gang liep, en sloot de deur zachtjes. 'Dat komt... soms maak ik me zorgen om je, dan vraag ik me af: gaat het wel goed met die man?'

Van Opperdoes moest glimlachen. 'Het beste beroep van de wereld... bij een fijn bureau... op een van de mooiste plekken in Amsterdam. Waarom zou het niet goed met me gaan?'

De commissaris schoof zijn bril naar beneden en keek Van Opperdoes met vorsende blik aan. Hij zag het vriendelijke gezicht van de oude rechercheur voor zich, die hem met een beminnelijke glimlach zwijgend aankeek.

'Je weet heel goed wat ik bedoel, Van Opperdoes. Regelmatig zie ik je moederziel alleen op de recherchekamer zitten, diep in gedachten. Soms zelfs midden in de nacht. Ook zie ik je weleens... in jezelf mompelend... door de gang lopen.'

De oude rechercheur verschoof even ongemakkelijk. 'Ik voel me prima. Is er soms over me geklaagd?'

De commissaris schoot achteruit in zijn stoel. 'Hemel, nee... hoe kom je nou aan dat idee? Nee, nee, nee... integendeel mag ik wel zeggen. Je bent een zeer gewaardeerde, ik mag wel zeggen zeer geliefde, collega. Het is alleen maar... hoe moet ik het zeggen... persoonlijke bezorgdheid.'

Alsof hij zijn woorden wilde benadrukken, schoof hij de papieren demonstratief naar de zijkant van zijn bureau en knikte er nadrukkelijk bij.

'Persoonlijke bezorgdheid. Dat heeft niets met je functioneren of met deze jaarlijkse beoordeling te maken.'

Peter van Opperdoes knikte de chef vriendelijk toe. 'Mooi. Maakt u zich om mij dan maar niet druk, commissaris. Jacob, mijn trouwe collega, fungeert al anderhalf jaar als een uitstekende kinderoppas.'

Hij stond op en verliet de kamer, terwijl de commissaris hoofdschuddend de dop weer op zijn vulpen schroefde.

De oude rechercheur keek op zijn horloge en daalde langzaam de monumentale trap van het bureau af. Jacob zou die ochtend iets later zijn en Van Opperdoes besloot een kop koffie bij de wachtcommandant te drinken. Hij schepte er genoegen in af en toe beneden rond te scharrelen, waar zijn collega's van de uniformdienst de wacht hielden en het bureau uit renden als er een oproep was. Hij opende de tussendeur en liep naar de plottafel, vanwaar contact werd gehouden met alle collega's op straat.

‘Meneer Van Opperdoes, welkom. Kan ik u misschien een heerlijke kop koffie uit deze prehistorische machine aanbieden?’

De wachtcommandant wees naar een aftands koffiezetapparaat, dat stond te kraken en te puffen alsof het op het punt stond zijn laatste adem uit te blazen. Met een dikke plof viel overduidelijk niet alleen het laatste water, maar ook een klont gemalen koffie in de pot.

De wachtcommandant trok een wenkbrauw omhoog en krabde op zijn hoofd. ‘Dat doet-ie anders nooit.’

Van Opperdoes liep naar het raam en staarde over het water van de Singelgracht. Hij zag het bordje aan de reling, waarop de naam van de brug stond: de Bullebaksluis. Een paar weken geleden had Jacob hem gevraagd of hij de herkomst van die naam kende, waarop Van Opperdoes hem het verhaal over de brug had verteld. Dat vroeger... heel vroeger... in de zeventiende eeuw... de legende ging door Amsterdam dat er in de oude gewelven onder de brug bij de Bloemgracht een afschuwelijk monster rondwaarde. Een watergeest... die kleine kinderen die te dicht bij de kant kwamen, het water in sleurde. Het monster werd de Bullebak genoemd, en de brug – later – de Bullebaksluis.

De deur van het bureau werd opengegooid en twee logge mannen sjokten naar binnen. Ze droegen fluorescerend oranje jacks en hadden beiden een indrukwekkend dikke buik, die op en neer deinde terwijl ze de balie naderden.

‘Mogge, heren van het goeie leven...’

De wachtcommandant stak zijn hand op. Kennelijk was het niet ongewoon dat schoonmakers van de stadsreiniging het bureau inkwamen, concludeerde Van Opperdoes. Een van de twee dook meteen het publiekstoilet in. Tja, vandaar dus... dacht de oude rechercheur.

De hele dag op straat rijden in een elektrisch wagentje is ook niet alles.

De tweede schoonmaker kwam bij de balie, rommelde in zijn jaszak en legde een mobiele telefoon neer. Hij keek de wachtcommandant vrolijk aan.

‘Nummer negen... gevonduh... in de Westerstraat. In een vuilnisbak. En hij staat nog aan ook.’

De wachtcommandant knikte en haalde een map tevoorschijn. ‘Heel goed, Bert. Ik houd het niet bij, maar nummer negen... het zou heel goed kunnen.’

Bert haalde zijn schouders op. ‘Het is de negende. Ik hou het wel bij.’ Hij tikte tegen de zijkant van zijn hoofd. ‘Hier. Hier hou ik het bij. Zeventien handtasjes, veertien portemonnees, negen telefoons. Alleen de sleutelbossen, die hou ik niet bij. Dat zijn er te veel.’

De wachtcommandant trok met een plechtig gebaar een formulier uit een map en begon dat achter het bureau in te vullen. ‘We kunnen je wel een eigen map geven...’ bromde hij.

Bert begon te lachen, een diepe bulder die als een stoomtrein aan kwam denderen en langzaam wegstierf. ‘Da’s een goeie... een eigen map.’

‘Wat?’ vroeg zijn maat, die het toilet uit kwam en nog druk bezig was zijn gulp dicht te ritsen.

Bert schudde zijn hoofd. ‘Niks. Snap jij toch niet.’

Zijn maat trok zijn broek omhoog en knikte gelaten. ‘Oké.’

Terwijl de wachtcommandant het formulier verder invulde, viel een diepe stilte over het bureau, alleen onderbroken door een laatste, onverwachte zucht van het koffiezetapparaat.

En toen rinkelde de telefoon die op de balie lag.

Op de een of andere manier keken alle aanwezigen naar de telefoon, die onverstoorbaar doorging, met een vrolijk melodietje.

Bert vouwde zijn armen over elkaar. ‘Nou, daar zal je hem hebben. De eigenaar van de telefoon belt zijn eigen toestel, omdat-ie hem kwijt is. Zal die effe blij zijn...’

Hij keek de wachtcommandant aan, maar die gaf geen krimp, en zei: ‘Neem op, dan. Kun je mooi vertellen dat je hem hebt gevonden.’

Maar Bert schudde zijn hoofd. ‘Ikke niet. Kom zeg... hij is nu van jullie.’

Peter van Opperdoes glimlachte, liep naar de balie en pakte het toestel op. ‘Hallo?’

Het bleef even stil, toen hoorde hij een diepe, emotionele zucht en een zachte, warme vrouwenstem, waarin tranen en radeloosheid doorklonken.

‘O, mijn god... mijn god... wat ben ik blij dat er iemand opneemt... Is mijn zoon bij u? Alstublieft? Is hij daar?’

Van Opperdoes werd geraakt door de stem van de vrouw. Hij slikte even, voor hij kon antwoorden.

‘Nee, mevrouw, het spijt me. Uw zoon is hier niet. Deze telefoon is gevonden. U spreekt met de politie, met rechercheur Van Opperdoes.’

Een wanhopige snik weerklonk aan de andere kant.

‘Mijn zoon is al drie dagen weg... vermist. Ik weet niet waar hij is. Zijn telefoon... was de enige hoop die ik nog had.’

Hoofdstuk 2

Gehaaste voetstappen joegen door het trapportaal van de Raampoort, waarna het rood aangelopen hoofd van Jacob in de deuropening van de recherchekamer verscheen. ‘Wat hoor ik nou?’

Peter van Opperdoes keek zijn jonge collega glimlachend aan en schoof de mobiele telefoon, beschermend verpakt in een plastic zak, een stukje naar voren op zijn bureau. ‘Wat heb je gehoord?’

‘Het verhaal dat door het bureau gonst. Telefoon... in vuilnisbak gevonden... en de moeder van een vermiste man belt op.’

Van Opperdoes knikte langzaam en schoof de telefoon heen en weer. ‘Mooi samengevat. Zo is het dan ook precies. Ze is onderweg naar het bureau, maar dat kan nog wel even duren.’

Jacob hing zijn jas op en kwam naast Van Opperdoes staan. Hij bekeek de telefoon. ‘Hoe lang is die zoon al vermist?’

‘Drie dagen, zei zijn moeder. Hij was behoorlijk gespannen... of angstig... en daarna heeft zijn moeder geen contact meer met hem gehad.’

‘Kennen we hem?’

Van Opperdoes zocht zijn notitieboekje en bladerde naar de laatst beschreven bladzij.

‘Michael Zand. Hij is zesentwintig jaar, woont in Amsterdam-Oost. Geen schokkende dingen in onze administratie.’

Met een demonstratieve zachte klap sloot de oude rechercheur het boekje.

Jacob trok een wenkbrauw omhoog. ‘Dat is het? Een naam, leeftijd, en verder geen bijzonderheden?’

De oude rechercheur schoof achteruit in zijn stoel. ‘Dat is het. Voor nu dan. Een modelburger.’

Jacob fronste. ‘Maar wel een vermiste modelburger. En dat iemand vermist wordt... dat kan, dat gebeurt. Maar waarom zou hij zijn telefoon weggooien? Terwijl die het nog doet?’

Van Opperdoes haalde zijn schouders op. ‘Daar heb ik ook over zitten piekeren. Als iemand geen contact wil met mensen, kan hij zo’n ding gewoon uitzetten. Waarom dan weggooien? Misschien symbolisch... om een nieuw leven te beginnen? Misschien was hij wel kwaad... of dronken. Misschien had hij een telefoontje van een vriendin gehad, die het uitmaakte... waardoor hij die telefoon als de boodschapper zag en weggooide... Zeg het maar. Er zijn wel duizend redenen. Maar voorlopig is de telefoon gevonden...en Michael Zand vermist.’

Er klonk een bescheiden klop op de deur.

Van Opperdoes keek om en zag een vrouw op de gang staan, voor wie de jaren bijzonder zachtmoedig waren geweest. Ze was van middelbare leeftijd, maar haar natuurlijke schoonheid was nog steeds onmiskenbaar. Ze droeg een nauwsluitend blauw mantelpakje, waar haar prachtig verzorgde lange haar overheen golfde. Van Opperdoes merkte dat een zacht maar exotisch parfum de kamer vulde.

Ze deed twee stappen naar voren, waarbij haar hoge hakken bescheiden op de houten vloer klikten. 'Meneer Van Opperdoes, neem ik aan?'

De oude rechercheur stond op en maakte een hoffelijk gebaar. 'Dat ben ik, mevrouw...'

'Mijn naam is Welling... Diana Welling. Ik heb u zojuist aan de telefoon gehad.'

Haar glimlach was gemeend, maar kon een triest gevoel niet verhullen.

Van Opperdoes stond gehaast op en schoof uitnodigend een stoel naast zijn bureau. Ze knikte dankbaar, ging zitten en sloeg haar mooie benen over elkaar.

Jacob kwam naast haar staan en gaf haar een hand. 'Mijn naam is Jacob, ik werk samen met rechercheur Van Opperdoes. Wilt u misschien iets drinken? Koffie, thee?'

Ze maakte een kort, maar niet onvriendelijk afwerend gebaar. Haar ogen bleven rusten op de mobiele telefoon, die voor Van Opperdoes op zijn bureau lag. 'Is dat zijn telefoon?'

De oude rechercheur knikte. 'Herkent u hem?'

Ze schudde haar hoofd. 'Het is geen kind meer dat thuis woont, rechercheur. Dat soort dingen weet ik toch niet? Net zomin als wat voor kleding hij het laatst aanhad. Maar als dat de telefoon is die u opnam toen ik belde... ja, dan is het zijn telefoon.'

Jacob pakte de telefoon en borg deze op in een lade van zijn bureau, waardoor hij haar volledige aandacht had. 'Michael Zand is uw zoon. Maar uw naam is Welling, zei u.'

Even keek ze weg, alsof het een onderwerp was dat ze liever vermeed. 'Mijn man... mijn ex-man inmiddels... heet Zand. Vandaar.'

Van Opperdoes fronste, alsof de naam hem bekend voorkwam. 'Zand. Toch niet heel toevallig Frits Zand?'

Diana Welling keek verrast op. 'Kent u hem?'

De oude rechercheur kneep zijn ogen bedachtzaam samen. 'Ik ken... of eigenlijk kende... een zekere Frits Zand. Ik weet uiteraard niet of het dezelfde is, maar het is natuurlijk geen veelvoorkomende naam.'

Ze liet haar hoofd iets zakken en knikte bijna onmerkbaar. 'Het zal vast wel. Het verbaast me in ieder geval niets dat u, als rechercheur, hem zou kennen.

Het bleek een man te zijn met hele... onvermoede kanten. Laat ik het daar maar bij laten, het gaat nu niet om hem.'

Jacob keek naar zijn oude collega, maar die schudde heel even zijn hoofd als teken dat hij er niet naar moest vragen. Jacob had aan het halve gebaar genoeg.

'Wanneer is de laatste keer dat u contact had met uw zoon?'

'Zoals ik al zei: drie dagen geleden.'

'En hoe verliep dat?'

Diana haalde haar schouders op. 'Ik vind het moeilijk om daar een precies antwoord op te geven. Hij klonk... anders dan anders. Hij zei dat hij ergens naartoe moest, afspraken had. Maar ik merkte dat er iets was.'

Jacob fronste. 'Wat dan?'

Ze glimlachte bedroefd. 'Hebt u kinderen, rechercheur?'

Jacob knikte.

'Dan zult u dat weten, of anders zeker uw vrouw. Misschien nu nog niet... ik weet niet hoe oud ze zijn... maar ik als moeder voel zoiets haarfijn aan. Er was iets met hem.'

Van Opperdoes had zijn opschrijfboekje voor zich gelegd, en maakte enkele korte aantekeningen. 'Drie dagen geleden, dat was vrijdag?'

'Vrijdagavond. Om acht uur, belde hij.'

'Met deze mobiele telefoon?'

Ze knikte. 'Ik herkende het nummer.'

'En wat zei hij precies?'

Ze klonk alsof ze het telefoongesprek uit haar hoofd geleerd had. 'Dat hij even weg moest, maar dat ik me geen zorgen hoefde te maken. Dat hij dus in het weekend geen koffie kwam drinken.' Ze maakte een gehaast gebaar. 'Dat vond ik vreemd, want hij zou helemaal geen koffie komen drinken.'

Van Opperdoes trok een wenkbrauw omhoog. 'Deed hij dat dan nooit?'

'Ja, natuurlijk wel. Maar niet op zaterdag. Vrijdagavond ging hij altijd uit met vrienden, en dan zou hij nooit op zaterdag bij mij komen. Dan lag hij tot diep in de middag in zijn bed. Nou, ziet u... dat is een van de redenen dat ik het zo vreemd vond. En sinds die tijd... niks meer. Geen telefoontje, niks.'

Jacob keek Van Opperdoes even aan en wist dat hij op dat moment hetzelfde dacht. Los van elkaar zouden deze twee voorvallen niet tot grote ongerustheid leiden, maar de vrouw maakte op hen een bijzonder normale indruk, en haar verhaal klonk oprecht verontrustend. Plus het feit dat de telefoon, werkend en wel, in een vuilnisbak was gevonden...

Peter van Opperdoes opende de deur naar de zolderverdieping van het bureau.

'IJsselstein!'

Er klonk gerommel en een onderdrukte vloek van bovenaf, voor een rood

aangelopen kaal hoofd boven aan de trap verscheen. 'Wat moet je?'

De oude rechercheur hield het plastic zakje omhoog, met daarin de telefoon. 'Kun je hier iets mee?'

Roy IJsselstein, de digitale rechercheur van het bureau, stommelde de trap af en bekeek de telefoon aandachtig. 'Zeker die telefoon die door de stadsreiniging is gebracht? Natuurlijk. Hier kan ik van alles mee.'

'We willen weten wie er heeft gebeld naar deze telefoon, en naar wie ermee is gebeld.'

IJsselstein maakte een spottend geluid. 'Pfff... da's het makkelijkste. Daar heb ik de telefoon niet eens voor nodig. Alleen het nummer.'

Glimlachend stak Van Opperdoes de telefoon in zijn jaszak en propte een briefje met het telefoonnummer in IJsselsteins hand.

'Ik hoopte al dat je dat zou zeggen, want de telefoon krijg je nog niet, hoorde ik net van Jacob.'

IJsselstein keek Jacob met toegeknepen ogen aan. 'En waarom dan wel niet?'

'Vingerafdrukken... DNA-sporen, misschien? Voor hetzelfde geld heeft de vermiste zoon die telefoon niet zelf weggegooid.'

IJsselstein maakte een mismoedig gebaar. 'Ik wens je veel geluk. Die gasten van de stadsreiniging hebben overal al met hun dikke vingers aan gezeten. En dan nog wat collega's beneden, bij de balie. Niemand is er voorzichtig mee geweest, tot het moment dat die moeder belde. En dat snap ik ook nog wel. Het was een gevonden telefoon. Geen bewijsstuk in een moordzaak of zo. '

Van Opperdoes keek IJsselstein ernstig aan. 'Toen nog niet, nee... maar wie weet waar dit op uitdraait.'

De digitale rechercheur wapperde met het telefoonnummer voordat hij al mopperend de trap op verdween. 'Ja, nou... hoe dan ook... ik ga aan de slag en zodra die forensische pannenkoeken klaar zijn met die telefoon, wil ik hem hebben. En zeg dat ze rustig aan doen met dat vingerafdrukkenpoeder, want dat spul sloopt alles.'

Van Opperdoes liep glimlachend naar de recherchekamer, waar hij zijn montycoat aantrok en Jacob een seintje gaf hem te volgen.

De winter was lang geweest, met kille dagen en veel sneeuw, maar eindelijk was de lente dan toch in volle hevigheid losgebarsten. De bomen leken in één nacht vol en groen te zijn geworden, en het was alsof Amsterdam er met smart op had zitten wachten. Hoewel het nooit echt stil was in de Jordaan, leek dit de eerste ochtend waarop iedereen vol plezier en in zomerse kleding de straat op was gelopen. Links en rechts in de Westerstraat stonden mensen in groepjes te praten, en bij de cafés en de moderne lunchrooms stonden mannen en vrouwen met koffie en broodjes op straat, hun hoofd opgeheven in de warme

zonnestralen.

Van Opperdoes laveerde er handig tussendoor en keek om naar zijn jonge collega. ‘Dit is nou waar ik zo van hou, Jacob. De sfeer in de Jordaan... de mensen op straat...’

‘Uit jouw mond klinkt dat nogal lyrisch. Ik dacht dat je zo gek was op de Warmoesstraat?’

Van Opperdoes keek hem met twinkelende ogen aan. ‘Die twee bureaus zijn niet te vergelijken, de Jordaan en de Wallen zijn twee totaal verschillende grootheden. Mensen die je hier ziet, zie je op de Wallen niet – en omgekeerd.’

‘Mooi... en vertel me nu maar eens even wie de vader van onze vermiste is.’

De oude rechercheur ontweek een oude dame met paars haar en vertraagde peinzend zijn pas.

‘Frits Zand... dat is een naam die ik lang niet heb gehoord. Het was een man die ik een paar keer heb ontmoet, en die mij altijd een bijzonder ongemakkelijk gevoel gaf. Hij kwam een paar keer naar voren... zijdelings weliswaar... tijdens onderzoeken. Zware onderzoeken. Zelfs bij afrekeningen in het milieu werd zijn naam genoemd. Altijd zijdelings...nooit genoeg om verdacht te worden, maar toch... hij verkeerde in dubieuze kringen.’

‘Je bedoelt: waar rook is, is vuur?’

Peter van Opperdoes haalde zijn schouders op, maar knikte uiteindelijk. ‘Je mag het eigenlijk niet zeggen, omdat je op de feiten af moet gaan. Maar in dit geval... heb ik er geen goed gevoel bij.’

Langzaam liep hij door, tot ze bij de Eerste Anjeliersdwarsstraat kwamen. Links op het trottoir, naast een rommelig vol fietsenrek en tegen de rijbaan aan, zag Jacob een eenzame vuilnisbak staan.

‘Is de telefoon hier gevonden?’

Van Opperdoes knikte en draaide langzaam een rondje, alsof hij de precieze omgeving goed tot zich door wilde laten dringen. Achter hem, op de hoek bij de Anjeliersdwarsstraat, bevond zich Rippens, de oude ijzerhandel die van alles verkocht: van naambordjes tot stofzuigerzakken. Aan de overkant was café Nol gevestigd, de beroemde plek waar veel buurtbewoners, maar nog veel meer toeristen iedere avond luid op de Jordanese meezingers klonken. Hij probeerde zich voor te stellen hoe iemand de telefoon in de vuilnisbak had gegooid. Was het nonchalant gegaan, in het voorbijgaan? Gejaagd, bang of angstig? Of had diegene hier lang gestaan, in vertwijfeling, niet wetend wat te doen? Of was het stiekem gebeurd, door iemand die niet wilde opvallen?

Van Opperdoes wist dat hij misschien nooit antwoord op die vragen zou krijgen, maar nu intrigeerde het hele voorval hem. Waarom had iemand – misschien de vermiste zoon, misschien ook niet – hier een werkende telefoon weggegooid?

Jacob observeerde de omgeving ook, maar zijn ogen waren iets hoger gericht, meer richting de gevels van de Westerstraat.

Van Opperdoes zag hem kijken. ‘Wat zoek je?’

Jacob liep een paar meter weg, naar een winkel even verderop. Hij keek glimlachend naar Van Opperdoes, en wees naar een onopvallende, kleine camera aan de gevel van een hippe kunstgalerie, die gericht was op het trottoir en – belangrijker nog – op de daar geplaatste vuilnisbak.

Hoofdstuk 3

Een zacht geklingel klonk in de galerie, toen Van Opperdoes de deur opende. Vrijwel meteen kwam, schijnbaar vanuit het niets, een jonge man tevoorschijn die zijn blik van top tot teen over de oude rechercheur liet gaan. Kennelijk beviel hem wat hij zag niet zo erg, want hij trok zijn neus ongeïnteresseerd op en keek langs Van Opperdoes naar Jacob.

‘Kan ik iets voor u doen?’ De arrogantie droop van zijn stem. Kennelijk had hij voor zichzelf al uitgemaakt dat deze twee mannen absoluut niet tot zijn exclusieve doelgroep hoorden.

Van Opperdoes keek zijn jonge collega even geamuseerd aan. Ze dachten allebei precies hetzelfde.

‘Wat dacht u dat we kwamen doen?’

De galeriehouder hief zijn blik even ten hemel. ‘O, ik heb werkelijk géén idee.’ Hij joeg een lok van zijn lange haar nonchalant naar achteren en kon een cynische glimlach niet onderdrukken. ‘Of komt u soms voor de kunst?’

Midden in de galerie stond een tafel, met daarop een kennelijk zeer modern kunststuk. Het leek op een verzameling pingpongballetjes, die in schijnbaar doelloze volgorde over een enorm schaakbord bewogen.

Van Opperdoes wees ernaar. ‘Wat kost dat?’

De wenkbrauw van de galeriehouder schoof een centimeter omhoog. ‘Dat? Dat is het nieuwste werk van Oscar Slinksy. Het schaakbord van Lucifer. Waarmee de schepper van het kunstwerk de willekeur van goed en slecht... van wit en zwart... wil aantonen.’

Van Opperdoes knikte ernstig. ‘Indrukwekkend. Ik krijg er een heel erg positief gevoel van.’

‘Het is dan ook het belangrijkste werk van het afgelopen jaar.’

Van Opperdoes bukte en liet zijn gezicht tot vlak boven de balletjes zakken. ‘Precies. Natuurlijk. Maar wat wilt u ervoor hebben?’

De galeriehouder trok de oude rechercheur nerveus iets van de opstelling vandaan. ‘Een koopje. Voor vijftigduizend euro is de sculptuur voor u. Er is er natuurlijk maar een, zodat u een uniek stuk heeft.’

Van Opperdoes draaide zich om naar Jacob, die schaapachtig naar de balletjes keek. ‘Wil je die dan hebben?’

Jacob knikte enthousiast. ‘Die vind ik wel leuk, met die balletjes. Balletjes zijn leuk.’

Van Opperdoes bromde tevreden. ‘U hoort het, hij vindt hem leuk. Pak maar in, we nemen hem meteen mee. Leuk voor je verjaardag, toch, jongen?’

Jacob stond met grote ogen boven het schaakbord. 'Jahaaa...'

Nu was het de beurt aan de galeriehouder om zijn mond open te laten zakken. Hij bleef vier seconden doodstil, en keek toen in opperste verbazing van de een naar de ander. Met moeite kon hij weer uit zijn woorden komen.

'Echt?'

De oude rechercheur trok zijn portemonnee tevoorschijn. Met grote ogen volgde de galeriehouder zijn bewegingen, er inmiddels van overtuigd dat hier een peperdure creditcard getrokken zou worden.

'Echt...?' vroeg hij voor de zekerheid nog maar een keer, nu met licht overslaande stem.

Met een glimlach haalde Van Opperdoes zijn legitimatiebewijs tevoorschijn.

'Natuurlijk niet. We willen graag wat vragen stellen, en antwoorden ontvangen. Gratis, welteverstaan.'

De arrogante gelaatsuitdrukking verdween als sneeuw voor de zon, en maakte na een paar seconden vertwijfeling plaats voor een onbeholpen glimlach.

'Ach, natuurlijk. Wat grappig.'

Jacob liep naar de etalage en wees omhoog. 'U hebt daar een camera hangen. Werkt die ook?'

'Natuurlijk. Is er iets aan de hand dan?'

'Kan ik zien wat de camera heeft opgenomen?'

De galeriehouder was duidelijk van zijn stuk gebracht door de plotselinge onthulling van de twee rechercheurs. 'Ik had echt niet gedacht dat jullie van de politie waren. Wat een grap...'

Hij ging ze voor naar een ruimte achter in de galerie, waar in een kast een klein beeldscherm stond, en een recorder. Op het beeldscherm was de straat te zien en – duidelijk zichtbaar – de vuilnisbak.

Van Opperdoes wees op de recorder. 'Hoe lang worden de beelden bewaard?'

De galeriehouder zette grote ogen op. 'O, maar dat weet ik allemaal niet hoor. Ik ben van de kunst, niet van de techniek.' Hij verzonk in een diep gepeins. 'Volgens mij drie dagen... kan dat?'

Jacob bekeek de recorder. 'Tweehonderdvijftig gigabite. Hangt een beetje af van de resolutie waarmee dit ding opneemt, maar drie dagen zou heel goed kunnen.'

Van Opperdoes plukte aan zijn neus. 'Met een beetje mazzel...'

Jacob wees op de recorder. 'Mogen we?'

De galeriehouder maakte een hoffelijk gebaar. 'Natuurlijk, *be my guest*... Ik help de politie graag.'

Jacob glimlachte. 'Ik laat hem ophalen door iemand die er echt verstand van heeft. Bedankt voor uw medewerking, in ieder geval.'

De galeriehouder kneep zijn ogen samen en giechelde. 'Graag gedaan. Als ik weer eens een parkeerbon heb, dan weet ik jullie te vinden.'

Van Opperdoes legde zijn hand op de schouder van de galeriehouder. 'En als ik eens vijftigduizend euro overheb...'

De man zette grote ogen op. 'Echt?'

'Echt niet,' zei Van Opperdoes glimlachend.

De oude rechercheur sloot de deur van de galerie achter zich en keek de Westerstraat in. In de verte reed een wagen van de stadsreiniging, met felle oranje zwaailichten. Hij wees ernaar. 'Laten we hun even iets vragen.'

Jacob liep de wagen tegemoet.

'Jullie zijn hier om de vuilnisbakken te legen?'

De bestuurder leunde over zijn stuur. 'Onder andere. Jij bent van de smeris, toch?'

Jacob liet de belediging van zich af glijden, hij had wel erger gehoord. Bovendien bedoelde de bestuurder het meer als een constatering dan als een belediging.

'Klopt, we wilden even iets vragen.'

De bestuurder keek naar de stoep, waar Van Opperdoes stond te wachten. Hij deed de motor uit en wees naar de vuilnisbak.

'Gaat het over die telefoon die ze daar gevonden hebben?'

'Daar weet je van?'

Hij haalde zijn schouders op. 'Het is het praatje van de dag op de reiniging.'

'Om de hoeveel dagen worden de vuilnisbakken geleegd?'

'Dagen? Elke dag, meneertje. Zeker als het wat mooier weer wordt, zoals nu. Dan komen er veel mensen op straat. Weinig mensen, weinig troep. Veel mensen, veel troep. Zo kun je ons leven wel zo ongeveer samenvatten.'

'Dus als die telefoon vanochtend gevonden is, kan die er hooguit een dag in gelegen hebben?'

De reiniger spoog uit het raam. 'Dat denk ik dan wel. Hooguit twee. Ze slaan er per ongeluk misschien weleens eentje een dagje over. Niet expres natuurlijk, maar je weet maar nooit. Beter het zekere voor het onzekere nemen. Twee dagen. Maar zeker niet meer dan dat. Hooguit drie, als iemand hem per ongeluk een keer overslaat. Maar zeker niet meer dan drie.'

Van Opperdoes wachtte even of er nog een dag bij zou komen, maar dat gebeurde niet. Hij keek Jacob aan. 'Twee dagen dus, hooguit drie. En de recorder neemt drie dagen op. Misschien hebben we geluk.'

De recherchewagen reed over de Linnaeusstraat naar de Middenweg en sloeg links af de Hogeweg op. Van Opperdoes keek naar de huizen van

Watergraafsmeer en bedacht dat hij dit een van de fijnste wijken van Amsterdam vond. Op de Wallen, waar hij tientallen jaren had gewerkt, en de Jordaan, waar hij woonde en nu werkte, na.

Van Opperdoes wees naar de fontein in het midden van de Hogeweg.

'Die hebben ze een paar jaar geleden weer teruggeplaatst. Aan de hand van oude foto's wordt de boel opgeknapt. Zo gaat het in de hele stad... wat zeg ik, in het hele leven. Eerst moet alles tegen de vlakte voor de vernieuwing... en dan komen ze er langzaam achter dat het vroeger allemaal zo slecht nog niet was.'

Jacob grinnikte. 'Het is bij de politie al niet anders. Eerst werkten we centraal, toen moesten we decentraliseren, negen districten met ik weet niet hoeveel wijkteams. En dan moet alles weer terug. Terug naar vijf districten... met weinig wijkteams. Vroeger was alles beter.'

Het bleef even stil, voordat de stem van de oude rechercheur weer klonk. 'Je zult mij nooit horen zeggen dat vroeger alles beter was. Maar...'

Jacob keek zijn collega aan. Er had een zweem van weemoed in zijn stem geklonken. Met een trieste glimlach op zijn gezicht keek de oude rechercheur voor zich uit. Ook al zou hij het niet zeggen, voor hem was vroeger inderdaad veel beter, wist Jacob. Vroeger... toen de vrouw van Van Opperdoes nog leefde. Jacob zweeg en reed een extra rondje om de fontein op de Hogeweg, voordat hij de auto parkeerde.

'We zijn er.'

Peter van Opperdoes knikte en wreef even in zijn ogen. 'Laten we maar eens gaan kijken.'

Niemand verwachtte eigenlijk dat de deur geopend zou worden, maar Jacob belde voor de vorm aan. Toen het inderdaad langdurig stil bleef, maakte Jacob de deur voorzichtig open met de sleutels die de moeder van Michael Zand hun had gegeven. Achter de stevige voordeur lagen kranten en wat post, een teken dat Michael werkelijk enkele dagen niet thuis was geweest. Jacob keek de gang in en het leek even of hij weifelde om verder te lopen.

Van Opperdoes merkte het.

'Wat is er?'

Jacob aarzelde kort. 'Dit soort dingen... als ik ergens een hekel aan heb, dan is dit het wel. Michael Zand is vermist, niemand heeft meer iets van hem gehoord. Misschien is hij vermoord, misschien heeft hij zelfmoord gepleegd. Alles kan. Voor hetzelfde geld hangt hij hier ergens...

Ik kan er slecht tegen om een huis te doorzoeken, wetend dat je letterlijk tegen een lijk op kan lopen als je een hoek omgaat. En ze liggen altijd op de vreemdste plekken. Daar heb ik ook al eigenaardige staaltjes van meegemaakt.'

De oude rechercheur knikte.

'Ik weet het. Mensen laten helaas zelden een waarschuwing achter, voor ze

zichzelf iets aandoen. Maar goed... ik kan daar ook wel weer begrip voor hebben. Meestal zijn ze dan in zo'n geestelijke staat dat ze daar niet meer aan denken. Het is een van de onheilspellendste kanten van ons werk, zo'n woning doorzoeken.'

Hij zweeg even en legde zijn hand op de schouder van zijn jonge collega.

'Zal ik voorgaan?'

Jacob keek verontwaardigd. 'Het is niet dat ik bang ben. Ik vind het gewoon een rotidee.'

Van Opperdoes knikte hem geruststellend toe. 'Natuurlijk, Jacob. Weet ik toch...' Glimlachend ging de oude rechercheur hem voor.

De woning was ruim en licht, zoals de meeste woningen in deze wijk. Watergraafsmeer, een ingepolderd gedeelte van de stad dat daadwerkelijk in een grote kuil achter de Ringdijk lag, was een van de meer groen en ruim opgezette wijken van de stad. Het leek er rustig, maar Van Opperdoes wist dat die rust ook types aantrok die het wel prettig vonden een beetje onopgemerkt te kunnen wonen.

Een lange gang bracht hen in de woonkamer. De woning was modern ingericht, met veel smaak. Een grote, comfortabele bank stond tegenover een kast met boeken, dvd's en een televisie. Ze liepen snel weer de gang in en controleerden de overige kamers op eventuele onregelmatigheden.

De woning was leeg.

'Hier is hij dus niet...' concludeerde Van Opperdoes droog.

'En de woning ziet er keurig uit. Geen rare dingen. Geen afscheidsbrief...'

Van Opperdoes bromde. 'Had ik eerlijk gezegd ook niet verwacht. Zijn moeder zei alleen dat hij anders dan anders klonk, niet dat hij depressief was. Er kunnen duizend redenen zijn waarom iemand weg is.'

De oude rechercheur keek om zich heen. 'Laten we nog maar eens goed rondkijken. Ik neem de woonkamer wel.'

Jacob knikte. 'Ik kijk achter.'

Als eerste onderzocht hij de ramen en sloten aan de achterzijde van de woning, terwijl Van Opperdoes terugliep naar de woonkamer. Alles leek deugdelijk afgesloten.

Langzaam liet Van Opperdoes zijn blik door de woonkamer gaan. Zijn ervaring had hem een soort zesde zintuig geschonken, waardoor schijnbaar onopvallende details plotseling heel belangrijk werden. Vaak leek een situatie in een woning immers heel normaal, maar door de situatie goed in je op te nemen en tot zich door te laten dringen, vielen minieme puzzelstukjes soms ineens op hun plek. Nu had hij het gevoel dat er iets niet klopte... maar wat?

Jacob kwam de woonkamer in.

'En?' wilde Van Opperdoes weten.

'De voordeur was dubbel afgesloten, dus niet zomaar dichtgetrokken. Alle ramen en deuren aan de achterzijde zijn afgesloten.'

Van Opperdoes knikte. ‘Dat kan maar twee dingen betekenen. Of Michael Zand heeft zelf zijn woning verlaten en afgesloten...’

Jacob grijnsde. ‘Klinkt akelig vanzelfsprekend, Peter. Ik had het zelf kunnen bedenken... En de andere?’

De oude rechercheur plukte aan zijn neus en trok zijn wenkbrauwen op. ‘Of... er is iemand anders in dit huis geweest... die de woning met de sleutel heeft afgesloten.’

Jacob bromde. ‘Ook dat is zo logisch dat ik het zelf had kunnen verzinnen. Ik dacht dat je met een hele speciale theorie zou komen.’

Van Opperdoes haalde zijn schouders op. ‘Soms is zelfs het voor de hand liggende al interessant genoeg. Het is namelijk wel een vraag. Michael Zand is vermist. Waar is hij het laatst geweest? Hier... of ergens anders? Is er een misdrijf in het spel... of niet? Is dit misschien een plaats delict... of niet?’

Jacob wilde antwoorden, maar zijn telefoon begon te rinkelen. Hij nam op en luisterde, terwijl Van Opperdoes de lades van een kast in de woonkamer opende.

Langzaam borg Jacob na het gesprek de telefoon op en keek Van Opperdoes aan. ‘Er is een lijk gevonden. Een moord.’

Hoofdstuk 4

Een eenzame politieman stond op de hoek van de Lijnbaansgracht. De wijkagent herkende de rechercheauto die aan kwam rijden en stak zijn hand op ter begroeting. Kennelijk was nog niet algemeen bekend dat er een lichaam in de kelder van de verlaten fabriek was gevonden, anders had het er wel gewemeld van collega's en buurtbewoners. De wijkagent stak zijn hand uit.

'Ik heb u maar als eerste gebeld. Even geen andere mensen nog...'

Peter van Opperdoes schudde hem de hand. 'Prima. Kunnen we rustig kijken.'

De wijkagent wees op de hekken die de ingang provisorisch afsloten. 'Het staat hier nu een paar maanden leeg. Steeds wordt er aangekondigd dat er verbouwd gaat worden, maar er gebeurt niets. De hekken...' Hij rammelde eraan. 'U ziet het. Iedereen kan hier naar binnen. Nou maakt dat niet zoveel uit, een blind paard kan er geen schade doen... maar het trekt ook de verkeerde types aan.'

Jacob liet zijn blik over het pand gaan. Kennelijk was het van een van de bedrijven die te groot waren geworden voor de binnenstad, en hun heil buiten Amsterdam zochten. De ramen op de eerste en tweede verdieping waren ingegooid, en de voordeur hing half uit zijn voegen. De hekken, die om het pand geplaatst stonden, waren weliswaar afgesloten met kettingsloten, maar ze waren makkelijk te verplaatsen, waardoor er ruimte genoeg ontstond om erdoorheen te kruipen.

Van Opperdoes wees naar het hek. 'Ga jij maar voor. Jij weet de weg...'

De wijkagent hield het hek open, zodat de twee rechercheurs hem makkelijk konden volgen. Het lege pand bood een troosteloze aanblik. Grote lege ruimtes, waar de elementen door de kapotte ramen vrij spel hadden. Vrij snel sloeg de wijkagent rechts af en daalde een grote trap af, die eindigde bij een stevige deur. Vreemd genoeg zag de deur er nog intact uit.

Hij maakte een verontschuldigend gebaar. 'Ik heb geprobeerd om de deurkruk vrij te houden, maar ik moest hem voorzichtig openmaken. Ik heb handschoenen aangedaan.'

Van Opperdoes knikte bemoedigend. 'Goed dat je eraan hebt gedacht. Dat is al heel wat, tegenwoordig.'

'Er is alleen geen licht daarbinnen.'

De wijkagent opende de deur en een lugubere vlaag wind trok door het pand. Hij ontstak een kleine zaklamp, waarmee hij tevergeefs probeerde wat licht in de duisternis te scheppen.

'Wees wel voorzichtig. Overal ligt troep, er zijn gaten in de vloer en er liggen diepe plassen.' Behoedzaam betraden ze de kelder.

Het was inderdaad donker en vochtig in de immense ruimte. Van Opperdoes en Jacob lieten hun ogen wennen aan de duisternis, maar dat duurde even. Vanuit het trappenhuis scheen wat diffuus licht en de agent probeerde hen zo goed mogelijk bij te schijnen.

Wat ze zagen, bood een even lugubere als indrukwekkende aanblik. Het levenloze lichaam van een jongeman hing in een ongemakkelijke houding tegen de vochtige wand van de kelder, de benen met bevlekte jeans aan vooruit gestrekt op de natte grond. Het bovenlichaam was gehuld in een zwart kort leren jack, waaronder een wit T-shirt te zien was, met daarop onheilspellend grote rode vlekken. Het hoofd hing onnatuurlijk ver voorovergebogen op de borst, waardoor het lange zwarte haar van de dode naar voren viel en het gezicht aan het oog onttrokken werd. De armen hingen slap langs zijn lichaam, zodat het leek alsof hij op zijn handen zat.

Op een vreemde manier leek het in de kelder steeds kouder te worden. Van Opperdoes huiverde en trok zijn montycoat wat dichter om zich heen.

Jacob liep op de agent af. 'Mag ik even?'

Hij nam de zaklamp over en scheen door de macabere ruimte. Het zou hem niet verbazen als de ratten binnen een paar seconden over zijn voeten kropen en hij zo meteen aangevallen zou worden door bloeddorstige vleermuizen. Hij eindigde met het licht op het hoofd van het slachtoffer.

'Wat denk je, zou het onze vermiste zijn?'

Van Opperdoes weifelde. 'Het zou goed kunnen. De omschrijving klopt wel zo'n beetje. Blanke man, in de twintig, donker haar.'

Hij zakte door zijn knieën en probeerde het gezicht van de dode man te bekijken.

'Ik zie het niet en ik wil hem niet aanraken. Laten we maar wachten op de TR en de schouwarts. Dan weten we het snel genoeg.'

Hij kwam met krakende gewrichten moeizaam overeind.

Jacob keek om zich heen. 'Hoe is-ie gevonden?'

De wijkagent was op de trap blijven wachten, maar stak zijn hoofd nu om de deur.

'Ik werd aangesproken door de eigenaar van dit pand, toen ik in de wijk aan het surveilleren was. Vandaag kwam hij toevallig even langs voor de verbouwing. En toen trof hij dit aan.'

Van Opperdoes liep langs de muren van de enorme kelder.

'Een paradijs voor vogels van diverse, kwaadaardige pluimage.'

Er waren verschillende aanwijzingen dat de ruimte onlangs gebruikt was. Flesjes, lege zakjes van etenswaren, zilverpapiertjes die het gebruik van

verdovende middelen deden vermoeden, lagen her en der door de kelder. In een hoek bergen lege wijnflessen.

'Junks. Alcoholisten. Polen, Roemenen, noem maar op. Een perfecte plek waar ze zich kunnen bezatten of drugs gebruiken. Niemand die ze ziet. Ik probeer ze weleens weg te jagen, maar het is vergeefse moeite zolang ze geen deugdelijk hek plaatsen.'

Jacob bekeek de rotzooi. 'Misschien een uit de hand gelopen ruzie. Om drugs of drank.'

Hij trok plastic handschoenen aan en viste een handtasje van de grond. 'Of ruzie bij het verdelen van de buit.'

'Alles kan.'

Jacob keek zijn collega aan. 'Je klinkt niet echt overtuigd.'

Peter van Opperdoes wreef over zijn ogen.

'Dat komt omdat we aan het gokken zijn. Op zich heel goed, we moeten alle mogelijkheden op een rijtje zetten. Maar het gevaar is dat je jezelf gaat beperken tot de mogelijkheden die je hebt bedacht. En de waarheid kan weleens heel ergens anders liggen.'

Hij deed een paar stappen opzij. In een natte plek op de grond, zag hij iets glinsteren.

'Kijk eens aan...'

Jacob kwam naderbij. 'Een huls. En daar ligt er nog een.'

Van Opperdoes wenkte naar de agent. 'Is de technische recherche al gewaarschuwd?'

De agent grijnsde. 'U weet hoe dat gaat, meneer Van Opperdoes. Ze wachten op een telefoontje van u. Van ons simpele zielen nemen ze niets aan.'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd.

'Simpele zielen... niks simpele zielen. Jullie kunnen net zo goed inschatten wanneer ze nodig zijn als wij. Zeker in een geval als dit.'

De agent haalde zijn schouders berustend op. 'Sommige zaken zijn nu eenmaal zo. Regels zijn regels. Maar ik zal ze bellen en zeggen dat u om ze hebt gevraagd.'

De oude rechercheur wuifde met zijn hand, ten teken dat hij het er volkomen mee eens was. Zijn aandacht was bij de hulzen, en dan voornamelijk bij de plek waar ze lagen.

Jacob ging achter de hulzen staan en keek naar de plek waar het lichaam lag. 'Denk jij wat ik denk?'

Van Opperdoes grijnsde. 'Ik weet niet wat jij denkt. Nu niet, tenminste.'

'Leuk hoor...'

'Maar ik weet wel wat ík denk. De meeste pistolen gooien de hulzen naar links uit. Dat wil zeggen dat de schutter ten opzichte van deze hulzen een stukje...' Van Opperdoes duwde Jacob iets naar rechts '... die kant op heeft

gestaan.'

'Dat dacht ik dus ook. En zie je hoe donker het hier is?'

Van Opperdoes zag het. Nu de deur geopend was, stroomde er licht de kelder in, en vormde een scherpe afscheiding op de grond tussen licht en donker, precies langs de plek waar de schutter zou hebben gestaan. Iemand die de kelder in zou lopen, zou de schutter niet zien, maar de schutter hem wel.

'Hij is opgewacht door zijn moordenaar. Dit was geen uit de hand gelopen ruzie, dit was een weloverwogen moord.'

Van Opperdoes knikte langzaam.

De oude rechercheur knipperde met zijn ogen tegen de felle zon toen hij zich langs het hek wurmde en de gracht op liep. Kennelijk was nog steeds niet tot de buitenwereld doorgedrongen wat voor drama zich in de kelder van het leegstaande pand had voltrokken, want niemand schonk enige aandacht aan de twee rechercheurs en de politieagent die op de stoep stonden. Van Opperdoes vond de relatieve rust wel best zo. Het zou niet lang duren voordat de gracht het domein zou worden van vrachtwagens van de politie, en mannen in witte pakken die als een zwerm bijen om de plaats delict cirkelden. Ongetwijfeld zou dat ook de pers aantrekken, en vooral ook mondige Amsterdammers, die met hun neus tegen het rood-witte afzetlint zouden staan om alle activiteiten luidkeels van commentaar te voorzien.

Vrijwel gelijktijdig arriveerden een klein wit autootje met het logo van de GGD, en een witte vrachtwagen van de afdeling Forensische Onderzoeken – door Van Opperdoes halsstarrig de technische recherche genoemd. De mannen van de technische recherche schudden de beide rechercheurs hartelijk de hand, voordat ze zich begonnen om te kleden in de bekende witte pakken.

Ook de vrouwelijke schouwarts, Cathelijne de Wind, kwam erbij staan. 'En... wat hebben we?'

Jacob keek Van Opperdoes aan, die hem toeknikte. 'Ga je gang.'

'We staan hier voor een slecht afgesloten, leegstaand bedrijfspand, toevluchtsoord voor junks, dronkenlappen en andere ongure volksstammen... In de kelder, koud en nat, ligt een dode jonge man, waarschijnlijk neergeschoten, gezien de verwondingen en de hulzen die we hebben aangetroffen.'

De gezichten van de technisch rechercheurs betrokken tijdens Jacobs uitleg steeds meer. Een vieze natte kelder, waar veel ongure mensen rondhingen... dat klonk niet echt bemoedigend als ze zo meteen naar sporen moesten zoeken.

Cathelijne nam een afwachtende houding aan. 'Gaan jullie eerst voor de sporen? Dan doe ik daarna wel het eerste onderzoek.'

Hugo Pastoor, de leider van de technische recherche, knikte. 'Goed idee.'

'Formeel gezien moet ik eerst de dood vaststellen. Maar dat kan wel even

wachten, ten gunste van de sporen. Die zijn veel belangrijker dan een formele constatering, toch? Tenzij er twijfel is dat hij dood is?'

Jacob schudde zijn hoofd. 'Geloof me, hij is dood. Of anders wereldkampioen adem inhouden.'

'Dan wacht ik.'

Peter van Opperdoes keek tevreden om zich heen. Iedereen begon met de voorbereidingen voor het onderzoek. Met zulke mensen, die meedachten bij een onderzoek, werkte hij graag.

Hugo Pastoor kwam aanlopen. 'In verband met de sporen... hebben jullie een overzicht van de mensen van wie zeker is dat ze binnen in die kelder zijn geweest?'

Jacob wees op Van Opperdoes en zichzelf. 'Alleen wij. En de wijkagent. Maar hij heeft voorzichtig gedaan. En wij natuurlijk ook.'

Pastoor haalde zijn schouders op, alsof hij dat al duizend keer had gehoord.

'Natuurlijk, ze doen allemaal voorzichtig. Maar toch... Als iemand binnen is geweest, moeten we ervan uitgaan dat we diens DNA-sporen daar aan kunnen treffen. Weet je wie het slachtoffer is?'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Nog niet.'

'Is het misschien die geheimzinnige vermiste van je? Vreemd verhaal, dat van die telefoon...'

'Heel vreemd verhaal. Niet het feit dat iemand vermist is, dat is op zich niet vreemd... maar dat je in een vuilnisbak een werkende telefoon van de vermiste vindt wel.'

'Schulden, ruzie, verbroken relatie, depressief of bedreigd?'

De top vijf van redenen waarom iemand zou kunnen verdwijnen, kwam er zo droog uit bij de technisch rechercheur dat Van Opperdoes en Jacob beiden in de lach schoten.

'We weten nog niet zo heel veel. Het zou allemaal nog kunnen.'

Hugo Pastoor grijnsde. 'Succes ermee. En dan heb je nu nog een echte moord ook. Dat wordt een latertje...'

Hij draaide zich om en verdween in de richting van het pand.

Van Opperdoes keek naar Jacob. 'Ik ben er ook bang voor.'

Een uur later was er chaos op de Lijnbaansgracht. Peter van Opperdoes was op een monumentaal trapje van een nabijgelegen woning neergestreken en bezag het van een afstandje allemaal hoofdschuddend. De gracht was tot aan beide naastliggende zijstraten compleet afgezet. Een witte commandowagen stond geparkeerd en agenten liepen af en aan. De ingang van de kelder was het domein van de technische recherche, daar liepen alleen mannen en vrouwen in witte pakken heen en weer.

‘Wat zit je daar alleen?’ vroeg zijn vrouw.

Van Opperdoes glimlachte. Het was alweer even geleden dat hij haar stem had gehoord. Toch wist hij dat ze altijd bij hem was. Ook al zat er weleens wat tijd tussen, hij wist dat ze altijd terug zou komen.

‘Beetje de boel bekijken. Het overzicht houden.’

Zijn vrouw grinnikte. ‘Vervelend hè, als je wordt weggestuurd op je eigen plaats delict.’

Van Opperdoes grijnsde betrapt. ‘Toen je nog leefde kon ik al niks voor je verborgen houden, maar nu...’

‘Nu is het alleen maar erger geworden. Nu weet ik echt precies wat je denkt.’

‘Geeft niks. Ik had geen geheimen voor je, en nu heb ik ze nog steeds niet.’

Het bleef heel even stil.

‘Wacht jij nou maar gewoon af. Het komt toch gewoon op degelijk ouderwets speurwerk neer, dit onderzoek.’

Van Opperdoes keek even op. ‘Wat weet jij meer dan ik?’

De vrolijke lach van zijn vrouw weerklonk in zijn oren. ‘Ik weet zoveel meer dan jij. Maar ja, je moet het toch echt zelf doen.’

Van Opperdoes keek naar de mannen van de technische recherche, die af en aan liepen naar de plaats delict. ‘Zelf doen? Moet je opletten waar zij zo meteen mee aankomen.’

‘Het wordt hard werken, mannetje... Maar ik steun je, goed?’

‘Dat weet ik. Dat voelt ook fijn.’

‘Mooi. Dan laat ik je nu weer even alleen, goed? Kun je je lekker ergeren aan dat gedoe op jouw pd.’

De oude rechercheur moest glimlachen. Het werd steeds drukker binnen de afzetting. Ook bazen met stippen en versierselen op hun schouder kwamen een bezoekje afleggen, en stonden interessant te doen. Ze zorgden er wel voor dat het publiek en de pers goed zicht op ze hadden, en stonden vooral druk te gebaren.

Jacob kwam bij Van Opperdoes staan. ‘Ik zie aan je gezicht dat het je niet bevalt.’

De oude rechercheur maakte een weids gebaar. ‘Het is modern, en het hoort er allemaal bij. Dingen veranderen, en als je er wat van zegt ben je een ouwe zeur die niet met zijn tijd mee wil gaan. Wat doen die bazen daar nou allemaal?

Vroeger had je een chef, die dacht gewoon mee. Tegenwoordig zijn het managers. Het gaat hen alleen maar om statistieken en cijfertjes. Mensen zijn niet belangrijk. Cijfertjes en jezelf verkopen. Bah.’

Hij schudde verdrietig zijn hoofd.

‘Al dat gedoe hier binnen de afzetting, ik mis mijn gevoel van een plaats

delict. Het wordt me afgenomen, terwijl vroeger... vroeger was een plaats delict van de rechercheur die de zaak onder zich had. Hij was heer en meester daar, niets ontging hem.'

Jacob glimlachte. 'DNA-sporen zijn veel te klein. Die zouden zelfs jou, met je scherpzinnig inzicht, ontgaan.'

Van Opperdoes schoof ongeduldig naar achteren. 'Heb je die kelder gezien? Hoeveel mensen denk je dat daar hebben gelopen, of op de grond hebben gespuugd, of speeksel hebben achtergelaten op een flesje of een blikje. Sigaretten? Naalden met het bloed er nog aan?'

Mismoedig schudde de oude rechercheur zijn hoofd.

'En van al die mensen krijgen we straks DNA, met of zonder naam eraan gekoppeld. Vergis je niet, Jacob, we hebben hier waarschijnlijk te maken met één dader, met één schutter. En bij die dader moeten wij het bewijs zoeken, alleen bij hem. De rest is voor ons... even grof gezegd... nauwelijks interessant. Maar wat kunnen we doen zolang we niet weten wie de schutter is? Van al die mensen... van iedereen van wie we DNA hebben... moeten we dan bewijzen dat hij of zij de dader niet is.

Hugo Pastoor heeft het zelf ooit gezegd: "Hoe meer je kunt vinden, hoe meer je moet zoeken." En hij had gelijk. Maar het verstoort wel mijn gevoel, mijn intuïtie op de plaats delict.'

Jacob keek naar de drukte. Er liepen nog meer collega's rond met wapperende slordige vestjes om. Op de achterzijde stonden allerlei afkortingen en titels: 'leider plaats delict', 'officier van dienst' en 'persvoorlichter'. Een aantal hield zich bezig met de inmiddels toegestroomde pers, en ook de buurtbewoners stonden inmiddels met tientallen rond de afzetting.

De nuchtere schouwarts kwam aanlopen. 'Ik heb een seintje gekregen dat ik erbij mag. Ga je mee?'

Peter van Opperdoes grinnikte en grapte tegen Jacob. 'Het ontbreekt er nog maar aan dat ze mijn handje vastpakt, zie je dat?'

Voor de ingang van de leegstaande fabriek stond Hugo Pastoor. Hij observeerde Van Opperdoes, grijnsde en legde zijn hand op de schouder van de oude rechercheur.

'We zijn klaar. Het is jouw plaats delict weer, ouwe brompot. Ik zag je heus wel zitten simmen.'

Van Opperdoes keek naar de zakken met sporen die naar de witte vrachtwagen werden gedragen. 'Nog interessante dingen?'

Pastoor trok een bedenkelijk gezicht. 'Afwachten. We gaan alles bekijken, en dan hopen dat er sporen op zitten. We hebben de hulzen veiliggesteld, misschien dat daar sporen op zitten van degene die ze in het wapen heeft gestopt.'

'Hou me op de hoogte.'

'Natuurlijk. Je bent de eerste die het hoort.'

Hij liep weg, maar aarzelde na een paar stappen en draaide zich om. ‘Nou… misschien is er toch wel iets interessants.’

Van Opperdoes keek hem vragend aan. ‘Wat dan?’

‘Je moet eens naar zijn handen kijken. Je hebt een extra probleem, denk ik…’

Hoofdstuk 5

Peinzend liep Peter van Opperdoes naar de ingang van het pand. Wat zou Hugo Pastoor bedoelen met een extra probleem? Nou ja, hij zou het zo meteen wel zien.

Jacob kwam naast hem lopen. ‘We zullen hier nog wel even mee bezig zijn, denk je ook niet?’

‘Tenzij de dader zich straks op het bureau meldt, wat ik niet zie gebeuren.’

‘We hebben onze vermiste Michael Zand nog. Daar moeten we ook verder mee.’

Van Opperdoes wreef nadenkend langs de zijkant van zijn hoofd. ‘Ja, daar zeg je wat. Dit gaat ons natuurlijk helemaal opslokken. Maar aan de andere kant... we hebben nog geen reden om aan te nemen dat er iets met hem is gebeurd, laat staan dat er een misdrijf in het spel is. Zijn woning was op orde. Het enige is... die rare telefoon.’

Hij stond even stil en tuurde naar de blauwe lucht.

‘Laten we heel even afwachten hoe dit afloopt. Desnoods geven we het door aan de recherche van bureau Linnaeusstraat. Dat zijn immers ook zeer gewaardeerde collega’s, misschien dat die er verder mee kunnen. Per slot van rekening woont hij in hun wijk.’

Jacob knikte.

Cathelijne de Wind kwam aanlopen, gehuld in beschermende kleding.

‘Ik ben er klaar voor.’

Het hek was opengemaakt en de ingang van de verlaten fabriek bood een weinig uitnodigende aanblik. De afzetting was ruim geformeerd en nu al het personeel van de technische recherche het pand had verlaten, zag het er plotseling heel anders uit.

Met z’n drieën liepen ze naast elkaar in de richting van de fabriek.

Jacob keek om zich heen, hoe de mensen naar hen keken, terwijl ze over de stille gracht naar de hekken toeliepen.

‘We lijken wel drie acteurs in een wildwestfilm. Op weg naar de verlaten saloon, waar het allemaal gebeurt.’

Van Opperdoes grijnsde. ‘Ga jij dan maar voorop, Lucky Luke.’

De kelder bood een totaal andere aanblik nu de technische recherche zes felle lampen in verschillende hoeken had neergezet.

Jacob stokte even toen hij binnenkwam. ‘Zo zeg...’

Peter van Opperdoes duwde hem zachtjes verder de kelder in. ‘Wat is er?’

‘Ik weet niet wat ik onheilspellender vind. Dit... of die hele donkere kelder. Het lijkt wel een scène uit een horrorfilm. Een hele slechte horrorfilm, dan ook nog...’

Een zevende lamp stond aan de voeten van het slachtoffer opgesteld. Het lichaam lag ruggelings en naakt op een groot wit laken, terwijl het felle licht ieder detail van de moord uitlichtte. De kleding was uitgetrokken door de technische recherche en lag op een apart laken op een droge plek uitgestald.

Jacob liep langzaam om het lichaam heen. ‘Peter... Kijk eens?’

Jacob knielde bij het lichaam. Beide armen lagen gestrekt naast het lichaam van de dode. Hij wees naar de handen. Van alle vingers waren de vingertoppen verwijderd.

Cathelijne de Wind kwam naast Jacob staan. ‘Zo, dat is heftig. Iemand wil het jullie kennelijk moeilijk maken.’

Van Opperdoes fronste. Het werd allemaal nog gecompliceerder dan hij dacht. Niet alleen was deze man kennelijk opgewacht en vermoord, ook wilde de dader alles doen om te voorkomen dat de politie erachter kwam wie de dode was. Hij keek om zich heen en zuchtte diep. De hele plaats delict was verlaten, op de twee rechercheurs en de schouwarts na. Hij bromde tevreden, zo zag hij het graag.

Jacob kauwde op zijn lip. ‘Het is nogal wat om vingertoppen af te knippen. Heftig. Maar het zegt ons wel een paar dingen.’

De oude rechercheur keek zijn jonge collega met glimmende ogen aan. ‘Zoals wat?’

‘Laten we ervan uitgaan dat de moordenaar en de knipper waarschijnlijk een en dezelfde persoon is.’

Van Opperdoes maakte een grimas. ‘Dat ligt voor de hand, om een flauwe woordspeling te gebruiken.’

‘Gezien de bloedvlekken op de grond... daar naast het lichaam... zijn de vingertoppen afgeknipt nadat hij is doodgeschoten. Dat wil zeggen dat de moordenaar rustig de tijd heeft genomen na de moord. Hij voelde zich dus zeker van zijn zaak en wist kennelijk dat hij niet gestoord zou worden.’

Van Opperdoes knikte tevreden. Het deed hem goed dat Jacob steeds scherper werd. ‘En dus...?’ vroeg hij bemoedigend.

Jacob haalde zijn schouders op. ‘Er zijn meer verklaringen voor. Het zou een bijzonder kille man kunnen zijn, die het niet uitmaakt of hij wordt gestoord tijdens een moord. Maar er is ook een andere mogelijkheid.’

‘Welke dan?’

‘Dat er iemand op de uitkijk stond. Het is een groot gebouw, maar slechts één enkele ingang naar de kelder. Iemand stond daar misschien, die de moordenaar waarschuwde als er mensen aankwamen. Of ze misschien zelfs wegstuurde. Een medeplichtige.’

De oude rechercheur knikte glimlachend. ‘Heel juist... en heb je nog meer?’

Jacob bekeek het lichaam nog eens van top tot teen, en schudde zijn hoofd.

Van Opperdoes legde zijn hand op de schouder van zijn collega. ‘Grappig is dat, je denkt heel diep na over een bepaalde situatie, en dan kom je tot een mooie en waarschijnlijk juiste conclusie. Maar je denkt nu te veel naar de dader toe, naar wat voor iemand het zou kunnen zijn.’

Jacob keek verbaasd op. ‘Dat moet toch ook? We zoeken de dader, nietwaar? Het slachtoffer hebben we al.’

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. ‘Dat bedoel ik niet. Denk eens vanuit de dader. Of meer in de richting van het slachtoffer.’

Jacob keek even verward naar de handen van het slachtoffer. ‘Ik kom er niet uit.’

Van Opperdoes wees naar de vingers. ‘Waarom heeft hij de vingertoppen afgeknipt?’

‘Om herkenning te voorkomen. Zodat we de vingerafdrukken niet kunnen controleren.’

Van Opperdoes keek hem afwachtend aan.

Jacob gebaarde ongeduldig. ‘Goed, ik geef het op. Kom maar op met je briljante conclusie.’

‘De moordenaar heeft de vingertoppen afgeknipt, omdat hij weet dat de vingerafdrukken bij de politie bekend zijn. Kortom, deze man...’ Hij wees op het lichaam. ‘... zit dus in ons systeem.’

Jacob lachte kort. ‘Je hebt gelijk. Als je te diep gaat doordenken, zie je het voor de hand liggende niet meer... om ook maar eens een flauwe woordspeling te gebruiken.’

Cathelijne stond de twee rechercheurs met een glimlach te observeren. ‘Leuk, dit. Soms kijk ik weleens met een jaloers oog naar jullie werk.’

Jacob deed een stapje achteruit, toen hij zag dat de schouwarts aanstalten maakte om het lichaam te onderzoeken.

‘Dat kan ik me voorstellen. Ik moet er niet aan denken om de hele dag met dode mensen om te gaan.’

De schouwarts onderzocht de wonden op het lichaam. ‘Jij bent ook de hele dag met dode mensen bezig.’

‘Maar gelukkig op een heel andere manier. Ik zou er niet de hele dag aan willen zitten.’

De schouwarts glimlachte charmant en tilde het slachtoffer bij zijn schouder omhoog, om de rug te kunnen onderzoeken. ‘Kun je me even helpen? Hij is zwaar...’

Jacob keek Van Opperdoes aan, die verontwaardigd ‘nee’ schudde.

‘Ik heb in mijn carrière aan genoeg lichamen lopen sjorren. Nu is het de beurt aan de jeugd. Bovendien... mijn knieën werken ook niet meer mee.’

Jacob trok een vies gezicht en haalde plastic handschoenen uit zijn jaszak. Met onverholen tegenzin hielp hij de schouwarts.

Van Opperdoes kon een glimlach niet verbergen.

‘Ik dacht dat jij altijd precies wilde weten hoe een plaats delict voelde?’ mopperde Jacob zachtjes.

‘Dat ga ik nu ook doen...’ Van Opperdoes haalde eveneens plastic handschoenen uit zijn jaszak. Terwijl de schouwarts het lichaam verder onderzocht, voelde Van Opperdoes in de zakken van de kleding die op het laken lag.

De schouwarts ging zeer zorgvuldig te werk, voor zover de situatie het toeliet. ‘Drie schoten, waarvan twee in de hartstreek. Vlak bij elkaar.’

‘Een schot in de roos, dus...’

‘Dat kun je wel zeggen. Ik ga er dan ook van uit dat de schoten direct dodelijk waren. De verwondingen aan de vingers... vermoedelijk met een tweezijdig snijdend voorwerp...’

‘Een schaar?’

Ze weifelde. ‘Dan zou het wel een hele grote moeten zijn. Ik denk een soort snoeischaar.’

‘Verdamme...’ Het kwam er hartgrondig uit bij Jacob.

‘Verder... en dat hebben jullie waarschijnlijk nog niet gezien...’ Ze hield de lippen van het slachtoffer van elkaar. Verschillende tanden waren afgebroken. ‘Ook het gebit is vernield.’

Van Opperdoes kwam half overeind. ‘Ook met een gebit kunnen we identificeren. De dader wist wat hij deed.’

‘Als dat zo is... denk je dan nog iets in de zakken te vinden?’ vroeg Jacob zuchtend, terwijl hij het lichaam weer terugrolde en de schouwarts verder ging.

Van Opperdoes zocht onverdroten door. Uit een plooi van een broekzak kwam een klein stukje van een pil tevoorschijn. Een deel van een opdruk was nog te zien. De oude rechercheur kon er niet wijs uit worden, en legde het op een plastic zakje naast de kleding. Hij ging verder, systematisch alle zakken en plooien afwerkend.

‘Als hij de moeite heeft genomen om de vingers af te knippen en zijn gebit onherkenbaar te maken, zal hij ook wel het rijbewijs of andere dingen waar de naam van het slachtoffer op staan hebben meegenomen. Maar toch...’

Uit de binnenzak van het leren jack haalde hij een briefje tevoorschijn. Hij grijnsde. ‘... toch moeten wij het altijd van de foutjes van de dader hebben.’

‘Denk je dat hij nog even snel de naam van de dader heeft opgeschreven?’

‘Als het in zijn binnenzak zit, beste Jacob, is de kans groot dat hij het er zelf in heeft gestopt. En van een stukje papier kunnen we vingerafdrukken af

halen...' Hij vouwde het papiertje open en zijn gelaat verstrakte.

'Wat is er?' Jacob kwam overeind, toen hij het gezicht van zijn collega zag.

'Het probleem van twee zaken die we niet tegelijkertijd aankunnen... is opgelost.'

Van Opperdoes liet het briefje aan Jacob zien. 'Zand' stond erop, met daaronder een 06-nummer.

Het was het nummer van de vermiste Michael Zand.

Hoofdstuk 6

‘Daar is de kraai...’ mompelde Peter van Opperdoes, toen in de verte een grote zwarte auto met ondoorzichtige ramen langzaam de gracht op draaide. Iedereen om hen heen was inmiddels weg en de afzetting was teruggebracht tot een klein rood-wit lint rond de ingang van de fabriek.

De oude rechercheur en zijn jonge collega zaten nu samen op het trappetje van het grachtenpand waar Van Opperdoes al eerder had gezeten.

‘Daar zitten we dan. Alle camera’s van de pers zijn weg, en nu zijn we ineens niet interessant meer. Kunnen wij als laatste blijven wachten.’

Jacob keek hem bestraffend aan. ‘Je bent mopperig.’

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. ‘Nee, hoor. Ik zit na te denken.’

‘Waarover?’

‘Over het belachelijke toeval dat we het telefoonnummer van een vermiste man aantreffen in de kleding van een vermoorde man.’

‘Toeval dat we het vinden, of toeval dat het in z’n kleding zit?’

De oude rechercheur trok een wenkbrauw op. ‘Beide, denk ik. Maar het is natuurlijk helemaal geen toeval. Het moest gewoon zo zijn.’

De wagen hield zachtjes halt. Twee sjofele mannen in slobberige kostuums stapten uit en slenterden ongeïnteresseerd op hen af. Degene in wiens mondhoek een sigaret bungelde, sprak hen aan.

‘Jullie zijn van de recherche? Er moet hier ergens een lijk liggen?’

Jacob knikte. ‘Klopt. Daar, in de kelder.’

‘Mooi. En waar moet-ie naar toe? Ziekenhuis of uitvaartcentrum?’

Jacob gaf hun een papiertje. ‘vu-ziekenhuis, mortuarium. Het is een niet-natuurlijke dood, het lichaam is in beslag genomen, dus wij rijden met jullie mee. Ik zal jullie laten zien waar het lichaam ligt.’

De mannen haalden een brancard uit de auto en rolden die achter Jacob aan.

Van Opperdoes zag het steeds donkerder worden boven de stad. Hij tuitte zijn lippen en plukte aan zijn neus.

‘Dat doe je altijd als je in je eentje zit na te denken, weet je dat?’

Betrapt liet hij snel zijn hand zakken.

Zijn vrouw glimlachte. ‘Goed zo, blijf van je neus af jij. Hij is al groot genoeg.’

De oude rechercheur grinnikte. ‘Ik zal eraan denken. Zeg, jij wist van dat briefje met het telefoonnummer, nietwaar?’

'Er is vrij weinig wat hier voor ons verborgen blijft.'

Van Opperdoes knikte langzaam. Hij wist dat zijn vrouw hem, sinds haar overlijden, bij diverse onderzoeken toch een duwtje in de richting van de oplossing had gegeven. En ze had zelfs, daar was hij van overtuigd, het leven van Jacob gered toen een Russische crimineel, Boris Tarkovski genaamd, hem dreigde neer te schieten. Maar ook wist Van Opperdoes dat hij nooit om raad mocht... of kon vragen.

De stem van zijn vrouw klonk bestudeerd nonchalant. 'Het is anders wel een interessante zaak, dit.'

De oude rechercheur legde zijn beide handen op zijn knieën. 'Wat je zegt... een groot raadsel is het.'

'Maar wel een mooi raadsel. Hoe triest het ook is dat er iemand is overleden.'

Van Opperdoes keek op met pretlichtjes in zijn ogen. 'Kan ik daaruit opmaken dat onze vermiste man nog in leven is?'

Zijn vrouw glimlachte.

Het vreemde was dat hij voelde dat ze dat deed, al kon hij het niet zien.

'Niet naar de bekende weg vragen, Peter...' klonk het quasibestraffend. 'Je weet dat ik daar geen antwoord op mag geven. Wat is dat trouwens met jouw gevoel voor de Jordaan?'

Van Opperdoes trok een wenkbrauw op. 'Wat bedoel je?'

'Ik herinner me nog dat jij de Jordaan maar niks vond. Niets speciaals, in ieder geval. Gewoon een stadsdeel, veel bezongen weliswaar, maar jij zag er de charme nooit zo van. En nu, vanochtend onderweg naar de vuilnisbak, liep je door de Jordaan en voelde je je goed, bijna lyrisch. Heb je de Jordaan omarmd? Ben je eindelijk de Warmoesstraat een beetje vergeten?'

De oude rechercheur haalde zijn schouders op. 'Het zou kunnen. Misschien zie ik nu dingen die ik toen niet zag.'

'We woonden er toch al heel lang, op de Brouwersgracht.'

Ze zweeg even, en stelde toen de vraag waar het eigenlijk om draaide. 'Of komt het omdat je weer wat plezier in het leven krijgt?'

Van Opperdoes dacht er even over na. 'Dat zou kunnen. Ergens wonen of ergens werken maakt toch een groot verschil.'

De Warmoesstraat, het beruchtste bureau van Nederland, waar hij meer dan dertig jaar had gewerkt, was alles voor hem geweest. Maar sinds zijn lieve vrouw was overleden, wist hij dat hij een andere plek nodig had. De herinneringen aan zijn vrouw – in combinatie met het bureau Warmoesstraat – waren te overweldigend.

Bijna automatisch werd het bureau Raampoort, in de wijk waar hij woonde. Bovendien vond hij de Raampoort een bureau met karakter, net als de Warmoesstraat. Een uniek gebouw, dat eruitzag als een per ongeluk in de stad

verdwaald kasteeltje in een illustere wijk.

Zijn vrouw legde haar hand op zijn schouder. ‘Ik ben blij voor je. Maar nu moet je weer aan het werk. Jacob komt zo terug, met die twee rare mannetjes.’

Van Opperdoes moest lachen. ‘Rare mannetjes zijn het zeker.’

Zijn vrouw moest lachen. ‘Nou en of. Stel je voor dat ze op een verjaardag zitten, en iemand vraagt aan hen: “Wat doet u voor werk?” dan moeten ze zeggen dat ze lijken ophalen, op vreemde plekken. Net waar je maar zin in hebt...’

Van Opperdoes stond langzaam op en slenterde met waggelende tred naar de ingang van de fabriek. ‘Toch ben ik blij dat ze er zijn. Iemand moet het vuile werk toch opknappen.’

‘Dat is waar. Wat ga je nu verder doen?’

Hij dacht na, ging uit gewoonte met zijn hand naar zijn neus, maar kon de beweging net op tijd stoppen. ‘We moeten een paar dingen uitzoeken. Natuurlijk als eerste wie de moordenaar is.’

‘Dat klinkt logisch. En hoe ga je dat doen?’

Peter van Opperdoes knoopte langzaam het rood-witte lint los. ‘We moeten weten wie het slachtoffer is. Als je het slachtoffer kent...’

Zijn vrouw maakte de zin af die ze in al die jaren zo vaak van haar man gehoord had. ‘... dan ken je de dader. Ik weet het, een van jouw favoriete motto’s. Maar ja, dat zal nog lastig worden, zo zonder vingerafdrukken. Die moordenaar wist wat hij deed.’

‘Kennelijk. Maar we hebben wel DNA, en misschien nog belangrijker: we hebben zijn gezicht. Daar kunnen we ook wat mee. En dan is er een connectie tussen de dode en de vermiste. Niet voor niets heeft hij het telefoonnummer van Michael Zand in zijn zak zitten.’

‘Genoeg te doen, lijkt me zo.’

Van Opperdoes knikte. ‘Ja... ik ga maar eens bedenken waar we mee gaan beginnen.’

Zijn vrouw klonk stellig. ‘O, dat weet je gauw genoeg.’

Achter Van Opperdoes klonken voetstappen, die snel dichterbij kwamen. De oude rechercheur draaide zich om, en staarde in het verbaasde gezicht van de wijkagent.

‘Zo, Van Opperdoes, wat kijk jij verbaasd? Heb je net een geest gezien of zo? Zou me niets verwonderen overigens, in deze macabere omgeving.’

‘Ik had je niet aan horen komen.’

De wijkagent keek grijnzend naar zijn voeten. ‘Nieuwe schoenen van de baas. Omdat ze willen dat we meer op straat lopen. Tja, dan moet je ook goeie schoenen hebben, nietwaar? Met zachte rubberzolen.’

Hij wees naar de donkere bus.

‘Ik zag die bus staan, dus toen leek het me logisch dat jullie hier ook nog waren.’

Van Opperdoes glimlachte. ‘Dat weet je, zoiets duurt altijd lang. Maar jij bent ook nog laat aan het werk.’

De wijkagent hield een velletje papier omhoog. ‘Ik dacht dat dit je misschien wel verder kon helpen.’

Van Opperdoes zag een kort lijstje namen staan, waarvan sommige hem bekend voorkwamen.

De wijkagent wees naar de bovenste naam.

‘Ik ben, zoals ik zei, wel een paar keer in die kelder geweest om de overlast voor de buurt te beperken. Zodoende heb ik wat namen genoteerd van figuren die daar regelmatig komen. De bovenste, Menno Post, is er bijna elke dag. Misschien... misschien dat zij jou iets kunnen vertellen. Bovendien is het denk ik handig in verband met de DNA-sporen die ze aantreffen.’

Van Opperdoes nam de lijst met namen dankbaar aan.

‘We hebben drankflessen gevonden, en spullen voor drugs. Wat gebeurde er allemaal, daarbinnen?’

De wijkagent trok een bedenkelijk gezicht. ‘Als je me zou vragen wat er allemaal niet gebeurde, was ik sneller klaar. Er werd gedronken, geblowd, gesnoven, gespoten, gedeald... Op een gegeven moment was er een soort bezorgservice voor drugs, jochies die op brommertjes heen en weer reden om coke en xtc af te leveren bij de yuppen in de Jordaan. Met een paar invallen hebben we een einde aan de overlast gemaakt. Sinds die tijd is het rustiger in de kelder, maar helemaal afgelopen is het nooit.’

‘En het slachtoffer?’

‘Ik heb zijn gezicht niet gezien, hij hing te ver voorover.’

Van Opperdoes rommelde in de binnenzak van zijn montycoat, en haalde een foto van Michael Zand tevoorschijn. ‘Heb je hem hier weleens gezien?’

Een diepe denkrimpel verscheen op het voorhoofd van de wijkagent. ‘Het gezicht komt me bekend voor. Nou moet ik eens diep nadenken...’

Het bleef enkele seconden stil.

Van Opperdoes kon het bijna horen kraken in het hoofd van de wijkagent.

Maar toen schudde deze langzaam zijn hoofd. ‘Ik kom er niet op. Het gezicht... het komt me heel bekend voor. Maar ik kan het niet plaatsen.’

Van Opperdoes gaf hem de foto. ‘Neem deze en leg hem onder je kussen vannacht. Misschien kom je er dan op. En die Menno? Vertel daar eens wat meer over?’

‘Hij noemde zich de kelderkeizer. Niets gebeurde er zonder dat hij ervanaf wist.’

‘Dus als er in die kelder een moord gepleegd is?’

De wijkagent knikte. ‘Dan zijn er twee mogelijkheden. Of hij heeft het gedaan. Of hij wist ervan.’

‘Zie je hem als een mogelijke moordenaar?’

‘Menno Post heeft maar één liefde, en dat is zichzelf. Als iemand zijn macht betwistte, of ervoor zorgde dat een bron van inkomsten opdroogde... jazeker... dan is hij onvoorspelbaar, maar vooral gewetenloos.’

Van Opperdoes grijnsde. Nu wist hij waar hij kon beginnen.

De brancard met daarop het lichaam van de vermoorde man schommelde vervaarlijk heen en weer toen de sjofele kraaien moeizaam de trap op liepen.

Jacob liep er hoofdschuddend achteraan. Zelden had hij een groter stel klunzen aan het werk gezien. Terwijl de afzakkende broek van de man voor hem op de trap bijna onder zijn colbertjasje uit kwam, steunde de voorste man als een oude stoomlocomotief.

‘Hou je hem nog?’ vroeg de achterste drager.

Een moeizame kreun was het antwoord.

‘Leg hem anders effe neer...’

‘Kannie. Dan glijdt-ie naar beneden.’

‘Ik duw wel door, dan zijn we sneller boven.’

De achterste man zette kracht, waardoor de voorste drager al vallend de bovenste treden moest nemen.

Jacob was blijven staan, en deinsde voorzichtig een paar treden terug, bang om onder een naar beneden stortende brancard bedolven te worden.

Wonder boven wonder haalde de eerste man de begane grond, waar hij de brancard op een drager met wieltjes kon laten zakken. Het zweet gutste in stralen van zijn voorhoofd.

‘Gaat het?’ vroeg Peter van Opperdoes droog.

De beide mannen lieten de brancard staan en verdwenen zuchtend en steunend naar hun auto om wat papieren in te vullen.

Van Opperdoes bekeek het slordig ingepakte en vastgesnoerde lichaam. ‘Was het weer eens zo laat?’

Jacob klopte morrend zijn kleding af.

‘Laat de politie eens een behoorlijke dienst inhuren. Eentje die de overledene met het nodige respect behandelt en niet als een vrachtje dat verplaatst moet worden.’

Van Opperdoes keek misprijzend naar het busje. ‘Het zal de goedkoopste oplossing wel weer zijn...’

Hij maakte de riem los die het lichaam op de brancard vastgesnoerd hield. Het lichaam was in een plastic zak geplaatst, waarvan hij de bovenzijde openritste. De wijkagent kwam naderbij maar deinsde meteen weer achteruit.

‘Hij stinkt... veel erger dan beneden nog,’ zei de wijkagent.

‘Adem door je neus,’ adviseerde Van Opperdoes. ‘Dat helpt. Die smerige lucht komt vooral vrij als een lichaam wordt opgetild en verplaatst, zoals nu.’

Ook Jacob deed een stap terug. Hij kon nog steeds niet wennen aan die

lucht, die alles penetreerde en urenlang in je neus bleef hangen.

Van Opperdoes had er minder last van, domweg omdat hij al zoveel dode mensen had meegemaakt dat hij er min of meer immuun voor was geworden.

'Ken je hem?' wilde hij van de wijkagent weten.

De wijkagent bestudeerde vanaf gepaste afstand het gezicht en schudde langzaam zijn hoofd.

'Ik denk niet dat ik hem hier ooit heb gezien. Maar ik ben uiteraard niet elke dag binnen. Ik denk dat ik hier een paar weken geleden voor het laatst ben geweest. Het verloop is natuurlijk groot, daarbeneden. En die andere man... ik weet nog steeds niet waar ik die nou van ken.'

Van Opperdoes knikte vriendelijk.

'Komt wel. Laat het ons maar weten als je je iets herinnert.'

Hij begon de zak dicht te ritsen, maar stokte halverwege. Met een vragende blik bekeek hij het lichaam.

'Die kelder is behoorlijk koud, zo'n lichaam blijft redelijk lang goed. Ik besef ineens dat ik de schouwarts iets ben vergeten te vragen... Jacob, heb jij haar nummer?'

Jacob had zijn telefoon al in zijn hand, drukte het nummer van de schouwarts in en gaf de telefoon aan zijn collega.

'GGD, Cathelijne...' klonk het vrolijk.

'Dag Cathelijne, met Van Opperdoes. Ik weet dat je het in je verslag gaat zetten, maar het is vrij belangrijk dat ik het nu alvast weet...'

'Nou, vraag maar.'

'Heb jij bij benadering vast kunnen stellen hoe lang het slachtoffer al dood was?'

Hij hoorde haar rommelen met papieren. 'Je hebt geluk, ik ben net bezig met het verslag en het invullen van het Hensgge Nomogram.'

'Het wie?'

Cathelijne lachte kort. 'Het Hensgge nomogram. Een soort statistiek die we gebruiken om het tijdstip van overlijden vast te stellen. Omgevingstemperatuur, temperatuur van het lichaam, hoeveelheid kleding, of het tocht op de plek waar het lichaam gevonden wordt... dat soort dingen. In ieder geval; rigor mortis, de lijkstijfheid, was al volledig verdwenen. Dus zeker meer dan dertig uur. Pin me er niet op vast, maar gezien de temperatuur en de staat van de verwondingen, zou ik zeggen dat hij ongeveer drie dagen geleden is vermoord.'

'Dank je wel.'

Nadenkend gaf Van Opperdoes de telefoon terug aan Jacob.

'En? Hoe lang is hij dood?' vroeg deze.

'Ongeveer drie dagen. Bijna net zo lang als Michael Zand vermist is...'

Hoofdstuk 7

Peter van Opperdoes schoof achteruit in zijn stoel, met een frons op zijn gezicht. Hij trok rechts van hem de onderste lade van zijn bureau open, hield zijn knieën iets omhoog en plaatste zijn beide voeten op een stapeltje papieren, oude zaken die hij nog in behandeling had.

Hij keek naar een foto van zijn vrouw, in een goudkleurig lijstje, die hij links van hem op zijn bureau had staan, op een ereplaatsje.

Ze keek hem met een warme glimlach aan. Nog steeds wist Van Opperdoes niet of zijn overleden vrouw nu daadwerkelijk gesprekken met hem voerde, of dat hij sinds haar overlijden een beetje gek was geworden. Hij wist dat sommige collega's die gedachte waren toegedaan, als ze hem 's nachts weer eens in zichzelf mompelend door het stille bureau zagen sjokken. Zelfs commissaris van Straaten was het opgevallen.

Het maakte hem ook eigenlijk niet uit, hij putte troost uit haar stem, ook al beeldde hij zich die in.

Jacob kwam de recherchekamer binnen met twee dampende bekertjes in zijn hand.

De oude rechercheur nam een bekertje en snoof er goedkeurend aan. 'Goeie thee. Niet van die automatenrotzooi.'

Jacob knikte. 'De beste aankoop die we hebben gedaan in dit bureau. Een simpele waterkoker...'

Van Opperdoes zwaaide zijn vinger heen en weer. 'En die hebben we zelf betaald. Maar het was het waard.'

Sinds Van Opperdoes met Jacob werkte, dronk hij meer thee dan koffie. Koffie was de drank waar de hele politie op draaide, de ganse dag door maakten de automaten overuren. Jacob dronk het wel, maar nam liever thee. Uit gewoonte was Van Opperdoes ook thee gaan drinken.

'We hebben ook nog niet gegeten.'

Van Opperdoes had er nog niet aan gedacht, maar nu Jacob erover begon, voelde hij zijn maag knorren.

'Als we de thee ophebben, gaan we wat eten. En overleggen.'

Jacob knikte dankbaar.

Op aanwijzing van Van Opperdoes reed Jacob naar de Watergraafsmeer, de wijk in Amsterdam-Oost waar Michael Zand woonde.

'Wat wil je daar doen? Of denk je dat Michael Zand thuiszit?'

Van Opperdoes keek omhoog, terwijl ze de Hogeweg in reden. Er brandde

geen licht op zijn verdieping.

'Nee, dat verwacht ik niet. Rij maar even terug, ik weet een leuk tentje om de hoek.'

Jacob parkeerde op de Middenweg. Aan de overkant zag hij een café, Elsa's genaamd, dat er aanlokkelijk uitzag.

'Ken jij dit? Jij bent toch niet zo'n caféganger?'

Van Opperdoes wees achter zich. 'Toen mijn vrouw nog leefde, gingen we vaak wandelen op dat mooie terrein daar, Frankendael. Nu is het een park, strak. Vroeger was het wat ruiger allemaal. Er stond een oude ruïne.'

Hij glimlachte.

'Als kind wandelde ik er al met mijn vader. Hij heeft me wijsgemaakt dat er een oude kluizenaar woonde. In ieder geval, na het wandelen ging ik met mijn lieve vrouw dan weleens koffiedrinken bij dat gezellige café.'

'En ben je er na haar dood nog weleens geweest?'

Langzaam schudde de oude rechercheur zijn hoofd. 'Het wordt weer eens tijd. Het is geen Franse keuken met liflafjes, maar wel heel erg prettig eten. En zitten.'

Op het moment dat Van Opperdoes het eetcafé in liep, dook de eigenaar met glimmende ogen en uitgestoken handen van achter de bar op hem af.

'Meneer Van Opperdoes... dat is te lang geleden. Alles goed met u?'

Van Opperdoes glimlachte. 'Jazeker, Piet. Het gaat heel goed. Heb je een plekje voor ons?'

'Altijd.'

Hij gebaarde naar een tafel aan het raam, vanwaar ze een mooi uitzicht hadden op het terras en de gezellige drukte op de Middenweg.

'Wat kan ik u inschenken. Het gebruikelijke?'

'Ja, en we willen graag iets eten.'

Piet wees met een gastvrij gebaar naar de muur, waar een enorm schoolbord hing, volgeschreven met heerlijke gerechten.

'Keus genoeg, maar de ribroast is heerlijk vandaag.'

Van Opperdoes en Jacob knikten tegelijkertijd. 'En heb je die heerlijke mosterdsaus erbij?'

Piet keek sip. 'Die is van de kaart af. Maar ik kan het de kok wel even vragen?'

Van Opperdoes glimlachte dankbaar.

'Kop thee? Verse jus?'

'Lekker, doe maar.'

Piet verliet hun tafel om de bestelling door te geven.

Jacob keek tevreden om zich heen. 'Goeie tent.'

Van Opperdoes streek over de robuuste houten tafel. 'In al die tientallen jaren nooit van sfeer veranderd. Een heerlijke plek. Jammer dat het bij mij wat uit

de buurt is. Kijk eens naar de mensen hier. Rustig, prettig volk, die een aangename avond op prijs stellen. Sommige cafés, zoals deze, hebben een bijna automatische selectie voor hun publiek. Daar komen geen herrieschoppers.'

Jacob boog iets voorover en praatte zacht. 'Denk je dat Michael Zand hier weleens is gekomen? Hij woonde tenslotte om de hoek.'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Ik ga Piet er niet naar vragen. Sommige dingen moet je gescheiden houden. Bovendien, dan zal Piet zeggen dat hij hier weleens koffie kwam drinken en zijn we nog niks verder. Dat is net zoiets als dat de bakker om de hoek zegt dat Michael Zand daar weleens brood heeft gekocht.'

'Maar onze zoektocht naar de vermiste Michael Zand heeft zojuist wel een andere wending gekregen, met die schatting van het tijdstip van overlijden.'

Ook Van Opperdoes liet het volume van zijn stem dalen. 'Ervan uitgaande dat Cathelijne de Wind gelijk heeft... en daar kunnen we wel van uitgaan... kunnen we heel voorzichtig twee scenario's verzinnen over wat er gebeurd is.'

'Nummer een: Michael Zand heeft de moord in de kelder gepleegd en is daarna gevlucht.'

Van Opperdoes leunde grijnzend achterover. 'Precies. Dat is het eerste.'

'Stel, hij heeft de moord gepleegd. Hij vlucht de kelder uit en gooit zijn telefoon even verderop weg in een vuilnisbak. Natuurlijk weet hij dat we hem via die telefoon kunnen opsporen.'

'Klinkt logisch. Misschien heeft hij via die telefoon zelfs wel de afspraak gemaakt met de man in de kelder. Die had per slot van rekening zijn nummer.'

Piet kwam naast de tafel staan en legde zorgvuldig de placemats en het bestek neer. Daarna bracht hij voor beiden een kop thee en een glas verse jus d'orange. Jacob zag een verpakt blokje noga naast zijn glas liggen.

'Ha, noga.'

Van Opperdoes keek glimlachend hoe Jacob van de noga genoot. 'Ouwe snoeperd die je bent...'

Hij legde zijn blokje naast het glas van Jacob.

'Goed...' vroeg Jacob tussen twee happen door '... en wat is dan de tweede conclusie?'

Van Opperdoes boog voorover. 'Dat Michael Zand de moord niet heeft gepleegd, natuurlijk.'

Jacob stopte met kauwen en keek zijn collega verontwaardigd aan. 'Ja, zeg, dat is toch geen conclusie? Hij heeft het gedaan, of hij heeft het niet gedaan. Zo kan ik het ook.'

Van Opperdoes roerde langzaam in zijn thee. 'Het gaat om de conclusie... of liever gezegd de vraag... die daarachter schuilt. Als hij het niet heeft gedaan, waarom heeft de dode het telefoonnummer van Michael Zand dan bij zich? En waarom, als hij de moord niet gepleegd heeft, is hij sinds die tijd dan

verdwenen?’

Jacob legde het laatste stukje noga naast zijn glas. ‘Misschien is Michael Zand ook wel vermoord. Ligt hij ergens op een verlaten plekje heel erg dood te wezen. Of... andere mogelijkheid... stel je dit eens voor. Ons slachtoffer en Michael Zand hebben met iemand afgesproken in die kelder. Ze lopen de kelder in... Michael als laatste... de eerste komt de trap af, komt beneden in de kelder en wordt meteen doodgeschoten. Hij valt tegen de muur. Michael hoort dat, ziet dat... schrikt zich rot... en vlucht weg. In paniek gooit hij tijdens het rennen zijn telefoon in de vuilnisbak. Of de telefoon is uit zijn zak gevallen en iemand anders heeft hem weggegooid.’

Van Opperdoes wreef over zijn slapen. ‘Tja... ook dat is heel goed mogelijk.’

Piet kwam aanlopen met twee borden, waarop een heerlijk groot en mals stuk vlees lag, met daarnaast salade. Apart serveerde hij verse frietjes en als laatste bracht hij twee bakjes met warme mosterdsaus.

Van Opperdoes wees erop. ‘Die mag je nooit van de kaart halen.’

‘Ik zal het doorgeven,’ zei Piet met een glimlach.

Jacob sneed een stukje vlees af, schonk er wat mosterdsaus over en proefde. ‘Tjonge...’ was het enige wat hij uit kon brengen. ‘Ik heb honger en dan smaakt alles... maar dit is wel heel erg lekker.’

Van Opperdoes glimlachte. Voor de duur van het eten kwam het werk even niet ter sprake.

Toen Van Opperdoes zijn mes en vork neerlegde en Piet de borden had weggehaald, keek de oude rechercheur zijn jonge collega aan. ‘Wat weten we zeker?’

Jacob dacht even na en vatte het bondig samen. ‘Dat Michael Zand als vermist is opgegeven door zijn moeder, en dat er iemand dood is. Wie dat is, dat weten we nog niet. Niet zo heel veel dus. De rest is puur gissen.’

Van Opperdoes bromde. ‘Ik had het niet beter kunnen samenvatten. Precies de feiten, geen gespeculeer eromheen. Wat is de volgende stap?’

Jacob zweeg even en liet alle mogelijkheden in zijn gedachten de revue passeren. ‘We moeten weten wie het slachtoffer is, en waar Michael Zand is. Als we hem hebben, weten we of hij de dader of het slachtoffer is.’

‘Maar Michael Zand houdt zich schuil. Of hij nou het slachtoffer is of de dader... hij wil absoluut niet worden gevonden. Hij laat zelfs niets aan zijn moeder horen.’

Jacob maakte ruimte voor de koffie die door Piet geserveerd werd. ‘Als hij niet dood is, ondertussen.’

‘In beide gevallen weten we niet waar hij nu is.’

Jacob knikte. ‘Wat dacht je van Menno Post? Hij is heer en meester over de kelder. Weet alles wat er gebeurt, volgens de wijkagent. Hij is de schutter, of op

z'n minst een medeverdachte, als hij op de uitkijk heeft gestaan.'

Van Opperdoes schoof tevreden achteruit in zijn stoel en genoot van zijn koffie. 'Laten we ons inderdaad maar eens op Menno Post concentreren.'

Na nog een vergeefs rondje langs de woning van Michael Zand, reed Jacob terug naar de Raampoort.

Van Opperdoes hing onderuit in zijn stoel en keek door de voorruit naar de lucht boven de stad. Het was donker, maar wel met de belofte voor alweer een mooie dag. Zelfs boven het lichte Amsterdam zag Van Opperdoes een paar felle sterren in de wolkeloze nacht.

Het eten had hem goedgedaan, maar toch joeg een onrustig gevoel door zijn lichaam, vanaf het moment dat het lijk van de onbekende man was gevonden. Het laatste wat hij in die kelder had verwacht, was het telefoonnummer van Michael Zand in zijn kleding. Hij kon er geen goede verklaring voor vinden, en dat maakte hem onrustig.

Ook voelde hij dat zijn knieën begonnen tegen te sputteren, wat meestal ook geen goed teken was.

In de donkere Marnixstraat straalde het licht geruststellend uit het bureau Raampoort. Voor de deur stond wachtcommandant Jan Rozenbrand met een sigaret in zijn hand, als een oude ridder die de wacht hield voor zijn kasteel.

'Rechercheur Van Opperdoes, wees welkom. Goed gegeten?'

Van Opperdoes klopte hem collegiaal op de schouder. 'Heel goed.'

Rozenbrand nam een trekje van zijn sigaret en liet de rook langzaam de brede straat in drijven. 'Dat dacht ik al. Ik heb haar daarom maar even laten wachten.'

Van Opperdoes keek verrast op. 'Wie? Wij hadden geen afspraak.'

'Nee, dat zei ze ook. Maar ze wilde jullie wel spreken. Ik heb haar dus maar even laten wachten. Binnen, op de bank.'

Van Opperdoes keek over de schouder van de wachtcommandant de ronde hal van de Raampoort in.

Op de bank, rechts naast de ingang, zag hij Diana Welling, de moeder van Michael Zand, hen met gespannen blik opwachten.

Hoofdstuk 8

Peter van Opperdoes schoof in de recherchekamer een stoel wat onhandig dichter bij zijn bureau en gebaarde galant naar Diana Welling dat ze plaats kon nemen. Ze knikte vriendelijk en ging zitten, haar handtas stevig omklemd op schoot. Jacob zat achter haar, aan zijn eigen bureau.

Van Opperdoes ging zitten. 'Het spijt ons dat u even moest wachten.'

Ze glimlachte. 'Dat geeft niet. Die meneer achter de balie heeft me koffie gegeven. Hij zei dat u eraan zou komen. Ik vond het niet erg even te wachten.'

'En wat kunnen we voor u doen?'

Ze ging er goed voor zitten, een glimlach op haar gezicht. 'Ik kwam even mijn excuses aanbieden dat ik uw tijd verknoeid heb.'

Van Opperdoes zag Jacob achter haar verbaasd opkijken, en hield zijn hoofd iets schuin: 'Hoe bedoelt u dat?'

'Ik ben toch hier geweest voor mijn zoon? Dat hij vermist was?'

Van Opperdoes knikte. 'Ja, natuurlijk. Michael Zand. Hebt u daarmee onze tijd verknoeid?'

'Jazeker, en dat spijt me enorm. Ik had al dagen niets van hem gehoord, daarom kwam ik bij u.'

Ze leunde voorover en legde haar hand op de arm van Van Opperdoes. 'Dat had ik nooit moeten doen, dat besef ik nu ook. Maar goed, dat kan ik niet meer terugdraaien. In ieder geval, hij is terecht. Hij heeft me vanmiddag gebeld.'

Een grote trek van opluchting gleed over haar gezicht en ze kneep even hartelijk in de arm van de oude rechercheur.

Van Opperdoes verlegde nonchalant zijn arm om zogenaamd een pen van zijn bureau te pakken.

Diana Welling liet een verontschuldigende glimlach over haar gezicht glijden en nam haar handtas weer in beide handen.

Jacob kwam naast Van Opperdoes staan. Hij keek haar doordringend aan. 'Wanneer heeft hij u gebeld?'

Ze knipperde even met haar ogen. 'Vanmiddag. Vanmiddag.'

'En wat zei hij?'

'Nou... dat hij in het buitenland zit. Een paar dagen weg is. Hij zei dat ik gek was, toen hij hoorde dat ik de politie in kennis had gesteld.'

Ze lachte nerveus. 'Hij schrok ervan. Kreeg ik nog op m'n kop ook.'

Jacob boog zich voorover. 'En wat heeft hij nog meer verteld?'

Ze knipperde met haar grote ogen. 'Wat maakt dat nou uit? Het gaat er toch om dat alles in orde is, en dat is het enige wat ik u even kwam vertellen.'

Van Opperdoes glimlachte vriendelijk. ‘We moeten het dossier natuurlijk even netjes afsluiten. Waarvandaan belde hij?’

‘Uit Parijs, zei hij.’

‘En sinds wanneer zit hij daar?’

‘Sinds vorige week. Hij is een week naar Parijs, geloof ik. Maar ik heb niet zo lang met hem gesproken, hoor. Ik weet niet alle details.’

‘Maar zijn telefoon heeft hij natuurlijk niet bij zich, die lag hier in een vuilnisbak. Waarmee belde hij dan?’

Ze keek op, alsof ze het zich nu ook pas herinnerde. ‘Ja! Inderdaad, nu u het zegt. Dat heb ik hem ook gevraagd, want dat was natuurlijk raar. Hij zei dat hij zijn telefoon was verloren. Hij had nu een nieuwe, een prepaid.’

Jacob en Van Opperdoes keken elkaar even aan. ‘Hebt u daar het nummer van?’

Ze schudde langzaam haar hoofd. ‘Heeft hij niet gegeven. En ik heb er niet naar gevraagd. Stom. Maar ik was al blij dat ik wat van hem hoorde.’

Ze keek op haar horloge en wilde opstaan. ‘Ik eh... ik moet weg. Ik heb nog een afspraak.’

Hoewel ze ontspannen probeerde over te komen, ontging Van Opperdoes de nerveuze blik in haar ogen niet.

‘Op welk nummer belde hij u?’

Ze stokte in haar beweging. ‘Pardon?’

‘Hij heeft u gebeld, zegt u. Waar? Op welk nummer? Hoe laat?’

Er ging zo’n dwingende rust uit van zijn vragen, dat ze langzaam terugzakte in haar stoel.

‘Ehm, vanmiddag. Een paar uur geleden, eigenlijk.’

‘En waar belde hij u?’

‘Gewoon... thuis.’

‘Dat weet u zeker? Het kan belangrijk zijn, natuurlijk.’

De glimlach van Van Opperdoes was onweerstaanbaar, zeker ten opzichte van het norse gezicht van Jacob, achter hem. Haar ogen schoten heen en weer tussen beide rechercheurs.

‘Ja, natuurlijk weet ik dat zeker. Waarom zou dat belangrijk zijn? Ik dacht dat mijn zoon vermist was, maar hij is gewoon een paar dagen weg. Daar kan toch niks belangrijks aan zijn?’

Jacob haalde adem om iets te zeggen, maar Van Opperdoes was hem voor.

‘U hebt gelijk. We kunnen het dossier nu gewoon afsluiten, en ik wil u bedanken dat u toch de moeite hebt genomen om persoonlijk even langs te komen.’

Ze stond op, met een zucht van verlichting. ‘Het was geen moeite, hoor.’

Ze schudde hen de hand, voor ze met charmante passen de recherchekamer verliet. Haar voetstappen stierven langzaam weg in het

trappenhuis.

Jacob ging tegenover Van Opperdoes staan. 'Wat doe jij nou?'

'Hoe bedoel je?'

'Je laat haar zo het bureau uit wandelen.'

'Jazeker.'

Jacob schudde verbaasd zijn hoofd. 'Ik had haar nog wel het een en ander willen vragen. Je zag toch dat ze zat te liegen.'

Van Opperdoes schoof achteruit in zijn stoel. 'Die indruk had ik ook, ja.'

'Dan laat je haar toch niet gaan?'

'Jij had haar nog wel iets willen vragen, begrijp ik?'

'Zeker.'

'Omdat je Michael Zand als mogelijke verdachte beschouwt.'

'Zeker.'

'Wat had je dan moeten doen, voor je die vragen zou stellen?'

Jacob keek Van Opperdoes niet-begrijpend aan. 'Wat bedoel je?'

'Jacob, ze is de moeder van een mogelijke verdachte... Als je haar vragen gaat stellen, moet je haar op het verschoningsrecht wijzen. Een moeder mag zwijgen, indien ze verhoord wordt over haar zoon.'

Jacob mopperde binnensmonds. 'Dat wist ik wel.'

'En als je haar op dat recht wijst... als ze het niet allang weet... dan houdt ze meteen haar mond dicht, en zijn we nog verder van huis.'

Jacob perste zijn lippen op elkaar. Hij wist dat zijn oude collega het bij het rechte eind had.

Van Opperdoes keek hem vriendelijk aan. 'Jacob, alles is nog mogelijk. Het zou zelfs kunnen dat wat zij zegt de waarheid is. Alleen is Michael Zand dan niet vermist, niet op vakantie in Parijs, maar is hij gewoon gevlucht. Hij belt zijn moeder, die van niets weet, om haar gerust te stellen. Dus komt zij naar het bureau. De vraag is: is haar verhaal waar? Waarom komt ze dat vertellen? Wat weet ze precies? Weet ze van de moord in de kelder? Weet ze dat haar zoon daar... op de een of andere manier... bij betrokken is?'

Jacob gebaarde ongeduldig met zijn hand. 'Ja, daar wilde ik nou net achter komen! Maar goed, je hebt een punt.'

'We kunnen om haar heen werken... informatie vergaren... zonder haar direct te verhoren. We moeten nakijken of er überhaupt wel een telefoongesprek tussen haar en haar zoon heeft plaatsgevonden. Dat kan toch?'

Jacob haalde zijn schouders op. 'Natuurlijk kan dat. We kunnen de historische gegevens van haar telefoons opvragen.'

Van Opperdoes knikte. 'Mooi, dan doen we dat.'

Jacob klikte zijn computer aan. 'Even een artikel 126nd nota opmaken voor de officier. Dan RTO bellen, ULI bellen, nota faxen...'

Van Opperdoes zuchtte. 'Waar is de tijd dat zoiets met één telefoontje

ging?’

‘Kom op zeg... is die er ooit geweest?’

‘Nou ja, misschien niet één telefoontje, maar dan toch in ieder geval met één velletje papier...’

Jacob begon te tikken. ‘Tijden veranderen...’

Van Opperdoes fronste. ‘Omdat niemand meer beslissingen of verantwoordelijkheid durft te nemen. Daar ligt het aan. Waanzin... Het gaat er niet om of een groot onderzoek tegenwoordig goed is gedaan. Het gaat er alleen maar om of alle regeltjes en voorschriften wel zijn gevolgd. Dat is tegenwoordig de definitie van een goed onderzoek. Laten we een verhoor tegenwoordig doen door degene die het allerbeste kan verhoren? Nee, door degene die een cursus van twee dagen heeft gevolgd, omdat die persoon “gecertificeerd” is. Je kunt zo scherpzinnig zijn en zoveel zaken oplossen als Sherlock Holmes... als je binnenkort je cursussen niet hebt gevolgd, dan doe je niet meer mee. Het gaat alleen maar om indekken. Ervaring en mensenkennis? Waardeloos, vindt men.’

Jacob haalde zijn schouders op. ‘Wen er maar aan... zo gaat het tegenwoordig.’

De oude rechercheur zuchtte diep. ‘Het holt achteruit. Ik ben blij dat ik dat straks niet meer hoef mee te maken.’

‘Precies, laat mij me daar maar druk om maken, ik moet nog een paar jaar... Ik maak de nota wel. Hoef je niet zo te mopperen.’

Van Opperdoes leunde glimlachend achteruit en strekte zijn bovenlijf met zijn handen achter zijn hoofd. Een welgemeend en uiterst loom ‘hè, hè’ ontsnapte aan zijn mond.

‘Moe?’

Van Opperdoes dacht daarover na, terwijl hij over zijn knieën wreef. ‘Niet zozeer moe...’

Jacob onderbrak hem. ‘Ik zie het al. Het voelt niet lekker. Letterlijk en figuurlijk.’

Van Opperdoes zakte weer naar voren en keek Jacob peinzend aan. ‘Klopt. Ik heb er geen vat op... hier.’ Hij wees op zijn hoofd. ‘En dat voelt inderdaad niet lekker.’

‘Waar heb je geen vat op?’

‘De zaak. Waarom het nummer in de jaszak zit. Waarom Michael Zand vermist is, en vervolgens weer niet. Alsof iemand met een schaakspel bezig is, en ons steeds drie zetten voor is.’

Jacob glimlachte. ‘Dan moet je inhalen.’

‘Ja... maar hoe?’

‘Menno Post... hij is degene die we moeten hebben.’

‘Ja, dat is het enige wat ik nu ook kan bedenken. Hoewel...’

Van Opperdoes schoof zijn bureaulade dicht. Toen stond hij op, pakte zijn

montycoat en gebaarde Jacob om mee te gaan.

'Het is laat, we gaan slapen. Morgen gaan we op Menno Post jagen. Uitgerust en wel.'

Peter van Opperdoes liep het bureau uit en zwaaide Jacob na, die met de rechercheauto naar zijn huis reed. Jacobs aanbod om hem thuis af te zetten, had hij vriendelijk afgeslagen. Ondanks zijn vermoeidheid vond hij het prettig om naar de Brouwersgracht te lopen. Met een waggelende gang liep hij de Lijnbaansgracht af. Bij de verlaten fabriek stonden de hekken nog precies zoals ze ze vandaag hadden achtergelaten, alleen nu beter afgesloten.

De oude rechercheur probeerde of hij door de lage ramen kon zien of er ergens licht brandde, maar het leek binnen al net zo donker als buiten. Hij sloot zijn ogen en liet zijn onderbewustzijn zijn gedachten overnemen. Wat was hier gebeurd op de avond van de moord?

In gedachten zag hij een schim de fabriek uit komen, in het holst van de nacht. Een schim die rustig naar de Westerstraat liep, en daar een telefoon in de vuilnisbak gooide. Maar het gezicht bleef onherkenbaar.

Langzaam liep Van Opperdoes de Westerstraat in. Hoewel het laat was, liep er nog veel volk over straat. Mensen passeerden hem om hun fiets of auto te zoeken, en jonge stelletjes verplaatsten zich arm in arm van de restaurants naar de cafés.

Bij de vuilnisbak bleef hij even staan. Flarden van het bekende lied over de begrafenis van Manke Nelis stroomden café Nol uit, toen iemand de deur opendeed en buiten ging staan telefoneren. De deur bleef half openstaan, en met een glimlach hoorde hij de mensen in het café meeblèren:

Toen 't hele soepie dronken was, riepen ze luid:
'Jongens, nou eerst Nelis wegbrengen, vooruit!'
zwaaiend stapte eenieder in de bakkies, aangedaan
En ze zongen: 'Dooie Nelis, die zal nooit verloren gaan'
Bij de begraafplaats gilde plotseling Rooie Bart:
'Die dooie Nelis staat nog onder 't biljart
Jongens, ik ben er erg voor
We motte die gozer halen, hoor
Want zonder Nelis gaat de voorstelling niet door'
Ze haalden Nelis netjes uit de kroeg vandaan
En ze reden in een gestrekte draf
Zingende en zwaaiend, net of het een bruiloft was
Dooie Manke Nelis naar zijn graf
Onder een dronkemansgespies en Ouwe Catzgehuil
Viel Ome Gerrit, met een plons, bij Nelis in de kuil

Het mooist vond hij dat veel van de aanwezigen geen Amsterdammers waren, maar wel probeerden om het vette Amsterdamse accent mee te schreeuwen. De man voor de deur hield zijn hand tegen zijn andere oor en liep een paar passen de stilte in.

Van Opperdoes liep langzaam wat terug en kwam voor de etalage van de galerie te staan. Binnen was een lichtspot gericht op het enorme schaakbord, waarop de pingpongballen nog steeds schijnbaar doelloos heen en weer zwierven.

Alsof iemand je steeds drie zetten voor is, dacht hij.

Hij zag de ballen over de vlakken schuiven, en schijnbaar van kleur veranderen als ze van een wit naar een zwart veld rolden. Hoe de kunstenaar dat voor elkaar had gekregen, was hem een raadsel, maar het kon ook met de vreemde lichtval van de nacht en de lichtspot te maken hebben.

Toen Manke Nelis uiteindelijk begraven en met vele glazen drank herdacht was, schalde een nieuwe meezinger het café uit. Nu kwamen de bedenkelijke liedjes als 'Brand in het Bordeel' en 'Twee sigaren van twee...' wist de oude rechercheur.

Peter van Opperdoes zag de mensen in polonaise door het café gaan, toen hij langsliep. Voor hen was dat het ultieme Jordaangevoel. Hij moest glimlachen toen hij de muziek hoorde, en dacht aan zijn collega Theo, van de Warmoesstraat.

Theo, vanwege zijn kromme o-benen ook wel 'Kron futu' genoemd door de Surinaamse verslaafden in de jaren tachtig, had op de Warmoesstraat een gewoonte waar niet aan te tornen viel: vrijdagmiddag was Amsterdamse-muziekmiddag. Dan schalden er de hele middag keihard Amsterdamse smartlappen over de rechercheafdeling, als inleiding op het weekend. Niet alleen alle rechercheurs, ook de bazen, de getuigen en de verdachten moesten eraan geloven. Geweldig was dat, vond Van Opperdoes. Hij zou geen bureau in Nederland kennen waar de onderlinge sfeer zo goed was als de binnenstadsrecherche van Amsterdam.

Langzaam stierf de muziek weg, terwijl hij op huis aan slenterde. Onderweg maakte hij een plan om Menno Post te vinden, waarvan hij verwachtte dat het zou werken.

Hij sloeg links af bij de Noordermarkt, stak het plein over en zwaaide onder het langslopen naar de barman van café 't Papeneiland. De barman maakte een uitnodigend zwaaiende beweging, maar de oude rechercheur glimlachte en liep door.

Voor de deur van zijn woning haalde hij zijn sleutels uit zijn jaszak. Op het moment dat hij de sleutel in het slot stak, voelde hij aan een koude rilling over zijn rug dat er iets niet klopte.

Hij wilde zich nog omdraaien, maar voordat hij dat kon, werd er van achter een arm om zijn nek en hals geslagen. De arm trok even aan, zodat hem een seconde de adem werd ontnomen.

'Niet omkijken,' siste een mannenstem vlak bij zijn oor.

Van Opperdoes probeerde het niet eens. Hij wist dat hij niets kon doen. De spanning van de arm nam iets af. Nu werd hij nog wel stevig vastgehouden, maar niet zo strak meer dat het pijn deed of dat hij geen adem meer kon halen. Het voelde meer als een soort waarschuwing; haal niks uit, of het gaat mis...

De stem ging onherkenbaar fluisterend door. 'Je zit verkeerd met wat je denkt.'

Van Opperdoes stond doodstil. Hij had veel verwacht, maar niet zo'n uitspraak. De gedachten schoten door zijn hoofd, maar hij kwam niet verder dan: wat denk ik dan?

De stem siste zacht. 'Ik zeg het je maar één keer. Je zit verkeerd. Kijk uit met wat je doet.'

En toen, ineens, was de arm weg.

Van Opperdoes keek om en zag een man met een halflange donkere jas en diep gebogen hoofd weglopen en snel de hoek om slaan.

Hoofdstuk 9

Peter van Opperdoes was blijven staan. Het had geen zin om achter de man aan te lopen, dat wist hij ook wel. Het had ook geen zin om collega's te bellen om de man te gaan zoeken. Hij zou onzichtbaar verdwijnen in de kleine straatjes van de Jordaan. Bovendien was hij niet geschrokken. Hij had niet het idee dat de onbekende hem iets aan wilde doen. Dat was meteen het vreemde.

Het was een intimiderende aanval.

Maar waarom? Had die man hem niet gewoon kunnen bellen? Of desnoods een briefje op zijn deur kunnen plakken? Natuurlijk had dat gekund, maar de aanvaller had ervoor gekozen om de boodschap door middel van intimidatie over te brengen.

Van Opperdoes overwoog om Jacob te bellen, maar hij wist precies wat zijn collega zou doen als hij het verhaal zou horen. Hij zou meteen naar hem toe komen, en proberen de man alsnog te traceren. Waarschijnlijk zou hij ook nog de hele nacht bij hem voor de deur in een auto gaan zitten.

Dat wilde hij zijn vriend niet aandoen.

Van Opperdoes zuchtte even, haalde de sleutel weer uit de deur en liep naar 't Papeneiland, het oude café op de hoek van de Prinsengracht.

Carlo keek op toen Van Opperdoes binnenstapte. Alleen al het feit dat hij het glas dat hij aan het schoonspoelen was langzaam neerzette, verraadde zijn verbazing.

'Zo, heb je de voordeur weer gevonden?'

Van Opperdoes glimlachte. Het was alweer een behoorlijke tijd geleden dat hij binnenkwam in het kroegje waar hij zo vaak met zijn vrouw had gezeten.

Carlo liet zijn blik op het gezicht van de oude rechercheur rusten. 'Heb je een spook gezien?'

Van Opperdoes bromde en hees zichzelf op een barkruk. 'Je bent al de tweede die dat aan me vraagt. Zie ik er zo slecht uit?'

Carlo boog zich voorover en keek. 'Het valt wel mee. Een beetje alsof je geschrokken bent. Is dat zo?'

Van Opperdoes wuifde het nonchalant weg. 'Gewoon hard gewerkt.'

Carlo nam het voor kennisgeving aan. 'Hard gewerkt, dan moet je hard rusten. Wat wil je drinken?'

Van Opperdoes dacht even na.

Het duurde Carlo te lang. 'Wacht maar...'

Hij liep even naar achteren en kwam met een fles rode wijn terug, die hij langzaam openmaakte. Met een mooie beweging schonk hij een donkerrode wijn

in een prachtig gevormd glas, dat hij van een speciaal plekje onder de toonbank vandaan had gehaald. Tevreden keek hij hoe Van Opperdoes zijn neus boven het glas hield en de volle geur van de wijn tot zich door liet dringen. De oude rechercheur sloot zijn ogen.

'De moeite waard, toch?' vroeg Carlo.

Van Opperdoes nam een klein slokje en liet de wijn even door zijn mond glijden. Het was een goddelijke wijn.

'Hemels.'

'Mooi,' zei Carlo tevreden. 'Geniet er maar van.'

Het was niet heel druk in 't Papeneiland, maar de sfeer was goed. Jonge buurtbewoners mengden zich met echte Jordanezen die hier al jaren kwamen. Geen stampende muziek, maar mensen die in een gezellige omgeving wat wilden drinken.

Van Opperdoes genoot van zijn heerlijke rode wijn. Hij voelde zich nu weer rustig, alleen zat zijn hoofd vol met vragen.

Halverwege het glas ging zijn telefoon. Onhandig viste hij het ding uit zijn broekzak. Hij kneep zijn ogen samen, hield het apparaat op een armlengte afstand en zocht het juiste knopje om het gesprek aan te nemen.

'Met Van Opperdoes.'

'Tjallema. Waar zit je?'

Bij de naam alleen al moest Van Opperdoes glimlachen. Tjallema was de apotheker van het korps, die in een soort prehistorisch laboratorium ergens diep in het enorme bureau aan de Sarphatistraat leefde. Zijn dagelijkse werkzaamheden bestonden er doorgaans uit dat hij testte of in beslag genomen drugs echt waren of niet, en het exact meten van de hoeveelheid.

'In een kroeg bij mij om de hoek.'

Tjallema liet een diepe stilte vallen, die zelfs zonder woorden beschuldigend klonk. 'Ik kom naar je toe. Welke kroeg?'

''t Papeneiland.'

Zonder iets te zeggen verbrak de apotheker de verbinding. Van Opperdoes keek even verbaasd naar zijn telefoon, en borg hem toen op. Met een lichte zucht tilde hij zijn glas op en besloot zich vanavond nergens meer druk over te maken.

Na een kwartier ging de deur van het café open en stapte Tjallema naar binnen. Hij keek even gespannen om zich heen, alsof allerlei gevaarlijke bacteriën en virussen hem van alle kanten konden bespringen, maar liep toen door naar de bar. Hij nam zijn grote zwarte bril van zijn hoofd en begon die omstandig schoon te poetsen.

'Welkom, beste Tjallema. Wil je wat drinken? Wijn, bier?'

Tjallema zette zijn bril weer op en trok een vies gezicht. 'Alcohol? Weet je wat dat doet met je lichaam?'

Van Opperdoes nam nog een klein slokje. ‘Geen idee. Mij doet het goed.’

Tjallema keek naar Carlo, die afwachtend achter de bierpomp stond. ‘Doe mij maar een chocomel.’

Carlo bewoog niet. Hij staarde naar Tjallema, daarna naar Van Opperdoes.

Die haalde zijn schouders op.

Pas toen, onder licht hoofdschudden, haalde Carlo een flesje tevoorschijn. ‘Rietje of een glas?’

Tjallema reageerde verontwaardigd. ‘Ja, zeg, wat denk je zelf?’

Carlo bleef hem stoïcijns aankijken, nam een rietje en schoof dat in het flesje. ‘Alsjeblieft.’

Tjallema wist dat hij geen kans had in dit Amsterdamse hart van de stad. Hij nam zijn flesje en keek Carlo strak aan. Met een minzame glimlach ging Carlo een bestelling wegbrengen.

Tjallema zette zijn flesje weer neer en keek Van Opperdoes opgewonden aan. ‘Je zult wel denken, wat komt hij nou doen...’

Van Opperdoes trok een wenkbrauw omhoog. ‘De gedachte was nog niet bij me opgekomen, eigenlijk.’

Tjallema wuifde ongeduldig met één hand. ‘Luister... je bent bekend met xtc, PMA en GHB?’

‘Alle drie synthetische drugs. Ik ben nog wel bij, hoor.’

‘Juist. Ontwikkeld in een laboratorium, in tegenstelling tot natuurlijke drugs. Nu ga ik verder. Ooit gehoord van Miauw Miauw?’

Als de oude rechercheur niet had geweten hoe toegewijd Tjallema was, had hij hem nu naar huis gestuurd met het advies een glas warme melk te drinken en eens goed uit te zieken.

Tjallema ging verder. ‘Ik zie het al, niet dus. Miauw Miauw, ook wel MMCAT genoemd, of mephedrone, is een synthetische drug die in een lab ontwikkeld is... een entactogene drug die van de amfetamine is afgeleid. Gevaarlijk spul. In Engeland en Zweden zijn er verschillende jongeren aan overleden.’

Van Opperdoes keek Tjallema net over de rand van zijn glas aan. ‘Zoiets hebben we hier ook een keer gehad, weet je nog?’

‘De atropinezaak in de discotheken...’

Van Opperdoes knikte langzaam. Het was een van de meer trieste zaken in zijn carrière. Verschillende jongeren die in verschillende discotheken in de binnenstad waren geweest, werden slachtoffer van vervuilde drugs. Meiden werden bewusteloos op straat gevonden, en een paar jongeren overleden in het ziekenhuis.

Tjallema leunde iets voorover. ‘Nou, jij hebt me een deel van een pilletje opgestuurd.’

Nu viel het kwartje voor de oude rechercheur. Hij zette zijn glas neer en was vol aandacht.

'Jouw pil, die je uit de broekzak van die dode hebt gevist, is weer een slecht gemaakte afgeleide van MMCAT. Een pure, zogeheten designerdrug. Maar wel een hele slechte.'

'Waarom?'

'Dat spul is levensgevaarlijk. Instabiel. Dit is de eerste keer dat ik deze samenstelling tegenkom, maar als die dode deze pil in zijn zak had, is er dus meer van. Bovendien zijn er ook sporen van het verdovende middel op de kleding van het slachtoffer aangetroffen.'

Van Opperdoes zat op het puntje van zijn stoel. 'Hoe komt iemand aan sporen van die drugs op zijn kleding? Ik bedoel... ik heb de pil uit zijn broekzak gevist... dan is het logisch dat daar sporen te vinden zijn. Maar óp zijn kleren? Heeft hij dan iets met de productie te maken?'

Tjallema haalde zijn schouders op. 'Productie van de drugs, vervoer...' Zijn blik werd ernstiger en hij liet zijn stem tot een samenzweerderig gefluister zakken: '... of de verkoop van de drugs.'

Van Opperdoes knipperde even met zijn ogen. In een paar minuten had de moord op de onbekende mogelijk een heel ander motief gekregen.

Jacob ijsbeerde heen en weer voor het bureau van Peter van Opperdoes. Af en toe stond hij stil, keek de oude rechercheur met felle ogen aan, hapte naar adem om iets te zeggen, bedacht zich en sloot zijn mond weer. Dan liep hij maar weer door.

Van Opperdoes zat er een beetje bedremmeld bij, hoewel hij wel verwacht had dat Jacob kwaad zou zijn.

'Kwaad?' vroeg Jacob cynisch. 'Dat is nog zachtjes uitgedrukt.'

Van Opperdoes hield zijn hoofd naar beneden en keek af en toe voorzichtig op naar Jacob, als een klein kind dat op zijn kop krijgt.

'Ik deed het voor jou.'

Jacob stond stil en priemde met zijn vinger naar zijn collega. 'Doe dat nooit meer. Wie weet wat er had kunnen gebeuren.'

'Dat weet ik wel. Het had allemaal heel anders af kunnen lopen.'

'Precies.'

'Maar het is goed gegaan. Ga nou maar even rustig zitten.'

Dat deed Jacob, hij ging mokkend voor zich uit zitten staren, tot Van Opperdoes in de lach schoot.

'Als je zo grappig doet, zal ik absoluut volgende keer weer niet bellen. Dit wil ik nog wel een keer meemaken.'

Jacob pruttelde nog even door, maar toen verscheen er toch een glimlach op zijn gezicht. 'Goed, oké. Maar beloof me dat je volgende keer wel belt als

zoiets gebeurt. Anders heb ik niet het gevoel dat we maten zijn.' Dat was een emotioneel argument waar Van Opperdoes gevoelig voor bleek.

'Daar heb je absoluut gelijk in, mijn beste Jacob. Zo had ik het niet bekeken. Het spijt me en ik beloof het.'

Jacob boog plechtig het hoofd en schoof een dossier voor zich. 'Wat Tjallema jou gisteravond vertelde...'

'Miauw Miauw. Of dat wat erop lijkt, in ieder geval.'

'Menno Post was wellicht de spil in de drugshandel vanuit die kelder, weet je nog? Dat was min of meer wat de wijkagent stelde. Misschien kwam de dode man een nieuwe partij drugs brengen. Designerdrugs. Hebben ze hem beroofd en vermoord.'

'Dan is het telefoonnummer van Michael Zand misschien toeval. Is dat ook een afnemer van de drugs.'

Van Opperdoes weifelde. 'Weten wij wat Michael Zand voor werk heeft?'

Jacob bladerde in de stukken. 'Staat er niet in.'

'En zijn opleiding?'

Jacob neusde weer even door de blaadjes, en keek toen langzaam op. 'Hij heeft gestudeerd. Scheikunde.'

Van Opperdoes' ogen vernauwden zich. 'Kijk eens aan... Misschien heeft Michael Zand wel verstand van pillen maken...'

Terwijl Peter van Opperdoes de lades uit de kast haalde, trok Jacob de matras van het bed. Het hele huis van Michael Zand werd door de twee rechercheurs minutieus doorzocht.

In de slaapkamer trok Jacob een kast open. Hij weifelde even. 'Peter?'

Van Opperdoes veegde even over zijn voorhoofd. 'Wat is er?'

'Kom eens?'

Van Opperdoes liep de slaapkamer in. Jacob wees naar de kledingkast. 'Ik heb vorige keer ook even in deze kast gekeken. Ik zou zweren dat er kleding weg is.'

'Echt waar?'

Jacob krabde op zijn hoofd. 'Ik denk het echt.'

'Dat zou betekenen... of kunnen betekenen... dat Michael Zand thuis is geweest. Of dat iemand kleding voor hem heeft gehaald.'

'Heb jij al wat gevonden?'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Nog niet. Maar we zijn ook maar net begonnen. Kom, we gaan verder.'

Hij ging verder in de woonkamer. Onder de kussens van de bank, onder de bank, achter de kasten, in de kasten, in de vazen, op alle plekken waar iets verstopt kon zijn, zocht de oude rechercheur. Naar wat ze zochten wist hij zelf niet eens. Het ging om alles wat een aanwijzing kon zijn omtrent de vermissing

van Michael Zand. Dat kon een briefje zijn, een agenda, een afschrift, een nonchalante aantekening op een kalender, of...

Van Opperdoes hield een envelop in zijn handen van een telefoonmaatschappij. In de envelop zat een specificatie van een mobiele telefoon.

'Jacob?'

Jacob stak zijn hoofd om de deur en Van Opperdoes hield de envelop omhoog.

'Hij heeft nog een andere telefoon.'

Hoofdstuk 10

Met gemengde gevoelens verlieten de beide rechercheurs de woning van Michael Zand. Dat ze een tweede telefoonnummer hadden gevonden was prettig, maar ze moesten nog maar afwachten of het nummer ook daadwerkelijk in gebruik was.

Peter van Opperdoes stond al bij de auto, toen hij uit zijn ooghoeken zag dat de voordeur naast die van Zand langzaam openging, en er een charmante oudere dame verscheen. Ze droeg haar sleutels in de ene hand en trok met de andere moeizaam een boodschappenkarretje over de drempel.

Van Opperdoes liep naar haar toe en hielp galant. Een dankbare glimlach was zijn deel, voordat de dame hem onderzoekend aankeek.

'U was hier gisteren ook al, is het niet?'

'Hebt u ons gezien?' glimlachte Van Opperdoes.

Ze keek samenzweerderig. 'Is er wat met hem aan de hand?'

Van Opperdoes trok een onschuldig gezicht. 'Met wie?'

Ze wees naar boven, de sleutels nog steeds in haar hand. 'Die jongen boven. Michael.'

'U kent hem?'

Ze haalde haar broze schouders op. 'Een beetje.'

'Wanneer hebt u hem voor het laatst gezien?'

'Gezien?' Peinzend legde ze haar vinger langs haar neus. 'Oei, dan moet ik even nadenken. Dat is wel een paar dagen geleden, dat ik hem heb gezien.'

Van Opperdoes hield zijn hoofd wat schuin. 'Weet u misschien nog wanneer dat precies was?'

Ze schudde haar hoofd. Haar grijze haar golfde heen en weer, waardoor er een zachtpaarse gloed op verscheen.

'Ik moet even goed nadenken. Dat was dus een dag of... ach, wat zal het zijn... drie, vier geleden. Toen heb ik hem gezien, hè!' Ze stak haar vinger waarschuwend op.

'Maar gehoord... dat is iets anders. Ik heb iemand in het huis gehoord. Het zijn wel mooie woningen, meneer, maar het is toch gehorig. Ik hoorde iemand heen en weer lopen. Ik ben wel oud, maar nog niet doof, hoor.'

'Wanneer was dat?'

'Vannacht. Om drie uur. Ik slaap nogal slecht, weet u. Dan wil ik wel slapen... maar lukt het gewoon niet. Soms zit ik de halve nacht tv te kijken. Bevalt me niks. Allemaal blote meiden, die een beetje dom in de camera kijken. Het zal je kind maar zijn, meneer. Ik moet er niet aan denken. Probeer je ze goed op te voeden, eindigen ze in zo'n ranzig televisieprogramma waar vieze mannetjes 's

nachts naar zitten te kijken.'

Ze keek Van Opperdoes vriendelijk aan.

'U bent van de politie, toch? Recherche zeker?'

'Dat ben ik, mevrouw.'

Ze zette bedachtzaam haar boodschappenkarretje neer en begon haar sleutels op te bergen.

'Ik heb niks tegen de politie. Integendeel. Toen er ingebroken was, verleden jaar, hebben jullie het horloge van mijn overleden man teruggevonden.' Ze keek hem met warme ogen aan.

'Dat heb ik altijd bij me, sindsdien.'

'Heel verstandig. Maar even over vannacht...'

'Drie uur was het.'

'Drie uur. U hoorde iemand.'

'Voetstappen. Hoor ik wel vaker.'

Van Opperdoes knikte begrijpend. 'Maar u weet niet wie het was.'

Ze keek Van Opperdoes schalks aan. 'Zodra ik door plafonds heen kan kijken, bent u de eerste die het hoort, dat beloof ik.'

'Ik kan niet wachten.'

'Misschien was het Michael wel, maar misschien was het iemand anders. Ik ben niet zo'n nieuwsgierig mens die dan voor het raam gaat kijken of er iemand naar buiten komt. Ik zat lekker in mijn luie stoeltje naar die stomme tv te kijken.'

'En verder is u ook niets opgevallen, de laatste tijd?'

Ze aarzelde.

'Het was wel druk altijd. Mensen die 's nachts aanbelden. Dat soort dingen.'

Van Opperdoes en Jacob keken elkaar even aan. 'Junks?'

'Zijn dat van die schichtige, magere, onverzorgde types? Nee... dit waren geen junks. Maar wel jongens voor wie ik de vitrage een beetje dichtdeed.'

Jacob boog iets naar voren. 'Wat voor jongens? Criminelen?'

'Snelle schoenen, snelle auto's. Dure auto's ook. Dat soort jongens. En maar sjouwen met spullen.'

Ineens viel het kwartje bij Van Opperdoes. Tijdens hun eerste bezoek aan de woning had hij al een vreemd gevoel gehad dat er iets niet klopte. Nu wist hij wat het was.

Michael was een jonge man, die jonge vrienden had. Dat was hem opgevallen; de woning zag er te netjes uit. Alsof het een soort hotelkamer was, die elke dag weer in dezelfde staat wordt teruggebracht.

'Was hij er elke dag?'

Ze schikte wat aan haar grijze haar. 'Nou ja, ook wel vaak niet, hoor. Maar u denkt dat ik iemand ben die de hele dag mensen in de gaten houdt. Zo ben ik

helemaal niet.'

Van Opperdoes glimlachte begrijpend. 'Natuurlijk niet.'

Ze wees naar de Middenweg. 'En nu moet u ophouden met vragen stellen, want ik ga boodschappen halen. Koekjes bij de banketbakker, en misschien wat nootjes naast Schep. Mijn kleindochter komt vanmiddag op bezoek, weet u.'

'U boft er maar mee.'

'Noem dat maar boffen. Ik heb acht van die kleinkinderen. Heerlijk hoor, het is elke keer een feest. Maar weet je wel wat die koekjes kosten?'

Ze gaf een knipoog en schuifelde langzaam in de richting van de Middenweg. Haar boodschappenkarretje had iets weg van een onwillig hondje, dat ze tegen zijn zin achter zich meetrok.

IJsselstein, de digitale rechercheur, keek op van het scherm en drukte op een pauzeknop. Hij schudde met zijn hoofd en veegde vermoeid in zijn ogen.

'Weet je dat ik hier gek van word? Uren achter elkaar mensen die langslopen, en maar kijken of iemand iets in de vuilnisbak gooit.'

Peter van Opperdoes klopte hem goedkeurend op de schouder. 'Nog niets gezien?'

IJsselstein wees op het scherm. 'Mensen genoeg die troep in de prullenbak gooien. Het probleem is dat ze op dat moment zo'n beetje met hun rug naar de camera staan. Dat heeft twee nadelen...'

Van Opperdoes dacht mee. 'Dat je niet ziet wat ze weggooien... en dat je hun gezicht niet ziet.'

IJsselsteins gezicht betrok. 'Jij zou rechercheur moeten worden, weet je dat?'

'Ik weet het. Maar je moet toch doorgaan met kijken. Misschien hebben we geluk.'

De digitale rechercheur hield zijn horloge omhoog. 'Ik vind het best, straks gaat mijn overwerk in.'

Jacob legde de envelop van de telefoonmaatschappij op tafel.

'Volgens deze rekening heeft de vermiste nog een telefoon. Kun jij kijken of die nog actief is?'

IJsselstein fronste en nam de rekening uit de envelop. 'Mmm... redelijk recent. Ik zal eens kijken. Wat wil je ermee?'

Van Opperdoes begon te lachen. 'Als ik je vertel wat ik wil, ga je me weer hard uitlachen, omdat ik dan allemaal dingen wil die niet kunnen.'

'Natuurlijk. Maar daarom mag je het me wel vragen. Ik kan wel wat humor gebruiken. Dus, nou... wat wil je?'

'Ik ga het je gewoon vragen. Ik wil weten waar die telefoon nu is.'

De behoedzame uitdrukking van de oude rechercheur deed IJsselstein in luid gelach uitbarsten. 'Je zou je gezicht moeten zien. Nou, dat kan.'

Ook Jacob moest lachen. 'Laat hem nou maar. Hij weet nou eenmaal niet veel van de laatste snufjes.'

Van Opperdoes bromde. 'Daar heb ik anderen voor, die dat voor me bijhouden. Ik ben weer goed in andere dingen.'

'Tuurlijk. Wat wil je dat ik met die beelden doe?'

Op het computerscherm was het stilstaande beeld van de Westerstraat zichtbaar. Het was schemerig en er liepen weinig mensen. De vuilnisbak waar de telefoon in was gegooid, stond er eenzaam bij.

Van Opperdoes keek ernaar en zuchtte diep, voor hij een beslissing nam. 'We kunnen maar één ding tegelijk. Die telefoon is nu even belangrijker.'

Opgetogen klikte IJsselstein de computer uit. 'Kom straks maar terug, dan weet ik meer.'

Peter van Opperdoes beklom langzaam de trappen van het bureau. Zijn knieën speelden nog steeds op, een teken dat hij nog niet op de goede weg was. Hij opende de deur naar het balkon van het bureau, hoog boven het water van de Singelgracht. Hij nam een paar diepe teugen van de heldere avondlucht. Ver beneden zich zag hij Jacob wegrijden, op weg naar een speciaal adresje om eten te halen. Als het op eten aankwam, kenden rechercheurs moeiteloos de beste plekjes van Amsterdam.

'Kom je eruit?' vroeg zijn vrouw.

Van Opperdoes leunde tegen de kantelen van het gebouw, die de Raampoort de uitstraling van een oud kasteel gaven.

'Het is lastig. Ik word van links naar rechts geduwd, en ik heb geen idee welk spel er wordt gespeeld.'

'Net een schaakspel...'

'Zoiets, ja. En de tegenstander is me steeds even voor. Het lijkt erop dat ik hem ook niet kan inhalen, want iedere keer zet hij nieuwe pionnen op het bord. Steeds weer nieuwe informatie.'

Zijn vrouw glimlachte. 'Zoals dat ding in de Westerstraat, met die balletjes. Steeds meer balletjes op het bord.'

Van Opperdoes zag het voor zich. 'En die rollen van het ene vakje naar het andere... en de vakjes veranderen steeds van kleur.'

'Dat is inderdaad lastig,' vond zijn vrouw.

Er viel een stilte, waarin allerlei gedachten door het hoofd van Van Opperdoes schoten. Als balletjes over een schaakbord, bedacht hij, maar geen een die blijft liggen in het juiste vakje. Hij werd er kriegelig van.

'Het komt wel,' suste zijn vrouw. 'Wacht nou maar af.'

Van Opperdoes keek naar de wolken. De belofte van weer een mooie, nieuwe dag hing in de lucht. Hij ademde nog eens diep in en voelde zich rustiger worden.

Alsof de balletjes in zijn geest steeds langzamer bewogen.

Zachtjes ging de deur naar het balkon open en het hoofd van Jacob verscheen. ‘Kom je?’

Van Opperdoes knipperde verward met zijn ogen. Hoe lang had hij hier gestaan?

Jacob had borden en bestek uit de kantine meegenomen. Uit een witte plastic zak haalde hij twee bakken met eten.

Peter van Opperdoes haalde het dekseltje eraf en bekeek het eten van alle kanten. ‘Wat is het?’

‘Nieuw adresje. Niet nieuw in de zin van dat het een nieuw restaurant is... maar ik kende het nog niet. Dat bedoel ik.’

De oude rechercheur snoof genoeglijk boven het eten. ‘Tjonge...’

Jacob nam een smakelijke hap. ‘En het is bij jou om de hoek. Zijstraatje van de Lindengracht.’

Het bakje was tot aan de rand gevuld met bami, groenten, vlees en een eitje, dat er door de kleur vervaarlijk pittig uitzag.

‘Dit is geen Chinees.’

Jacob keek hem bestraffend aan. ‘Dat moet jij toch weten. Chinees haal je alleen op de Dijk.’

Dat was waar, dacht Van Opperdoes. De beste Chinezen zitten op de Zeedijk, in onooglijke tentjes met fel tl-licht en plastic kleedjes op tafel.

‘Indisch. Tweede Lindendwarsstraat. Terang Boelan.’

Jacob kreeg het er tussen twee happen door met moeite uit.

Van Opperdoes kauwde bedachtzaam op het boterzachte vlees. Het was het beste wat hij in lange tijd had gegeten. Vaak lijken de smaken in zo’n bakje op elkaar, maar ieder verschillend gerecht was perfect van smaak. Dit was een van de grootste charmes van het recherchewerk, vond hij. Hard werken, snel even iets goeds te eten halen, en dat gewoon met z’n tweeën of met een hele groep uit bakjes aan je bureau opeten. Het was een rustmoment tijdens een onderzoek, waarin niet over de zaak werd gesproken en meestal veel werd gelachen.

Er werd pas weer gesproken toen de twee bakjes op waren. Jacob leunde voldaan achterover. ‘Zo zeg... dat was goed.’

Er klonk gestommel in de hal en IJsselstein kwam de recherchekamer in. ‘Wat...’

Hij stokte en wees beschuldigend naar de lege bakjes.

‘En niet even aan mij vragen of ik wat wil eten?’

‘Jij zegt toch altijd nee.’

IJsselstein sputterde. ‘Maar dan kun je het toch nog wel vragen?’

Jacob wees met zijn vork.

‘Ik heb het je al duizend keer gevraagd de afgelopen jaren. Ik blijf niet aan

de gang.'

Mokkend legde de digitaal rechercheur een paar velletjes papier neer.

'Het nummer is nog in gebruik. Ik weet natuurlijk niet bij wie, maar wel dat het gewoon in de lucht is.'

Van Opperdoes schoof energiek naar voren. 'Waar is de telefoon?'

IJsselstein haalde zijn schouders op. 'Dat weet ik uiteraard nog niet. Daar hebben we machtigingen voor nodig van de rechter-commissaris. Ik weet alleen dat de telefoon het nog doet.'

De oude rechercheur trok de telefoon op zijn bureau naar zich toe. Hij bladerde door zijn notitieboekje vol telefoonnummers en toetste het piketnummer van de officier van justitie in.

'Met Hansen.'

'Meneer Hansen, met Peter van Opperdoes van de recherche aan bureau Raampoort. Hebt u even?'

'Zegt u het maar.'

De stem van Hansen klonk oppervlakkig, bijna op het ongeïnteresseerde af. Vermoedelijk is dat professionele afstand, bedacht de oude rechercheur. Hij kende de naam Hansen niet. Normaal gesproken belde hij regelmatig met officieren van justitie, maar die zaten ingedeeld in een apart team, het team Centrum-Zuid. 's Avonds en 's nachts was het altijd maar afwachten wie je kreeg. Het piket rouleerde onder alle officieren van het parket, en dat waren er nogal wat.

Van Opperdoes haalde diep adem, en begon.

'Het gaat om de vermissing van ene Michael Zand. Zijn telefoon is gevonden in een vuilnisbak.'

Vreemd genoeg leek het alsof de stilte aan de andere kant van de telefoon plotseling veranderde nu Van Opperdoes liet weten waar het om ging. De oude rechercheur zweeg even.

'Gaat u verder...' klonk het, en ook de toon was nu volkomen anders.

'U kent de zaak?' wilde Van Opperdoes weten.

'Ik heb erover gehoord,' was het diplomatieke antwoord.

'Michael Zand is nog steeds spoorloos. Maar we hebben een tweede telefoonnummer gevonden, dat mogelijk bij hem in gebruik is. Dat willen we graag tappen, om hem te traceren.'

'Wat is het nummer?'

Van Opperdoes las het voor. Hij kreeg geen hoogte van deze officier.

'En waar bent u nu?' De officier vroeg het terloops, maar Van Opperdoes fronste. Wat had dat ermee te maken?

'In bureau Raampoort.'

Het bleef enkele seconden stil. 'Ik ga de rechter-commissaris bellen. U kunt vast het een en ander in werking stellen. Ik kom naar u toe.'

Van Opperdoes moest dat even verwerken. Dit had hij in al die jaren nog nooit meegemaakt. ‘U komt naar ons toe?’

De officier liet geen ruimte voor misverstanden. ‘Ik ben met vijftien minuten bij u.’

Langzaam legde hij de hoorn neer. ‘We kunnen de boel opstarten, en de officier komt naar het bureau.’

Jacob blikte van IJsselstein naar Van Opperdoes. ‘Waarom in vredesnaam?’

Van Opperdoes wist het ook niet.

Hoofdstuk 11

De computer die IJsselstein in de recherchekamer had geïnstalleerd, kwam met een zacht geknor tot leven. Na een paar flitsen kwam een beeld naar voren, opgebouwd uit diverse kleinere vensters.

'Wie dit allemaal ontworpen heeft, moeten ze aan z'n ballen ophangen,' mompelde IJsselstein.

'Pardon?' Van Opperdoes keek hem bestraffend aan.

Moedeloos wees IJsselstein op de computer. 'Dit hele systeem is ontworpen door machtswellustelingen. Door gekken. Hoeveel wachtwoorden moet jij onthouden?'

Van Opperdoes dacht na. Hij was op de hoogte van de meest basale systemen, maar tegenwoordig was overal wel een apart programma voor. En inderdaad, bij ieder programma hoorde weer een eigen wachtwoord. Hij kwam al snel op zes, zeven wachtwoorden.

IJsselstein rammelde ongeduldig op de toetsen. 'Gewoon... één wachtwoord. Inloggen 's ochtends... klaar... toegang tot alle programma's. Het is zo simpel. Maar denk je dat ze dat voor elkaar krijgen? Nee, hoor... collectief gek zijn ze.'

Van Opperdoes moest hem wel gelijk geven. Tot een paar weken geleden was de digitale telefoongids in het systeem gewoon toegankelijk. Ineens werd je gedwongen apart in te loggen als je een openbaar telefoonnummer wilde opzoeken. Volkomen waanzin.

Plotseling viel het beeld uit. Het hoofd van IJsselstein werd roder en roder en denkbeeldige stoom begon langzaam uit zijn oren te komen. Hij vocht met snoeren en kabels, tot het beeld weer verscheen. Zijn gezicht drukte opperste verwarring uit, toen alles het ineens weer leek te doen.

'Wat is het nummer ook alweer?'

Van Opperdoes overhandigde hem de rekening van de telefoonmaatschappij en de digitale rechercheur toetste het nummer zorgvuldig in. Prompt verschenen nieuwe vensters.

IJsselstein schoof verbluft achteruit. 'Hij doet het. Krijg nou tieten.'

Jacob kwam naast hem staan. 'Kun je zien waar de telefoon is?'

IJsselstein leek zelf nog het meest overrompeld door de computer. Langzaam verscheen een stroom data in beeld.

Een zachte klop klonk op de deur. De rechercheurs keken op, en zagen een jonge, zelfverzekerde man staan. Hij droeg een scherp gesneden kostuum, met een onberispelijk overhemd eronder. Zijn haar was gitzwart, en vertoonde

ondanks zijn jeugdige leeftijd aan de slapen al wat grijze tinten. Zijn donkere ogen keken hen niet onvriendelijk aan.

‘Mijn naam is Hansen.’

Van Opperdoes schudde hem de hand.

Hansen wees op de computer van IJsselstein. ‘Is dit het telefoonnummer al dat u wilt tappen?’

Hij schoof een stoel naar zich toe en plofte neer. Uit zijn tas nam hij een kladblok, dat hij opensloeg. Hij trommelde met zijn vingers op de tafel, haalde een mapje uit zijn binnenzak en viste daar een vulpen uit. Hij glimlachte even naar de rechercheurs, schroefde de dop van de pen en schreef in sierlijke letters de datum op een vers blaadje van het kladblok.

‘Zo, en nu maar eens zien. Mag ik het dossier?’

Van Opperdoes krabbelde op zijn hoofd. ‘Wat wilt u?’

‘Het dossier, alstublieft.’

Van Opperdoes kon een verwonderde glimlach niet onderdrukken. ‘Wat is er zo interessant aan een vermissing, dat u als officier van justitie helemaal naar het bureau komt?’

Hansen maakte, zonder van zijn kladblok op te kijken, een lichte schouderbeweging.

‘Ik voel me betrokken. Dat zult u wel herkennen, toch? Uit de verhalen die ik over u heb gehoord, komt u naar voren als een bezielde rechercheur.’

Jacob legde de map bij de officier, die er geïnteresseerd in begon te lezen.

Van Opperdoes, Jacob en IJsselstein keken elkaar even aan. Het was zeer ongebruikelijk dat een officier naar het bureau kwam om daar het dossier te bestuderen. Blaadje na blaadje werd omgeslagen, en af en toe klonk een zacht gekras, als Hansen wat aantekeningen maakte.

‘Enig spoor van Menno Post?’ vroeg de officier uiteindelijk, terwijl hij de map sloot.

‘Nog niet.’

De officier trok een bedenkelijk gezicht. ‘Hij lijkt me toch wel de aangewezen man om als eerste binnen te trekken. Op z’n minst... en ik herhaal: op z’n minst... is deze man een medeverdachte. Niets in de kelder ontgaat hem, wat hij zegt gebeurt.’

Van Opperdoes plukte aan zijn neus. Hij werd nerveus van deze officier. ‘We willen hem inderdaad graag spreken, ja.’

Hansen schoof het dossier van zich af. ‘Ik zou me niet zo druk maken om dit telefoonnummer, of om Michael Zand. Hebt u enige aanwijzing dat hij bij de moord betrokken is, anders dan dat zijn telefoonnummer gevonden is op het slachtoffer?’

Van Opperdoes maakte een weifelend gebaar. ‘Zijn telefoon is in de Westerstraat gevonden. Dat is niet zo ver van de plek waar de moord heeft

plaatsgevonden.'

'Dat kan toeval zijn. Ik heb het over harde bewijzen... concrete aanwijzingen.'

Jacob verschoof op zijn stoel. 'Maar zijn verdwijning is toch op zijn minst vreemd. Op ongeveer hetzelfde moment als de moord vinden we zijn telefoon in de buurt in een vuilnisbak, en zijn nummer op het slachtoffer.'

De officier stak glimlachend zijn hand omhoog.

'Ho, ho... ik ontken ook helemaal niet dat het vreemd en opvallend is, en dat we hem moeten opsporen. Maar zolang er geen directe connectie is met de moord, zou ik alle energie steken in het opsporen van Menno Post. En niet in het tappen van een mogelijk nummer van Michael Zand.'

Van Opperdoes kneep zijn ogen samen. 'Wij zijn ook druk bezig met Menno Post. Maar we moeten er ook van uitgaan dat Post slachtoffer kan zijn, net zoals de onbekende dode.'

De officier gebaarde ongeduldig. 'Nog zoiets, ja. Is het niet van het grootste belang om te weten wie het slachtoffer is?'

Van Opperdoes kon zijn ongeduld moeilijk verbergen. 'Hij heeft geen vingertoppen meer, dus vingerafdrukken vergelijken is lastig.'

De officier keek hem strak aan. 'Ik mag hopen dat die vingers niet uw enige manier van identificatie waren?'

Jacob kuchte. 'Natuurlijk niet. Zijn foto is via Interpol verspreid, en op lokaal niveau op het intranet van de Amsterdamse politie. Zijn DNA-profiel wordt op dit moment door alle databanken van het Nederlands Forensisch Instituut gehaald. Maar tot nu toe nog zonder resultaat.'

De officier tuitte zijn lippen en leek de situatie te overdenken. 'U wilt een plaatsbepaling van de tweede telefoon van Michael Zand.'

'En de telefoon aftappen.'

Hansen schudde resoluut zijn hoofd. 'Dat krijg ik er nooit door bij de rechter-commissaris. Voor een getuige? Uitgesloten.'

Van Opperdoes ontplofte. 'Hij is geen getuige. Hij is veel meer. Zijn telefoonnummer is gevonden bij een dode.'

Hansen tikte gedecideerd op het dossier. 'Maar niet dit telefoonnummer. U mag kijken of de telefoon nog in gebruik is. U mag de telefoon uitpeilen. Maar ik ga geen machtiging bij de rc aanvragen voor het afluisteren van de telefoon. Dat gaat hij nooit toestaan, dus ik maak mezelf onsterfelijk belachelijk als ik het zelfs maar ga aanvragen. Wij moeten de integriteit en de geloofwaardigheid van het parket een beetje bewaken. Dat betekent: alleen schieten als je ook kan raken.'

Hij stond op en overhandigde het dossier met een lichte buiging aan Jacob. Met een bescheiden 'Heren...' verliet hij de kamer, terwijl Peter van Opperdoes en Jacob hem vol ongeloof nastaarden.

'Wat gebeurde er nou...?'

Van Opperdoes liet alles heel even bezinken, toen gebaarde hij naar Jacob.

'Geef me dat telefoonnummer eens?'

Jacob bracht hem de envelop. 'Wat wil je doen?'

Van Opperdoes belde razendsnel een nummer. 'Jan, is die officier al de deur uit? Hou hem tegen. Hoe? Maakt me niet uit, verzin maar wat. Maar laat hem nog even niet naar buiten gaan...'

Van Opperdoes wapperde met zijn hand. 'Lopen die dingen al, die dingen daar, op jouw computer?'

IJsselstein controleerde de vensters op zijn scherm nog een keer.

'Ja, volgens mij bijna allemaal. Geef me nog heel even...'

Jan Rozenbrand, de wachtcommandant van de Raampoort, hield in vertwijfeling de hoorn iets van zijn hoofd af. Had hij het goed gehoord, verwachtte Van Opperdoes nou echt van hem dat hij een officier ging tegenhouden?

De deur van het trappenhuis werd geopend en officier Hansen liep met snelle pas de hal van het bureau in.

'Meneer de officier?'

Hansen was al vlak bij de deur. De wachtcommandant zag dat hij een mobiele telefoon in zijn hand had, klaar om te bellen. Wat verstoord keek Hansen om.

'Ja?'

'Nu u hier toch bent... hebt u even tijd om een zaak door te spreken die net is binnengekomen?'

De officier leek in tweestrijd. Hij wilde gewoon door lopen, maar besefte tijdig dat hij dat niet kon maken.

'Ik heb enorme haast. Dus hou het kort.'

Rozenbrand slikte. 'Wilt u niet nog even een kop koffie, voordat u weggaat?'

'Man, ben je doof? Ik heb haast.'

'Natuurlijk. Het gaat om een eh... een zaak van een bedreiging. Van stalking. Een vrouw wordt lastiggevallen door een ex-vriend van haar.'

De officier roffelde ongeduldig met zijn vingers op de balie. 'Wat doet hij? Bellen, mailen? Aanbellen, bedreigen?'

'Ja.' Het zweet brak de wachtcommandant uit.

'Ja? Allemaal?'

'En nog veel meer.'

De officier keek de wachtcommandant onderzoekend aan. 'Hou hem maar aan. Je hebt mijn toestemming. Hoe heet de verdachte?'

Jan Rozenbrand moest een naam verzinnen. Hij nam de eerste die in zijn gedachten schoot. 'Van Straaten.'

Hansen knikte goedkeurend. 'Van Straaten. Prima, ik zal het onthouden.

Aanhouden, en de zaak verder bespreken met team Centrum-Zuid.'

Rozenbrand kuchte. 'Dat zullen we doen.'

Met een knikje verdween Hansen de Marnixstraat in.

Van Opperdoes zag Hansen klaarstaan om over te steken. Zijn auto stond aan de overkant van de Marnixstraat, maar de stoet trams, bussen en taxi's weerhield hem er voorlopig van om over te steken. Van Opperdoes zag de telefoon in zijn rechterhand.

'Ben je klaar?' vroeg hij aan IJsselstein.

Die drukte een knop in, waarna alle vensters op zijn scherm zich ververssten. 'Nu.'

Van Opperdoes pakte de telefoon.

Jacob leek er niet helemaal gerust op. 'Wat ben je van plan?'

'We mogen niet afluisteren. Alleen kijken of de telefoon in gebruik is, en waar de telefoon zich bevindt. Klopt toch?'

'Dat is wat hij zei...'

Van Opperdoes glimlachte vrolijk. 'Hij heeft niet gezegd dat we het nummer niet mogen bellen... Als Michael Zand opneemt, weten we in ieder geval dat hij nog leeft.'

Hij drukte het nummer in. Meteen verschenen er regels tekst in de vensters van IJsselstein. De telefoon ging een aantal malen over.

Van Opperdoes zag dat Hansen naar de overkant liep en de deur van de auto opende. Hij keek naar zijn telefoon.

Een kleine klik klonk, en de telefoon die Van Opperdoes belde, werd opgenomen.

'Hallo?' Het was een diepe, zelfverzekerde stem.

Van Opperdoes zette een lage stem op. 'Met Van der Linden hier. Spreek ik met Woudstra?'

Het bleef heel even stil. Toen zei de stem: 'Nee.'

En er werd opgehangen.

Van Opperdoes legde de hoorn langzaam neer.

'En?' vroeg Jacob haastig. 'Zei hij wie hij was?'

De oude rechercheur schoof achteruit in zijn stoel en schudde langzaam zijn hoofd. 'Nee, maar ik heb de stem wel herkend.'

Hoofdstuk 12

Ademloos keek IJsselstein naar het scherm.

'Weet je waar hij zit?' drong Peter van Opperdoes aan.

IJsselstein klikte een paar keer, tot een kaart van Amsterdam op het scherm verscheen. Een puntje flitste op de kaart, met een cirkel eromheen.

Jacob hield de auto van de officier in de gaten, en zag hem rustig wegrijden, met de telefoon aan zijn oor. Hij legde zijn hand op de schouder van zijn collega. 'Ik dacht dat jij Frits Zand alleen maar zijdelings een paar keer had ontmoet?'

'Dat klopt.'

'En toch herkende je zijn stem?'

Van Opperdoes glimlachte. 'Geloof me maar, als je zijn stem één keer hebt gehoord, vergeet je die je hele leven niet meer.'

'Zegt deze plek je iets?' IJsselstein wees naar het scherm en het oplichtende puntje.

'Is het daar? Zeker?'

De digitale rechercheur raakte de cirkel met zijn vinger. 'Binnen dit gebied moet de telefoon zich ongeveer bevinden. Hij wordt uitgepeild vanaf diverse zendmasten, dus wordt het gebied begrensd. '

Van Opperdoes volgde de vinger van IJsselstein. Amsterdam-Oost, in de omgeving van het Beukenplein. Een drukke wijk, met veel huizen. Van Opperdoes zuchtte.

'Dat heeft geen zin. Wat moeten we doen? Op straat gaan kijken of Frits Zand daar loopt?'

'Hé...' IJsselstein wees op het scherm. In groot tempo verschenen er tekstregels in de vensters, die meteen daarna weer verdwenen. 'De telefoon is er niet meer.'

Van Opperdoes schoof naar voren. 'Welke?'

'Waar je net naar hebt gebeld, die Frits Zand opnam. Hij verdwijnt van het net. Batterij eruit gehaald, simkaart verwijderd, waarschijnlijk. Die vind je nooit meer terug.'

'Dan heeft hij je doorgehad,' sprak Jacob toonloos.

Van Opperdoes liet zich onderuitzakken. 'Het zou zomaar kunnen, Jacob. Ik denk dat we open kaart moeten spelen naar de vader van Michael Zand.'

Jacob haalde zijn schouders op. 'Dan krijg je hetzelfde als met de moeder. Dan moeten we gaan vertellen dat Michael verdachte is... en hem wijzen op het verschoningsrecht ten opzichte van zijn zoon.'

Van Opperdoes grinnikte vreugdeloos voor zich uit. ‘O, dat kent hij allang... wees daar maar niet bang voor.’

Toen IJsselstein weer naar zijn zolderkamer verdwenen was, kon Jacob zijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen.

‘Wat was dat nou met die officier van justitie?’

‘Hoe bedoel je?’

‘Die man was raar. Welke officier komt nou naar een bureau voor een vermiste?’

De oude rechercheur keek peinzend naar het plafond. ‘Ik denk niet dat hij voor de vermiste kwam. Zijn focus lag op de moord, en op Menno Post. Die vermiste was duidelijk bijzaak voor hem, oninteressant.’

Jacob glimlachte vreugdeloos.

‘Maar het gemak waarmee hij alle aanwijzingen dat die twee dingen met elkaar te maken hebben, wegwuifde, vond ik wel een beetje opvallend.’

Van Opperdoes zweeg even en overdacht de situatie. ‘Kun jij opzoeken in welk team die officier Hansen werkt?’

Jacob lachte schamper. ‘Ha, wat dacht jij.’

Met een paar muisklikken had Jacob de naam van de officier door het systeem gehaald. Hij keek bedenkelijk op.

‘De ZwaCri-unit.’

Van Opperdoes zette zijn voeten op de onderste lade van zijn bureau en leunde achterover. ‘Zware Criminaliteit. Dat zijn de grote jongens, Jacob. Georganiseerde criminaliteit, liquidaties... dat soort dingen.’

‘Hebben die ook gewoon piket?’

‘Kennelijk...’

Er viel een diepe stilte, die alleen werd doorbroken door het rinkelen van de tram in de Marnixstraat.

Jacob kraste wat lijntjes en verbindingen op een velletje papier dat hij voor zich had liggen.

‘Michaels vader nam de telefoon op, in Amsterdam-Oost. Denk je dat Michael en zijn vader bij elkaar zijn?’

Van Opperdoes antwoordde zacht. ‘Misschien. Maar als ze daar samen waren... zijn ze er nu in ieder geval niet meer. Hij heeft de telefoon uitgeschakeld, dus hij is gealarmeerd door mijn telefoontje.’

Peter van Opperdoes schoof wrevelig met zijn voeten heen en weer. ‘Misschien had ik niet moeten bellen. Misschien was het onze enige kans en heb ik die nu verprutst.’

Jacob kon een glimlach niet onderdrukken.

‘Ik had eerlijk gezegd niets anders van je verwacht. Jij bent allergisch voor dat soort mensen. Jij kunt er niet tegen als iemand jou vertelt wat je moet doen.

Als jij met een onderzoek bezig bent, moet je lekker je eigen gang kunnen gaan. En als iemand dan zegt dat jij rechtsaf moet, ga jij expres linksaf. Gewoon, om je kont tegen de krib te gooien.'

Van Opperdoes bromde voor zich uit.

'Het afluisteren, daar ging het juist om. Kijk nou naar die plaatsbepaling. Veel te ruim. Hebben we niks aan. Hoeveel huizen liggen er wel niet binnen die cirkel? Duizenden?'

'Op z'n minst.'

De oude rechercheur maakte een weifelend gebaar met zijn hand. 'Hoe vind je één telefoon in die cirkel?'

'Die vind je inderdaad niet. Maar... als ik het oneens was geweest met jouw idee om naar die telefoon te bellen, dan had ik het je heus wel gezegd.'

Van Opperdoes knikte dankbaar. Hij rechtte zijn rug en rekte zich uit. Frits Zand had kennelijk nattigheid gevoeld en de telefoon uitgeschakeld. Zou hij dat doen om zijn zoon te beschermen? Zou hij weten dat Michael Zand gezocht werd... en misschien iemand had vermoord?

'Laten we de oude schaakmetafoor maar weer gebruiken. We moeten schaken op twee borden; Menno Post en Michael Zand.'

Jacob bladerde in het dossier.

'Misschien kunnen we op een derde bord schaken. We hebben de lijst van de buurtregisseur nog. Menno Post was de onbedreigde keizer van de kelder. Maar er waren nog meer gebruikers. Als we er daar eens een van zoeken? Je weet maar nooit...'

Van Opperdoes gebaarde om de map en liet zijn blik over de lijst glijden. Hij glimlachte. 'Ik weet waar we misschien een paar lui van deze lijst kunnen vinden...'

In volle vaart rende de junk over de Zeedijk. Puffend en steunend probeerde hij zo snel mogelijk weg te komen bij de man die hem achtervolgde. Een oerkreet ontsnapte aan zijn mond toen hij bij een zijstraatje kwam, waar net een groep Japanse toeristen uit kwam lopen. Voorop een dame die haar paraplu ferm omhooghield, als baken voor de Japanners die hun ogen uitkeken naar de rode lichtjes en de schaars geklede dames. De junk kon haar nog maar net ontwijken en draaide scherp naar rechts, het straatje in.

Jacob, die hem achtervolgde, had minder geluk. Hij knalde in volle vaart tegen de dame, die hem in onvervalst Amsterdams begon uit te schelden.

'Kejje niet uitkijken, pannenkoek!'

Met een ferme tik van de paraplu zette ze haar woorden kracht bij.

Jacob was al genoeg buiten adem en besloot niks te zeggen. Hij krabbelde op en rende verder, achter de junk aan. Verschillende prostituees hadden hun deuren opengedaan en keken reikhalzend naar de achtervolging. Omdat het

druk was, rende de junk al schreeuwend met zijn armen naar voren door de steeg. Hoerenlopers en toeristen sprongen opzij om een onaangename confrontatie uit de weg te gaan. Dat had weer tot gevolg dat Jacob rare hink-stap-sprongen moest maken om de geschrokken mensen te ontwijken.

Jacob haalde diep adem. ‘Blijf nou staan, idioot! Ik ben van de politie!’

‘Dat weet ik! Waarom denk je dat ik wegren!’

De junk schreeuwde terwijl hij omkeek naar Jacob, die hem inmiddels tot op een paar meter was genaderd.

Maar hij had beter voor zich kunnen kijken. Van Opperdoes kwam snel aanrijden via de Oudezijds Achterburgwal, toeterde even zodat de laatste toeristen angstig opzij sprongen, en sloot toen de steeg af met de rechercheauto.

Toen de junk voor zich keek, was het al te laat. In volle vaart en met een diepe ‘aaahrgh!’ knalde hij tegen de zijkant van de auto aan en zakte verward op zijn billen.

Van Opperdoes drukte op een knopje en het raampje ging naar beneden.

‘D’r zit toch geen deuk in, hoop ik? Anders krijg ik weer ruzie met de commissaris.’

Jacob grijnsde en trok de junk omhoog. Hij boeide hem snel en deed de achterdeur van de auto open. Verscheidene toeristen maakten foto’s, en een dame klopte Jacob dankbaar op de schouder.

‘Goed zo, jongen. Zo’n eikel heb laatst me tassie geklauwd.’

‘Dat was ik niet...’ riep de junk verontwaardigd.

‘Schuif effe door.’

Jacob ging naast hem zitten.

‘En je hebt wel wat gedaan, Harry. Je rent weg, terwijl ik alleen maar even met je wil praten.’

Harry zette grote verontwaardigde ogen op. ‘Wegrennen voor de smeris mag!’

‘Natuurlijk mag dat... maar dit weggooien onderweg mag niet.’ Hij hield een plastic zakje omhoog, waarin wat bolletjes cocaïne zaten.

‘Shit man... heb je dat nog kunnen vinden...’ Harry leek oprecht verdrietig.

‘Bovendien ben je tegen mijn auto op gelopen. Dat is vernieling.’

Van Opperdoes reed langzaam de gracht af.

‘Niet! Er is geen schade. Zei hij net zelf.’

Jacob keek hem stoïcijns aan. ‘Ik zei niks. Ik lachte alleen maar.’

Van Opperdoes keek hem via de achteruitkijkspiegel streng aan. ‘Als ik goed ga zoeken, vind ik vast wel een deuk of een krasje.’

De junk keek mokkend uit het raam.

‘Zit me niet zo te zieken. Ik ben verslaafd, man. Kijk naar me. Mager als een kerkrat en zo zwaar als een vlieg. Ik sla nog geen deuk in een pakje boter, al zou ik erbovenop vallen.’

Van Opperdoes reed de brug over, en vervolgde zijn weg aan de andere kant van de Oudezijds Achterburgwal.

Harry zag ineens een paar bekenden op de hoek bij de Korte Niezel staan, voor café Corso, en veerde overeind. Hij hield zijn geboeide armen omhoog en tikte wanhopig op het raam.

'Hé... vriend... swa! Kijk eens... ze hebben me gepakt, bro. Haal me hieruit. Doe die deur open, vriend. Red me. Maak die deur open! Kom maar, kom... doe open.'

Het groepje kwam langzaam dichterbij.

Jacob gaf de junk een por in zijn ribben. 'Doe normaal, idioot.'

Van Opperdoes stopte.

Jacob veerde geschrokken overeind. 'Wat doe je nou? Rij door!'

De indrukwekkendste van het stel, een breedgebouwde donkere man met felle ogen en zeker vijftien gouden kettingen om, boog voorover en keek onderzoekend de auto in.

Harry durfde niets meer te zeggen, maar staarde hoopvol terug.

'Dit gaat mis...' fluisterde Jacob.

Maar Peter van Opperdoes bleef rustig zitten en leek niet heel erg onder de indruk. Na een paar seconden verdween het gezicht van de enorme man, om daarna bij het raam van Van Opperdoes opnieuw te verschijnen.

Met een enorme hand pakte de man de deur van Van Opperdoes beet en opende deze.

Jacob omklemde zijn busje pepperspray, klaar om toe te slaan als het nodig was. Hij zette zich vast schrap.

De enorme hand verscheen in de auto en zweefde voor het gezicht van Van Opperdoes, gevolgd door het enorme hoofd van de man. Hij keek Van Opperdoes aan, en toen brak een enorme glimlach door op zijn gezicht.

'Meneer Van Opperdoes... hoe maakt u het?'

De oude rechercheur schudde de nu vriendelijk uitgestoken hand. 'Het gaat goed, Wesley.'

Wesley draaide zijn hoofd iets om, en keek de junk met toegeknepen ogen aan. 'Jij gedraagt je toch wel tegen meneer Van Opperdoes?'

De junk wist niet hoe snel hij 'ja' moest knikken.

De hand werd op de schouder van Van Opperdoes gelegd.

'Meneer Van Opperdoes is een speciale vriend van mij. Als jij je niet gedraagt... dan maak ik plakjes ontbijtkoek van je. Begrijp je dat?'

Harry's hoofd rolde bijna van zijn schouders, zo hard knikte hij nu.

'Ik zie u weinig, meneer Van Opperdoes...'

'Het is druk, Wesley. Ik ben ook niet veel meer in deze buurt, zoals je weet.'

Wesley knikte spijtig. 'Ik heb het gehoord. We missen u wel, beambte. U

was altijd eerlijk tegen ons.'

'Die andere collega's zijn ook eerlijk, Wesley.'

Wesley maakte een sissend geluid tussen zijn tanden. 'Misschien wel, beambte. Maar ze zijn een beetje zwart-wit, snapt u? U was dat nooit. U zag ons altijd als mensen. Is dat uw collega?'

Hij keek Jacob even aan, stak toen zijn hand uit. 'Als je met Van Opperdoes werkt, moet je wel een goed mens zijn.'

Jacob schudde hem de hand, en probeerde wanhopig om niet te laten merken dat hem dat waarschijnlijk zes weken revalidatie zou kosten.

Wesley zwaaide zijn vinger heen en weer voor het gezicht van de junk. 'En jij bent gewaarschuwd, bro...'

'Hij heet Harry,' zei Jacob behulpzaam.

Harry kromp in elkaar. 'Zeg dat nou niet...'

Wesley groette met een hoofdbeweging. 'Doe de groeten aan uw vrouw, meneer Van Opperdoes.'

Van Opperdoes' ogen vonden die van Wesley. 'Dat zal ik doen, Wesley,' zei hij zacht, voor hij de auto in de eerste versnelling zette en langzaam optrok.

Toen hij in zijn spiegeltje keek, leek Wesley in het niets op te lossen in de drukte van de Korte Niezel.

Achter in de auto zat Harry stil weggedoken in de uiterste hoek van de bank. Hij trok een boos gezicht en wreef verongelijkt over zijn ribben.

Jacob legde een foto van Menno Post voor Harry op het bureau. Hij trok wit weg en schoof de foto van zich af.

'O, nee.'

Jacob schoof de foto terug. 'O, jawel Harry. Even kijken.'

Nu liet Harry de foto op zijn plek liggen, maar hij draaide hem wel om. 'Ik ga niks over hem zeggen.'

Van Opperdoes hield het plastic zakje dat Harry onderweg had weggegooid omhoog in het licht en staarde naar de inhoud. 'Hoeveel gevangenisstraf zou dit waard zijn met jouw geschiedenis? Toch al snel een paar maanden...'

Harry schoof achteruit in zijn stoel en klemde zijn armen over elkaar. 'Nou en. Kan ik lekker afkicken op staatskosten. Een warme cel en elke dag eten. Prima.'

Van Opperdoes hield zijn hoofd een beetje schuin. 'Hoor je dat, Jacob. Hij is bang voor Menno Post.'

De junk stoof verontwaardigd omhoog. 'Ik ben voor niemand bang!'

Als om dat te bewijzen, draaide hij de foto weer om en wees erop. 'En zeker niet voor hem.'

Jacob boog zich naar voren. 'Waarom zeg je dan niks?'

Harry plaatste zijn trillende handen op de tafel. Zijn ogen schoten nerveus

heen en weer over de foto.

'Regel je dan wat voor me?'

Peter van Opperdoes haalde zijn schouders op. 'Ik ben niet te beroerd om de officier van justitie te bellen en te zeggen dat je alle medewerking hebt verleend aan een belangrijk onderzoek.'

Harry zat duidelijk in tweestrijd.

'Jullie zoeken Menno Post, toch?'

Hij veegde nerveus onder zijn neus heen en weer.

'Wat kun je ons vertellen?'

'Menno... hij is een hufter. Echt een schoft. Hij gebruikt je. Maar ja...' Hij haalde zijn schouders op. 'Als je een klusje voor hem deed, kreeg je weleens wat... als u snapt wat ik bedoel.'

'Jij kwam vaak in de kelder?'

De junk keek schichtig op. 'Elke dag. Menno gaf ons drugs en adressen. Dan gingen wij rondbrengen.'

Jacob maakte aantekeningen. 'Op brommertjes?'

De junk glimlachte slim. 'Nee, nee... daar waren klachten over. Herrie. Menno deed het heel anders. Het moest stil. Onopvallend. Geen klachten.'

Van Opperdoes keek Jacob even aan, toen Harry er eens goed voor ging zitten.

'Menno regelde alles in de kelder. Eigenlijk in het hele pand. De kelder was een soort algemene ruimte. Maar er waren ook plekken waar mensen mochten slapen. Schuilen voor de politie bijvoorbeeld. Zijn jullie daarbeneden geweest?'

Jacob knikte.

'Nou,' vervolgde Harry 'dan weet je hoe het eruitziet. Een doolhof. Het gaat nog veel verder dan je denkt.'

Van Opperdoes wenkte naar Jacob. 'Laat hem die andere foto eens zien.'

Uit de envelop van de technische recherche haalde Jacob een foto van het vingerloze slachtoffer in de kelder.

Harry zette grote ogen op. 'Hebben ze hem vermoord? Is hij dood?'

'Als een pier,' beaamde Van Opperdoes.

Harry perste zijn lippen op elkaar. 'Ik ken hem wel. Buitenlander. Een Joego of zo. Gevaarlijk mannetje. Hij hield zich schuil in een kamertje, achteraf.'

Van Opperdoes schoof geïnteresseerd naar voren. 'Heeft Menno hem vermoord?'

'Ik weet het niet. Ik weet alleen dat er iets was gebeurd. Menno heeft de boel gesloten, niemand mocht er meer in. Het was afgelopen. Nu begrijp ik waarom.'

Jacob hield een foto van het halve pilletje omhoog. Harry knikte aarzelend.

‘Menno had dat. Een of ander nieuw spul. Zou een revolutie gaan worden onder de gebruikers. Goedkoop, keihard spul.’

Peter van Opperdoes tikte op de foto van de dode man. ‘Had hij daar iets mee te maken?’

‘Weet ik niet...’ Het klonk bijna huilerig. ‘Hij bemoeide zich met niemand. En niemand met hem. Iedereen ontweek hem ook, zo eng was hij.’

Van Opperdoes was geïntrigeerd. ‘In wat voor opzicht? Omschrijf hem eens?’

Harry bewoog met zijn schouders. ‘Zijn manier van bewegen. Als een roofdier. Altijd op zijn hoede. Hij zag alles, met zijn gluiperige ogen. Gewoon zo’n type... je wist, als je ruzie met hem zou krijgen... dan had je de verkeerde. En van drugs weet ik niks.’

Jacob sloot het dossier. ‘Je zei dat hij in een eigen ruimte verbleef?’

Harry knikte.

‘En daar sliep hij ook?’

Weer een knik.

‘Dan ga jij ons nu aanwijzen waar dat was.’

Hoofdstuk 13

Zo in het donker bezat het gebouw een extra naargeestige uitstraling. Het torende hoog boven de Lijnbaansgracht uit, en leek zich ieder moment als een monster op de rechercheurs te kunnen storten. Flarden wolken lieten af en toe een glimp van de maan zien.

Met een koevoet probeerde Jacob het hek zo ver te openen dat Van Opperdoes en Harry zich erdoorheen konden wurmen.

'Waarom hebben we hier geen sleutel van?' mopperde hij.

'Omdat de beheerder van het pand ergens heel ver weg woont, en het te lang duurt voordat we die dan hebben. Het gaat toch goed zo?' hijgde Van Opperdoes, terwijl hij zijn been over het onderste stuk van het hek tilde.

Harry glipte er zonder problemen tussendoor, met zijn magere lijf. Hij wachtte geduldig tot beide rechercheurs door het hek waren.

'Als je wegloopt, stuur ik Wesley achter je aan,' waarschuwde Jacob.

Harry maakte een geruststellend gebaar. 'Ik loop niet weg. Ik ben misschien wel een junk, maar een junk heeft ook een erewoord, rechercheur.'

Jacob knipte zijn zaklamp aan. 'Ga jij maar voor. Jij weet de weg.'

Harry gleed als een aal door de vertrekken van het lege fabriekspand. Hij wist bijna blindelings de weg, zodat hij regelmatig even op de twee rechercheurs moest wachten. Bij de trap naar de kelder wachtte hij even.

Jacob liet zijn licht naar beneden schijnen. 'Hier is het.'

Harry schudde zijn hoofd. 'Maar dit is niet de plek die ik bedoel.'

Hij liep door naar een tweede ruimte van het pand, waar een bijna onzichtbare doorgang was naar weer een ruimte daarachter. In de duisternis bevond zich ook een trap die omlaag ging. Harry wees naar beneden.

'Hier zat hij vaak.'

'Hoe lang zat hij al hier? Voordat hij werd vermoord?'

Harry dacht na. 'Kort. Een dag of twee, denk ik.'

Jacob liet de straal van de zaklamp over de deur schijnen. Hij klemde de lamp onder zijn arm en deed plastic handschoenen aan. 'Laten we maar eens gaan kijken dan.'

De deur was afgesloten, maar met de koevoet had Jacob hem zo open.

'Het lijkt wel een cel...' mompelde hij.

Zijn zaklamp verlichtte de kleine kamer, die misschien als een soort opslagruimte dienst had gedaan. In een hoek lag een matras met een groezelige deken er half overheen. Een pak met vijf flesjes mineraalwater stond op de grond, met daarnaast een zak chips en wat snoep. Een halfleeg flesje stond naast

de matras.

Jacob doorzocht de kamer. In een hoek stond een halfopen sporttas, waar op het eerste gezicht kleding in zat. Jacob wenkte Van Opperdoes, die de zaklantaarn overnam.

Hij opende de tas voorzichtig en tilde de kleding iets op. Twee glinsterende zilverkleurige pistolen werden zichtbaar. Daaronder stonden drie doosjes met kogels.

'Zo, zo...'

Van Opperdoes scheen iets verderop met de lamp. 'En kijk daar eens?'

Jacob schoof het plastic boodschappentasje dat Van Opperdoes verlichtte naar zich toe en keek erin. Een doorzichtige plastic zak met kleine witte pilletjes kwam tevoorschijn.

'Hij kwam ze brengen... of hij kwam ze halen.'

Van Opperdoes overdacht wat hij kon doen. Het slachtoffer had hier dus een paar dagen doorgebracht. Hij scheen op het halflege waterflesje.

'Bel de technische recherche. Er vallen hier heel wat sporen te vinden. Vingerafdrukken op dit flesje bijvoorbeeld.'

Traag beklom hij de trap, waar Harry hem boven opwachtte. De knieën van de junk trilden, terwijl hij op de bovenste tree van de trap zat. Met een kleine verontschuldigende glimlach probeerde hij ze stil te krijgen, door zijn handen erbovenop te leggen.

'Koud?' wilde Van Opperdoes weten.

Harry knikte. 'Best wel. En honger ook.'

Van Opperdoes keek in de ogen van de kleine junk, die bedeesd naar hem opkeek.

'Hebt u iets gevonden?'

Van Opperdoes knikte langzaam.

'Mooi zo. Daar ben ik wel blij om. Ik zei toch dat ik mijn woord zou houden.'

De oude rechercheur draaide zich om en ging naast Harry zitten. 'Dat waardeer ik ook, Harry. Beloof me dat je de komende tijd schoon blijft. Laat die troep toch met rust.'

'Zo vaak geprobeerd...' antwoordde Harry hoofdschuddend. 'Ik wil wel, maar...'

Van Opperdoes dacht even na. 'Jouw woord is je woord, toch?'

Harry glimlachte vreugdeloos. 'Mijn woord is het enige van waarde dat ik nog heb, meneer Van Opperdoes.'

Van Opperdoes trok zijn portemonnee uit zijn binnenzak en haalde er een briefje van twintig euro uit.

'Dan wil ik je woord. Beloof me dat je er eten voor koopt. Niks anders.'

Harry keek hem ongelovig aan. 'Na... natuurlijk.'

Hij nam voorzichtig het biljet van de oude rechercheur aan.

'Ik beloof het.'

Van Opperdoes wees achter zich. 'Ik hoorde dat hier niet ver vandaan een goed Indonesisch eettentje zit. Veel en goed eten, voor weinig geld. Zijstraat van de Lindengracht.'

Harry borg de twintig euro zorgvuldig weg. Hij aarzelde even, voordat hij opstond. Met zijn handen op elkaar keek hij naar de oude rechercheur, die over zijn knieën wreef.

'Moet ik... eh... zal ik me dan straks weer komen melden?'

Van Opperdoes haalde diep adem en liet de lucht langzaam weer naar buiten glijden.

'Ga morgen naar de GGD, Harry. Vraag naar Cathelijne de Wind, zeg dat ik je heb gestuurd en zorg dat je in een afkicktraject komt.'

Harry knipperde een paar keer met zijn ogen, stak toen zijn hand uit. Zonder verder iets te zeggen, schudde hij de hand van de oude rechercheur en liep toen weg. Hij keek bij de deur nog een keer om, alsof hij verwachtte dat hij teruggeroepen zou worden, dat het allemaal een geintje was. Maar Van Opperdoes keek hem al niet meer na. Harry zwaaide nog even, en verdween toen in de duisternis van de nacht.

Peter van Opperdoes wreef over zijn knieën, toen Jacob de trap opkwam en verbaasd om zich heen keek.

'Waar is Harry?'

De oude rechercheur maakte een weids gebaar en ontweek Jacobs blik. 'Weggerend, volgens mij.'

Jacob zuchtte. 'Is het weer zover? Die man was gearresteerd. Daar heb ik mijn benen voor uit mijn lijf gelopen.'

Van Opperdoes grijnsde. 'Goed voor je. Kun je weer een patatje... hoe noem je jouw zo geliefde combinatie ook alweer?'

'Een patatje oorlog. Mayonaise en satésaus bij elkaar.'

Van Opperdoes gruwde. 'Ja, dat ja. Bah.'

Jacob keek om zich heen. 'Hij is zeker al een tijdje weg?'

'Nog niet zo heel lang, hoor. Als je heel hard rent haal je hem waarschijnlijk nog wel in,' antwoordde Van Opperdoes droog.

Jacob moest lachen. 'Laat maar gaan ook. Hij heeft ons goed geholpen. Nu hebben we vingerafdrukken van het slachtoffer. En een paar wapens.'

Van Opperdoes wreef peinzend over zijn neus. 'Waarom zou de moordenaar die laten liggen? Wapens zijn duur. Die pillen ook.'

'Dat kan een simpele reden hebben. Bijvoorbeeld... omdat hij niet wist dat ze er lagen.'

De oude rechercheur knikte langzaam. 'Maar dat zou dan ook betekenen

dat Menno Post de moordenaar niet is. Die zou hebben geweten dat het slachtoffer daar sliep en er spullen had rondslingeren. Die zou hij nooit hebben achtergelaten.'

Het leek een logische conclusie. Jacob liep peinzend de ruimte op en neer, toen hem ineens iets te binnen schoot. 'Nee... natuurlijk niet! Menno was niet de enige die dat wist. Harry heeft ons toch hiernaartoe geleid? Die wist dat ook.'

Van Opperdoes knikte tevreden. 'Klopt, Jacob. Heel goed. Dat zou dan kunnen betekenen dat de moordenaar niet iemand uit deze... laten we maar zeggen... gemeenschap is. Iemand die de moeite neemt vingertoppen af te knippen, zou zeker de wapens en de pillen hebben meegenomen.'

Jacob bromde. 'Als het de spullen van het slachtoffer zijn, tenminste.'

Van Opperdoes keek verrast op. 'Heel goed, Jacob. Nooit volgens de gebaande paden denken. Nooit het voor de hand liggende aannemen. Misschien zijn dit wel de spullen van de moordenaar.'

Jacob hield zijn hoofd schuin. 'In dat geval kan het heel goed Menno Post zijn. Die weet precies waar hij iets kan verstoppen. Pfff... ik geef het op.'

Van Opperdoes schudde ook vermoeid zijn hoofd. Elke oplossing leverde weer een nieuwe mogelijkheid op. Niets was wat het leek in deze zaak.

Een diepe, donkere stilte viel in het pand. Jacobs zaklamp gaf het enige licht dat er nog scheen. Hij speelde een beetje met het licht en scheen over de ramen en het plafond van het grote pand.

'Over patat gesproken, trouwens...'

De oude rechercheur begon hard te lachen. 'Het is alweer een tijd geleden dat je gegeten hebt, zeker? Nog even geduld. Als de technische recherche er is, kunnen we wel even langs je favoriete snackbar.'

Jacobs mondhoeken krulden omhoog bij het idee.

'Zullen we in de auto wachten? Het begint fris te worden hier.'

'Misschien komen ze dan sneller, bedoel je.'

'Dat ook ja.'

Hij liep naar de uitgang van het pand. Van Opperdoes verzamelde moed en trok zich aan de leuning van de trap omhoog.

'Peter!' Het klonk alarmerend.

Zo snel als zijn tegenwerkende gewrichten het toestonden, snelde de oude rechercheur naar de uitgang van het pand, waar Jacobs kreet vandaan kwam.

Jacob stond bij het hek, de straal van zijn zaklamp de Gietersstraat in gericht.

Midden op de stille straat lag het levenloze lichaam van Harry, zijn arm hulpeloos uitgestrekt en het biljet van twintig euro nog stevig in zijn hand geklemd.

Hoofdstuk 14

'Zie. De duisternis is verdreven. Letterlijk, maar niet figuurlijk.'

Peter van Opperdoes keek naar de lampen die de hele kruising van de Lijnbaansgracht met de Gietersstraat in een nietsontziend licht zetten. Mannen in witte pakken zwermden om het lichaam van Harry.

Zijn opmerking was er een voor zichzelf, want Jacob stond verderop te overleggen met Hugo Pastoor, die leiding gaf aan de technische onderzoekers.

De oude rechercheur was, net als de eerste keer, op het trapje gaan zitten. Zijn gezicht stond op onweer. Een silhouet kwam zijn richting op, onherkenbaar door het felle licht van de technische recherche.

'Zo, Van Opperdoes... gaat het?'

Commissaris Van Straaten droeg een lange regenjas, die hem het uiterlijk verschafte van een slechte Amerikaanse privédetective die in het holst van de nacht over straat slentert.

Van Opperdoes knikte gelaten, maar de blik op zijn gezicht zei de commissaris genoeg.

'Ik heb begrepen dat de man die daar nu ligt, vrij was om te gaan?'

Van Opperdoes reageerde wrevelig. 'Waarom deze vraag? Gaat het nu om het volgen van de regeltjes? Is het belangrijk of Harry nog officieel vastzat of niet?'

Van Straaten haalde zijn schouders op. 'Ik wil graag antwoorden hebben, als mij vragen worden gesteld. Dat ik niet met mijn mond vol tanden sta als de officier van justitie weer eens belt.'

'Heeft die gebeld?'

Van Straaten knikte.

'Welke officier?'

'Hansen. Hij was er snel bij, moet ik zeggen.'

Van Opperdoes liet zijn hoofd iets zakken.

'Hij hoeft zich niet druk te maken over vervelende vragen. Harry was inderdaad door mij heengezonden. We waren klaar met hem, hij had ons iets aangewezen in dit pand. Dat hebben we ook gevonden, trouwens. Wapens en verdovende middelen.'

Van Straaten keek onderzoekend. 'Dus je hebt hem heengezonden omdat hij je geholpen heeft bij het onderzoek?'

'Dat is juist, commissaris.'

Van Straaten keek verongelijkt. 'Je hoeft niet ineens zo formeel tegen me te doen. Ik wil alleen de boel op een rijtje hebben, om antwoord te kunnen geven.'

De oude rechercheur maakte een geïrriteerd handgebaar. 'Als het maar niet gaat om indekken. Dat is waar bazen tegenwoordig alleen maar mee bezig schijnen te zijn. Indekken en de boel verkopen.'

Van Straaten zweeg even, totdat de meeste denkbeeldige stoom uit de oren van Van Opperdoes verdwenen was.

'Goed, je hebt hem heengezonden. Hij heeft jullie iets aangewezen, en toen...'

'Toen is hij naar buiten gegaan. Jacob en ik bleven binnen, omdat we bij de wapens en de pillen wilden blijven. Toen Harry naar buiten ging, is hij even verderop in de straat vermoord.'

'Geen dader natuurlijk? Sporen? Getuigen?'

Van Opperdoes schudde lijdzaam zijn hoofd.

'Heb je dan misschien enig idee wie de dader kan zijn?'

De oude rechercheur keek met lege ogen naar de commissaris en hief zijn handen omhoog. 'Veel vraagtekens...'

Van Straaten keek naar de overkant van de Lijnbaansgracht. 'Hansen had het over ene Menno Post.'

Van Opperdoes klonk verrast. 'Heeft hij die naam genoemd?'

'Een mogelijke verdachte, begrijp ik? Hij was daar vrij stellig in.'

'Menno Post is inderdaad een mogelijkheid.'

Van Straaten zuchtte. 'Zorg dan dat hij snel wordt gevonden. Als ik word gebeld, wil ik in ieder geval kunnen zeggen dat er iemand is aangehouden. En dan is die officier ook weer tevreden.'

Van Opperdoes antwoordde scherp. 'Ik ga niet iemand aanhouden omdat we zo nodig vragen van officieren moeten kunnen beantwoorden. Ik zoek de dader van twee moorden.' Hij maakte een kort armgebaar. 'Als dat Menno Post blijkt te zijn, des te beter. Maar misschien is hij de dader niet.'

Van Straaten zette zijn bril op, en haalde een aantekenboekje uit zijn binnenzak. 'Ik citeer: "Menno Post moet ten spoedigste aangehouden worden, op bevel van mij, Otto Hansen. Alle activiteiten van de rechercheurs in kwestie moeten daarop gericht zijn." Einde citaat.'

Hij keek Van Opperdoes aan, loerend over de rand van zijn bril. 'Ik kreeg de indruk dat er met deze officier weinig ruimte voor discussie overblijft. Sterker nog... als jij niet heel snel resultaat boekt, trekt hij het onderzoek bij je weg, en geeft het aan een ander team.'

'En dat kan zomaar?'

Van Straaten ging naast Van Opperdoes zitten. 'Heb jij niet gemerkt dat officieren van justitie zich steeds meer met de opsporing gaan bemoeien in plaats van met de vervolging?'

Van Opperdoes snoof. 'Dat opsporen moeten ze aan ons overlaten.'

'Dat doet hij toch? Je mag Menno Post helemaal zelf opsporen.'

De oude rechercheur schudde misnoegd zijn hoofd. ‘Daarmee verliezen we kostbare tijd. Nogmaals, ik zoek de moordenaar. Mocht dat Menno Post zijn...’ Hij maakte een berustend gebaar.

De commissaris klopte Van Opperdoes bemoedigend op zijn schouder en stond op. ‘Ik zal Hansen bellen en zeggen dat je alles op alles zet. Daar lieg ik toch geen woord van?’

‘Als je hem maar niks belooft over Menno Post.’

Van Straaten zuchtte moedeloos. Onbegonnen werk om deze oude hond nog nieuwe kunstjes te leren, bedacht hij. Toch wilde hij nog niet opgeven.

‘Als je hem tegenkomt, heb je dan wel genoeg verdenking om hem aan te houden? Kan hij aangemerkt worden als verdachte?’

Van Opperdoes wees op het aantekenboekje van de commissaris. ‘Volgens mij is dat aanmerken al gedaan door de officier. Dus ja, dan wordt hij aangehouden.’

Van Straaten borg zijn boekje opgelucht weg. Op deze manier kon hij Hansen tenminste even van zich afhouden, zonder te liegen.

Van Opperdoes glimlachte. ‘Dat was ik toch al van plan, hoor.’

‘Je bent een goed mens,’ antwoordde Van Straaten, voordat hij met een groetend handgebaar doorliep, de Lijnbaansgracht af.

Peter van Opperdoes verzonk in gedachten. Hij keek naar het lichaam van Harry, die nog steeds op straat lag, met het bankbiljet in zijn verkrampte hand. Zelfs toen hij onverhoeds werd aangevallen, had hij het biljet stevig vastgehouden. Hij was ervan overtuigd dat Harry onderweg was om wat te eten te halen. Van Opperdoes verborg zijn gezicht in zijn handen.

Niemand verdiende het om vermoord te worden, maar deze moord vond hij toch wel buitengewoon wrang. Bovendien... waarom moest Harry dood? Hij had de kamer toch al aangewezen? Of wilde de moordenaar een getuige uit de weg ruimen? Wist Harry misschien nog meer dingen die hij hun nog niet had verteld? Dat waren de vragen die door zijn hoofd schoten.

Maar daarbovenuit steeg steeds die ene, alles verdringende vraag: was hij, Peter van Opperdoes, een goed mens? Of was het zijn schuld dat Harry nu was vermoord? Hoe diep hij er ook over nadacht... hij kwam er niet uit.

Jacob remde zacht en de auto kwam tot stilstand voor de woning van Peter van Opperdoes. Jacob keek ingespannen naar de straat en tussen de auto’s, of er zich iemand ophield.

De oude rechercheur zat met zijn hoofd achterovergeleund en had zijn ogen dicht, maar kennelijk sliep hij niet, want toen Jacob stilstond, zei hij zonder zijn ogen te openen: ‘Zijn we er?’

‘We zijn er.’

Een vermoeide glimlach gleed over het gezicht van Van Opperdoes,

terwijl hij langzaam zijn ogen opendeed. 'Mooi, ik ben ook best wel moe.'

'Het is ook laat.'

Van Opperdoes opende de deur en stapte uit. 'Ga je nog een patatje oorlog halen?'

Jacob schudde zijn hoofd. 'Hugo Pastoor heeft een zak met broodjes laten komen, en allerlei snoep. Prima idee van die jongens van de technische recherche. Als je uren achter elkaar in de kou staat te werken... dan smaakt zoiets hemels.'

'Net zo goed als een patatje.'

'Bijna. Wat gaan we morgen doen?'

Van Opperdoes dacht daar even over na. 'Michael Zand opzoeken.'

Jacob schoof overeind in zijn stoel. 'Zei Van Straaten niet dat we Menno Post moesten oppakken van de officier?'

'Klopt. Daarom gaan we Michael Zand zoeken,' grijnsde Van Opperdoes vals.

Jacob zette de auto in de eerste versnelling. 'Het is dat je zo oud bent, anders had je van Van Straaten hoogstpersoonlijk een schop onder je kont gekregen.'

'Hoef ik niet bang voor te zijn, inderdaad. Maar niet omdat ik oud ben... nee, omdat hij zo oud is. Het lukt hem niet eens meer, om mijn kont te raken.'

Jacob moest lachen. 'Welterusten, ouwe anarchist.'

'Truste, Jacob.' Hij klopte op het dak van de recherchewagen, ten teken van afscheid.

Maar Jacob reed niet weg. Hij wachtte tot zijn collega veilig binnen was en reed toen nog een extra rondje over de Brouwersgracht, om er zeker van te zijn dat niemand zich ergens schuilhield.

Pas toen ging hij naar huis.

Van Opperdoes zag Jacob aan de overkant van de Brouwersgracht rijden en sloot met een glimlach de gordijnen.

'Zo, en nu wij, Peter,' sprak zijn vrouw streng. 'Wij moeten even een serieus gesprek voeren.'

Peter van Opperdoes klikte het licht in de woonkamer uit en slofte naar de slaapkamer. 'Wat bedoel je?'

'Dat stomme schuldgevoel van jou.'

Van Opperdoes schokschouderde. 'Gewoon.'

'Nee, Peter van Opperdoes, dat is niet gewoon.'

Hij moest glimlachen. Als zijn vrouw zijn hele naam gebruikte, wist hij precies hoe laat het was. 'Ik voel dat nou eenmaal.'

'Nou, hou er maar mee op, want het helpt je niks,' wees ze hem terecht.

Van Opperdoes zakte op het bed. 'Harry had niet dood gehoeven. Het was

een crimineeltje, maar geen slechte jongen.'

'Peter... jij weet toch wel beter dan dat? Hoeveel onschuldige slachtoffers heb jij wel niet meegemaakt? Hoe vaak hebben wij 's avonds niet zitten praten over zaken die je in behandeling had? De dood is niet kieskeurig. De dood is niet rechtvaardig.'

De oude rechercheur zei niets. Hij keek zuchtend op de klok naast zijn bed. Het ging een kort nachtje worden, zo laat was het alweer.

'Ik weet het, lieverd van me.'

'En dan nog iets... als je denkt dat het jouw schuld is, dan denk je vast ook dat je het had kunnen voorkomen, dat jij kunt beslissen over dood of leven. En geloof me, Peter... ik hou zielsveel van je, en ik geloof in je met heel mijn hart... maar...'

Hij voelde haar glimlach. 'Ik weet het... die kracht heb ik niet. Er is er maar één die die bezit. Toch?'

'Precies. Dus hoef je je ook niet schuldig te voelen. Dingen gaan zoals ze gaan, en jij noch ik kan daar invloed op uitoefenen.'

Een plotselinge rust kwam over Van Opperdoes, niet te vergelijken met de vermoeidheid die hij ook voelde.

'Harry is je toch dankbaar,' stelde zijn vrouw hem gerust.

'Zeg hem maar dat ik zijn moordenaar zal vinden. Dat is toch het minste wat ik kan doen.'

'Dat weet hij al,' zei ze glimlachend.

Een paar uur later opende Peter van Opperdoes langzaam zijn ogen. Hij was de hele nacht met de moorden bezig geweest, maar tot zijn stomme verbazing voelde hij zich volkomen uitgerust, en het was pas halfzeven. Hij overdacht wat hem die nacht bezig had gehouden.

In ieder geval had de dood van Harry alles veranderd. Het was een onnodige moord, vond hij. En omdat Harry bijna onder hun ogen was vermoord, voelde het bovendien alsof de moordenaar hem persoonlijk had uitgedaagd.

Hij schoof de gordijnen open. Een waterig lentezonnetje scheen al over de Brouwersgracht. De oude rechercheur sjokte naar de keuken en smeerde een bruine boterham met lekker veel roomboter. Hij weifelde even tussen de oude kaas van de biologische markt op de Noordermarkt of een plak worst van Danny Reinhart, een van de lekkerste slagers uit de binnenstad. Hij glimlachte, belegde de ene helft met oude kaas en de andere helft met ossenworst.

Het koffiezetapparaat pruttelde zachtjes, en met een dof plofje vielen de laatste druppels in het ouderwetse filterzakje. Een dun straaltje koffie liep in de pot en Van Opperdoes wachtte geduldig tot hij een kopje kon inschenken. Hij schoof de stoel in de richting van het raam met uitzicht op de gracht, en nam een

hap van zijn boterham. Een paar kleine dingen had hij vannacht dan misschien op een rijtje kunnen zetten, maar er bleven veel te veel onbeantwoorde vragen over.

Cathelijne de Wind, de schouwarts, had bij het onderzoek aan het lichaam vastgesteld dat Harry met één enkel schot in het achterhoofd was gedood. De kogel was later die nacht teruggevonden in de bumper van een auto die verderop in de straat geparkeerd stond.

Hugo Pastoor, leider van de technische recherche, had bij een eerste voorlopig onderzoek aan de kogelpunt geconstateerd dat het om hetzelfde kaliber ging dat was gebruikt bij het eerste slachtoffer in de kelder.

Van Opperdoes kauwde nadenkend op zijn boterham. Mocht dat inderdaad blijken te kloppen, dan zat het moordwapen dus niet tussen de wapens die ze vannacht in de sporttas hadden gevonden. Nu hij erover nadacht… dat was de enige conclusie geweest die hij vannacht had kunnen trekken, en dat was behoorlijk teleurstellend. Voor de rest waren er alleen maar vragen en mogelijke scenario's van de toedracht.

Hij nam het laatste stukje brood, zette het bordje en het kopje in de keuken, zocht zijn spullen bij elkaar en trok zijn jas aan. Hij sloot de voordeur stevig af en liep de Brouwersgracht op, in de richting van de Raampoort. Zelfs in die korte tijd was de zon al een stuk feller gaan schijnen. Het leek een mooie dag te worden.

Bij het bureau Raampoort stond wachtcommandant Jan Rozenbrand in de deuropening.

Peter van Opperdoes begroette hem vrolijk.

'Ben je nu alweer hier? Heb je wel een huis of slaap je in de cel, zonder dat iemand het weet?'

Rozenbrand glimlachte. 'Al het personeel is de straat op. En er moet toch iemand het fort verdedigen?'

Van Opperdoes stapte het bureau in.

'O, ja…' riep Rozenbrand hem na. 'Er heeft iemand voor je gebeld.'

'Wie?'

'Hij wilde zijn naam niet zeggen. Het was dringend. Hij klonk gehaast… gejaagd.'

'Moet ik terugbellen?'

Rozenbrand maakte een kort gebaar. 'Heb ik gevraagd, maar hij wilde zijn nummer niet geven.'

De oude rechercheur haalde zijn schouders op.

'Dan niet. Als het echt dringend is, belt hij nog maar een keer…'

Hij sjokte de trap op en hing zijn montycoat op het haakje achter de deur. Op dat moment rinkelde zijn telefoon.

Hoofdstuk 15

Peter van Opperdoes liet de telefoon drie keer overgaan, voor hij opnam.

'Met Van Opperdoes.'

Hij hoorde een opgeluchte zucht. 'O, gelukkig...'

Instinctief ging Van Opperdoes rechtop zitten, vol aandacht. Het bleef heel even stil, alleen een snelle ademhaling en een slik waren hoorbaar. Van Opperdoes luisterde gespannen. 'Wie bent u?'

'Menno Post.'

Van Opperdoes verschoof iets op zijn stoel. 'Menno Post?'

'Ja, dat ben ik.'

De stem klonk inderdaad dermate nerveus en gejaagd dat Van Opperdoes het gevoel kreeg dat deze man ieder moment op kon hangen. Hij liet zijn stem vertrouwelijk dalen. 'Wat kan ik voor je doen, Menno?'

Een gespannen stilte. Het leek erop of de man moed aan het verzamelen was om door te praten.

'Menno, je belt niet voor niets. Je weet dat we je zoeken,' spoorde Van Opperdoes aan.

'Ik weet het, ik weet het... ik weet het. De politie is me aan het zoeken. Ze zitten achter me aan. Maar jullie zijn niet de enigen.'

'Wat bedoel je?'

'Precies wat ik zeg.'

Hij klonk nu geïrriteerd en Van Opperdoes wist dat aandringen zinloos was.

'Ik heb die moord niet gepleegd,' vervolgde de man.

Van Opperdoes reageerde verrast. 'Wie dan wel?'

Menno Post klonk aarzelend. 'Dat weet ik niet. Maar ik was het niet.'

De oude rechercheur fronste, maar zei niets. Hij liet de spanning oplopen en was benieuwd of Menno Post door zou praten. Na een paar spannende seconden, die langer leken dan ze in werkelijkheid duurden, weerklonk Menno's stem weer.

'Ik snap dat u me niet gelooft, maar het is echt waar. Ik heb die gozer niet vermoord.'

'Nou, kom dan maar naar het bureau.'

Een korte, hysterische lach. 'Ja, ik ben gek.'

'Dat zeg ik niet. Maar als je het niet gedaan hebt, heb je ook niets te vrezen.'

De man struikelde bijna over zijn woorden. 'Ik zeg u dat ik die moord niet

heb gepleegd. Als ik naar het bureau kom, gaat u me verhoren. Wat zeg ik dan? Dan zeg ik weer dat ik de moord niet heb gepleegd. Wat is het verschil of ik dat nu doe, of dat ik het zeg als ik in de cel zit? Nou? Doe nou maar je onderzoek, dan zul je zien dat ik er niks... nou ja, bijna niks... mee te maken heb.'

Van Opperdoes glimlachte. 'Dat zegt iedereen. De gevangenis zit vol met onschuldige mensen.'

'Geloof me nou maar.'

'Menno... iedereen kan zeggen dat hij onschuldig is. Iedereen kan opbellen en zeggen dat hij Menno Post is. Ik geloof je pas als ik jou in de ogen kan kijken. Dus ik neem niets van je aan, zolang je niet tegenover me zit.'

Het scheen Van Opperdoes toe dat de man nu nog sneller ademhaalde, alsof hij in paniek raakte. De oude rechercheur probeerde het over een andere boeg te gooien. 'Menno... je zei dat niet alleen de politie achter je aan zit.'

'Nee. Nee. Klopt. Is ook zo. Iemand wil me dood hebben. Niemand is te vertrouwen. Niemand... ze zijn allemaal fout.'

Peter van Opperdoes probeerde de man rustig te krijgen, maar dat leek onbegonnen werk. 'Wie wil jou dood hebben?'

'De man die de moord wel heeft gepleegd.'

Nu was het de beurt aan Van Opperdoes om gespannen voorover te leunen. 'En wie is dat?'

'Dat weet ik niet. Echt niet.'

'Ik moet geloven dat jij Menno Post bent, dat je de moord niet hebt gepleegd, en dat je niet weet wie het wel heeft gedaan?'

Een gesmoorde kreun klonk door de telefoon. 'Het is waar.'

Van Opperdoes dacht razendsnel na en schatte de emoties in van de man die hij aan de telefoon had. Toen nam hij een besluit.

'Ik geloof je niet en ik ga nu ophangen. Leuk geprobeerd, maar ik trap er niet in. Tot ziens, meneer-die-zichzelf-Menno-Post-noemt. '

Zonder op antwoord te wachten legde hij de telefoon neer en leunde achterover. De stilte werd steeds drukkender, terwijl hij naar de telefoon bleef staren.

Na twee minuten rinkelde het apparaat.

'Met Van Opperdoes.'

Weer die drukkende stilte.

Toen klonk de stem van de man die zich Menno Post noemde. 'Jij wint. Ik wil afspreken, dan kun je me in de ogen kijken.'

'Kom maar naar het bureau.'

'Hou daar nou maar over op. Vanavond in de oude tramremise aan het Bellamyplein. Ken je die?'

'Natuurlijk ken ik die,' bromde van Opperdoes.

'Vanavond. Elf uur.'

‘Menno?’

‘Ja?’

‘Wie is de moordenaar?’

Een lange stilte viel, voordat de man het laatste woord nam. ‘Vanavond.’

Toen werd de verbinding verbroken.

‘Wie kan het anders zijn dan Menno Post?’ vroeg Jacob zich af.

Peter van Opperdoes haalde zijn schouders op. ‘Onderschat nooit je tegenstander. Misschien is het iemand die ons wil laten denken dat hij Menno Post is.’

‘En als hij het wel zelf is?’

‘Dan is er iets anders dat we ons af moeten vragen.’

Jacob fronste zijn wenkbrauwen. ‘O, ja? Wat dan?’

‘Wáárom belde hij ons...? Ons is verteld dat Menno Post de absolute heerser over het gebouw was, en dat betekent dat hij niet achterlijk is. Als hij belt dat hij de moordenaar niet is... dat er iemand achter hem aan zit... is dat dan de waarheid... of probeert hij een dwaalspoor te creëren?’

‘Een dwaalspoor. Mooi.’

Van Opperdoes moest lachen om het vrolijke gezicht van Jacob. ‘Mooi?’

‘Ja, mooi woord. Dwaalspoor. Je zet een spoor uit om anderen te laten verdwalen. Prachtig woord. Mooie tactiek ook.’

‘En... mits goed toegepast... ook een uiterst effectieve.’

Hij stond op en liep naar het raam. Met zijn handen op zijn rug overzag hij de Marnixstraat en de Bloemgracht. Al maanden waren ze aan het werk bij de bruggen over de gracht. Fietsers en voetgangers moesten via een stalen brug het water oversteken. Het zou er uiteindelijk wel mooier op worden, dacht hij, maar het duurde allemaal wel erg lang.

‘Waar zit je aan te denken?’ wilde Jacob weten.

Peter van Opperdoes wist het zelf nog niet. Er speelde iets door zijn hoofd, maar voorlopig viel het niet op zijn plek.

Jacob wachtte even af of hij nog iets zou horen, maar Van Opperdoes bleef zwijgend naar buiten staren.

‘Wat... wat wil je gaan doen?’

Van Opperdoes bewoog bijna onmerkbaar. ‘Als... en ik zeg als... we ervan uitgaan dat de beller inderdaad Menno Post was...’

Hij verzonk weer in gepeins.

‘Ja?’ spoorde Jacob hem aan.

‘... en als we er dus van uitgaan dat hij de waarheid spreekt en niet de moordenaar is...’

‘Dan is iemand anders de moordenaar.’

Van Opperdoes draaide zich om en keek Jacob aan. ‘Klinkt logisch toch?

Dus wie zou het dan zijn?'

Jacob schoof met zijn hand over de tafel. 'Het lijk is gevonden met het telefoonnummer van Michael Zand in zijn zak. Misschien heeft hij een afspraak gehad met het slachtoffer. Heeft hij hem doodgeschoten, is weggelopen, heeft zijn telefoon weggegooid. En er nooit aan gedacht dat die gevonden zou worden.'

Van Opperdoes knikte langzaam. 'Het klinkt zo akelig logisch... dat het bijna niet kan kloppen.'

'IJsselstein!'

Peter van Opperdoes stond onder aan de trap naar de werkruimte van de digitale rechercheur. Zoals hij al verwachtte, klonk vrijwel meteen een enorm kabaal van omvallende spullen en gesmoorde vloeken. Wat doet die man daar toch altijd? vroeg Van Opperdoes zich af. Ligt hij onder een stapel computers te slapen en schrikt hij plotseling wakker als hij wordt geroepen?

Het hoofd van IJsselstein verscheen in de trapopening. 'Wat!?'

'Heb jij al informatie over die telefoon uit de vuilnisbak?'

'Bijna.'

'Hoezo "bijna"? Met wie heeft Michael Zand gebeld, wie heeft hem gebeld? Met name vlak voor de moord.'

IJsselstein keek hem verbaasd aan. 'Die informatie had ik je toch allang gegeven?'

Van Opperdoes rolde wanhopig met zijn ogen.

'O, jee... echt niet? Maakt niet uit. Je hebt er toch niks aan.'

IJsselstein kroop achteruit en kwam even later, na de gebruikelijke herrie, weer tevoorschijn met een uitdraai.

'Alle telefoongesprekken. Laatste nummer dat gebeld is, is van zijn vader. Verder veel afgeschermde nummers die gebeld zijn. Daar kom ik nog wel uit.'

Jacob kwam erbij staan. 'Heeft zijn vader hem gebeld, of hij zijn vader?'

'Zijn vader heeft hem gebeld. Daarna zijn er geen gesprekken meer geweest, dus ik denk dat de telefoon daarna is weggegooid.'

Van Opperdoes gromde. 'Dus zijn vader is de laatste geweest die hem gesproken heeft. Mooie aanleiding om die familie nog eens te spreken.'

Jacob hield zijn hoofd een beetje schuin. 'En Menno Post dan? Daar moeten we vanavond naartoe.'

Van Opperdoes glimlachte slim. 'We hebben toch net gehoord dat Menno Post de dader niet is?'

Jacob stoof op. 'Omdat hij dat zelf gezegd heeft? Wie weet is het Menno Post niet eens!'

Van Opperdoes keek onschuldig. 'Maar mijn beste Jacob. Menno Post houdt zich schuil... tot vanavond. Het heeft geen zin hem nu te gaan zoeken. Die kent de onderwereld veel beter dan wie ook. Ik geef je op een briefje dat we hem

niet zullen vinden. Ergo... we gaan wachten tot vanavond, en we zullen dan zien of hij op komt dagen. We kunnen nu niets doen, maar we hebben wel net een aanwijzing gekregen wie mogelijk de laatste persoon is die Michael Zand heeft gesproken: zijn vader. Dan moeten we daar toch achteraan?'

'Je weet hoop ik nog wat de officier van justitie zo subtiel heeft gezegd?'

'Dat we ons moesten concentreren op Menno Post, niet op anderen. Maar ja, we kunnen niet anders. En we worden toch vorstelijk betaald om te werken, en niet om uit onze neus te eten. Aan de slag, Jacob, kom op.'

Jacob drukte nog een keer op de bel, maar het bleef angstig stil in de woning van Diana Welling.

'Boodschappen doen misschien?'

Peter van Opperdoes loerde door de ramen naar binnen, maar daar werd hij niet veel wijzer van. 'Ik zie niks.'

'Misschien zie je niks omdat er niemand thuis is. Ze doet namelijk ook niet open,' antwoordde Jacob droog.

'Zou dat het zijn?' bromde Van Opperdoes. 'Ik weet het niet hoor...'

Hij loerde door een ander raam. 'Het is inderdaad heel stil. Maar er staat wel een kast open.'

De oude rechercheur sjokte nonchalant naar Jacob toe en drukte tegen de deur aan. 'Is de deur dicht? Goed dicht?'

Jacob schudde zijn hoofd in ongeloof. 'Ik weet wat jij van plan bent. En dat gaat dus mooi niet gebeuren.'

'Ik wil binnen kijken. We zitten opgescheept met een vermiste man, en nu is deze woning, van een familielid van de vermiste ook al leeg. Voor hetzelfde geld is er daarbinnen iets gebeurd.'

Jacob hield stand. 'We mogen pas naar binnen als we een machtiging tot binnentreden hebben. En die hebben we niet.'

Van Opperdoes stak zijn neus in de lucht.

'Of op grond van artikel twee van de politiewet. Het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven, weet je nog? Ruik jij geen gas? Volgens mij lekt er gas binnen.'

Jacob schudde zijn hoofd. 'Nee, hoor.'

Peter van Opperdoes snoof verder en liep naar de deur toe.

'Ik wel. Volgens mij wordt het hier ook sterker. Jacob... misschien is er iets aan de hand binnen. Ik ben bang dat het een gevaarlijke situatie kan opleveren voor de buren. Of misschien voor degene die nu nog binnen is.'

'Ik geef het op...' Jacob deed een stap opzij, terwijl Van Opperdoes hem vriendelijk aan bleef kijken.

'Vanwaar die blik?'

De oude rechercheur wees verontschuldigend naar zijn knieën. 'Je

verwacht toch niet dat ik die deur ga intrappen?'

'Moet ik...? Jij verzint iets illegaals en ik moet het uitvoeren?' plaagde Jacob.

Van Opperdoes knikte opnieuw vriendelijk en deed nog een uitnodigend extra stapje opzij, om zo Jacob alle ruimte te geven.

Quasimopperend ging Jacob recht voor de deur staan en liet zijn voet met donderend geweld tegen de voordeur aan komen, ter hoogte van het slot. Dat begaf het meteen en met een verontwaardigd gekraak draaide de deur naar binnen open.

Van Opperdoes keek de woning in en zorgde dat de deur openbleef door een matje over de drempel te leggen. 'Om een beetje te luchten, maar...'

Jacob volgde hem hoofdschuddend naar binnen. Het was een oude politietruc, wist hij; nooit ergens naar binnen gaan zonder het slot van de deur te blokkeren. Mocht je binnen in de problemen komen en assistentie nodig hebben, dan verliezen je collega's tenminste geen kostbare seconden of zelfs minuten met het openbreken van de deur, die je achter je dicht hebt laten vallen.

Maar hier zouden ze niet in de problemen komen, zagen de twee rechercheurs al snel.

Snel liepen ze de kamers door, maar de woning was leeg. In de slaapkamer stond inderdaad een kast open, er waren wat lades uitgeschoven. Een kastje in de woonkamer stond ook open, kennelijk waren er wat spullen uit gehaald.

Boven op het kastje stonden wat foto's. Van Opperdoes herkende Michael Zand, een goedlachse jongen die er vaak naast zijn moeder op stond en er gelukkig uitzag.

Van Opperdoes pakte een andere foto op. Moeder Diana Welling, Michael Zand en naast hen een man die Van Opperdoes al lang niet gezien had: Frits Zand, de vader van Michael. Ze stonden op een pier in een vermoedelijk exotisch land, de mannen met ontblote bovenlijven, Diana met een bikini aan. Achter hen was een restaurant te zien, op een prachtige locatie aan het water. Frits Zand zag er gelukkig uit.

Een paar herinneringen flitsten door zijn hoofd. Hij was Zand meerdere malen tegengekomen in zijn carrière: terwijl Van Opperdoes hogerop kwam bij de politie, leek Frits steeds verder af te glijden, het criminele milieu in. Maar dan nog was hij daar een uitzondering. Frits Zand was ongrijpbaar, maar leek een zwak te hebben voor Van Opperdoes. De paar keer dat ze elkaar nog zagen, was in een buurtkroeg in een zijstraat van de Nieuwmarkt. Als Van Opperdoes daar weleens langsliep, werd de deur opengegooid en hoorde hij een zware stem: 'Wil je me niet meer kennen, ouwe?'

Een breed grijnzende Frits Zand stond dan in de deuropening. Steevast kletsten ze een paar minuten, totdat Van Opperdoes er een einde aan maakte en doorliep.

Tijdens hun laatste ontmoeting werd er door een aantal gasten met wie Zand had zitten drinken in de kroeg met scheve ogen naar hun gesprek gekeken.

Van Opperdoes had zijn hoofd geschud, gezegd dat Zand iets anders moest gaan doen, ander gezelschap moest zoeken, omdat anders ooit een keer de tijd aan zou breken dat hij Zand zou moeten arresteren. En dat hem dat verdriet zou doen...

Zand had gelachen en Van Opperdoes hartelijk op de schouder geslagen. 'Wat moet, dat moet.'

Daarna was hij de kroeg weer ingegaan, bij zijn maten gaan zitten, en was Van Opperdoes doorgelopen.

Het was de laatste keer geweest dat hij Frits Zand had gezien. Daarna waren er alleen maar geruchten hoe Zand verstrikt was geraakt in de onderwereld, hoe het hem steeds lukte om nooit op te vallen.

Van Opperdoes hoorde die verhalen hoofdschuddend aan. Ten eerste omdat het alleen maar geruchten waren, ten tweede omdat hij... mochten die geruchten wél waar zijn... het zonde vond van zo'n sympathieke man als Frits Zand.

Hij zette de foto terug en bukte om in het kastje te kunnen kijken. Er stonden wat mappen in, en er lagen wat persoonlijke spullen. Hij gleed erdoorheen met zijn handen en bekeek de papieren. Toen hij overeind kwam, had hij een peinzende blik op zijn gezicht.

'Ik mis iets in dit kastje.'

'Wat dan?'

'Geen identiteitsbewijs, geen paspoort. Als ze die zou hebben, zouden die hier hebben gelegen. Geen enkele twijfel over mogelijk.'

Jacob wees naar een tussendeur. 'Op bed heeft een koffer gelegen. Dat kun je zien aan het dekbed.'

De twee keken elkaar aan. Diana Welling was verdwenen.

Hoofdstuk 16

‘En wat zijn jullie hier aan het doen?’

In de deuropening van de woning stond een strijdbare oude dame, die met afgrijzen naar de opengebroken sloten keek. Ze hield een groot formaat telefoon in haar hand, en een paraplu in de andere.

‘Ik heb de politie gebeld, hoor!’

Jacob liep naar haar toe en haalde zijn legitimatiebewijs tevoorschijn. ‘Ik bén van de politie, mevrouw.’

Peter van Opperdoes, die achter hem stond, knikte haar bemoedigend toe. ‘Ik ook, hoor.’

Jacob wees achter zich. ‘Hij ook, ja.’

Ze keek nieuwsgierig om Jacob heen, naar Van Opperdoes, die haar nu vriendelijk toezwaaide.

‘Hm, nou. Wacht toch maar even hier, totdat de echte politie er is. Iedereen kan wel zo’n kaartje namaken.’

Van Opperdoes sjokte dichterbij en met zijn goedmoedige gestalte nam hij wat van haar argwaan weg.

‘Dat is goed. We wachten samen wel even.’

Met afgrijzen keek ze naar de deur. ‘Hebben jullie dat gedaan?’

Van Opperdoes wees naar Jacob. ‘Hij.’

Jacob trok zijn wenkbrauwen omhoog, maar zei niets.

De oude rechercheur legde zijn hand op de schouder van het kleine mensje. ‘Ik zei nog tegen hem, wacht nou even, want mevrouw Welling zal zo wel thuiskomen. Maar ja, hij dacht dat ze vergeten was het gas dicht te draaien. En dat is gevaarlijk, nietwaar?’

Ze maakte een kordaat armgebaar.

‘O, maar ze komt voorlopig niet terug, hoor. Ze is met twee grote koffers naar Schiphol vertrokken. Het is dus heel goed dat jullie die deur ingetrapt hebben. Straks ontploft de boel nog.’

Van Opperdoes blikte snel naar Jacob. ‘Wanneer is ze weggegaan?’

Ze keek op haar horloge, dat als een slappe ketting om haar dunne pols hing. ‘Een halfuur... nee, alweer drie kwartier geleden. Zoiets.’

‘Was ze alleen?’ wilde Jacob weten.

Nog steeds vertrouwde ze hem kennelijk niet helemaal, want ze antwoordde met haar blik op Van Opperdoes gericht.

‘Ik heb niemand bij haar gezien.’

‘En hoe weet u dan dat ze naar Schiphol vertrok? Ze kan ook naar het

station zijn gegaan, of naar een hotel ergens in Nederland...' zei Jacob.

Ze keek hem verontwaardigd aan. 'Ik ben niet zo dom als jij eruitziet, hoor. Ik weet het, omdat de chauffeur haar koffers hier kwam halen. Voor de deur. En toen zei ze dat ze naar Schiphol wilde.'

Van Opperdoes knikte naar Jacob. 'Naar Schiphol.'

Ondertussen stopte een politieauto met piepende banden voor de deur en twee geüniformeerde agenten, van wie een opvallend lang was, naderden gehaast de woning.

Hun gezichten stonden bars, voorbereid op een paar zware criminelen die met de grootste moeite in bedwang werden gehouden door een weerloze, oude vrouw.

'Daar zijn ze, agent. Ze zeggen dat ze van de politie zijn.'

Een grote grijns brak door op het gezicht van de lange agent. 'Zo, rechercheurs... wat zijn wij hier allemaal aan het doen?'

Jacob wees naar de oude dame, die nu beteuterd hun richting op keek. 'Wil jij haar even uitleggen dat alles goed zit?'

Van Opperdoes liep haastig langs de twee agenten. 'En blijf meteen even hier tot de deur weer gemaakt is. Bel maar een slotenmaker of zo. Wij moeten heel snel naar Schiphol.'

De lange agent probeerde nog tegen te sputteren. 'Maar eh... dan moeten wij hier wachten? Dat duurt uren...'

Met een verontschuldigend schouderophalen volgde Jacob zijn collega snel de deur uit.

Jacob had een blauw zwaailicht op het dashboard gezet en reed zo snel hij kon richting Schiphol. Op de Marnixstraat weifelde hij even, maar toen koos hij toch voor de Overtoom.

'Doe je wel een beetje voorzichtig?' maande Peter van Opperdoes hem. 'Je moet nog heelhuids naar je vrouw, vanavond.'

'Laat me nou even...' zei Jacob, een aanstormende tram handig ontwijkend.

Van Opperdoes zette zich schrap. 'Jacob, ik heb alle vertrouwen in jouw rijstijl...'

'Maar?' grijnsde Jacob.

'... maar niet in de rijstijl van alle bestuurders om ons heen.'

'Alles komt goed...'

Jacob draaide het stuur naar links en schoot de vrije trambaan van de Overtoom op.

Nu hij geen verkeer voor zich zag, ontspande de oude rechercheur iets.

Jacob reed stevig door, maar hield goed rekening met onverwacht overstekende fietsers of voetgangers. Aan het einde van de Overtoom reed hij

rechtsaf, over het Surinameplein, waarna hij de A10 ringweg opreed. De felverlichte borden die tachtig kilometer aangaven, scheurde hij met groot genoegen voorbij.

'Eindelijk een keer...'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Je bent ook net een groot kind, jij...'

'Maar we hebben haast.'

Dat kon Van Opperdoes niet ontkennen. Hij schoof onderuit in zijn stoel en wuifde met zijn hand. 'Daar heb je ook weer gelijk in. Vooruit maar, ik getuig wel voor je, als je bij Van Straaten op het matje moet komen.'

Jacob trapte het gaspedaal in en vloog over de snelweg. Bij Schiphol wist hij blindelings de weg, en parkeerde precies op de plek waar het niet mocht.

'Haast...' legde hij Van Opperdoes uit, die hem verwijtend aankeek.

'Je kunt ook dertig meter verderop parkeren, daar waar het wel mag.'

'Geen tijd,' antwoordde Jacob en gooide het plastic bordje met 'politie' op het dashboard.

Samen liepen de twee rechercheurs de immense vertrekhal in. Meteen na de ingang stonden ze stil. Honderden passagiers liepen als vluchtige mieren door de enorme hal. Familieleden die mensen kwamen ophalen of wegbrengen maakten de chaos compleet.

Jacob zuchtte. 'Noemen ze dit niet een speld in een hooiberg? Voor hetzelfde geld is ze de douane al door, en staat ze nu bij een van de honderdduizend gates waar de vliegtuigen staan.'

Van Opperdoes wees naar de balie van de politie, achter in de hal. Achter de balie stond een indrukwekkende man, in het uniform van de Koninklijke Marechaussee.

Van Opperdoes legitimeerde zich. 'We kunnen wel wat hulp gebruiken, denk ik.'

'Wie niet?' grijnsde de marechaussee en opende een deur zodat de twee rechercheurs naar achteren konden. 'Wat kunnen we voor jullie doen?'

Van Opperdoes krabde op zijn hoofd. 'Tja, we zoeken een vrouw met twee koffers, die hier waarschijnlijk een halfuur geleden is afgezet door een taxi.'

De marechaussee wachtte geduldig tot de oude rechercheur met meer details zou komen, maar die bleven uit.

'Dat is het?'

Van Opperdoes knikte vriendelijk.

'Een vrouw met twee koffers?' De marechaussee vroeg het nog maar een keer, maar Jacob wist zeker dat hij zijn lachen probeerde in te houden. De marechaussee wees met een ruim gebaar naar alle mensen in de hal.

'Heb je goed om je heen gekeken?'

'We hebben wel een naam,' zei Jacob toen maar.

'Dat is al iets. Dan hebben jullie hopelijk ook een vluchtnummer?'

‘Sorry...’ zei Jacob.

‘Laten we maar eens kijken. Ze is hier met een taxi gekomen en in het bezit van twee koffers, dus de kans is groot dat ze gaat vliegen.’

‘Daar gaan we van uit.’

‘Enig idee waarheen?’

Van Opperdoes dacht na. ‘Een land dat geen uitleveringsverdrag heeft met Nederland. Ver weg waarschijnlijk, en warm.’

Jacob keek zijn collega aan. ‘Hoe kom je daarbij?’

‘Michael Zand leeft nog.’

‘Waarom denk je dat?’

Van Opperdoes haalde zijn schouders op. ‘Ten eerste omdat zijn moeder langskwam op het bureau om het te vertellen. Ten tweede omdat ze nu het land verlaat. Geen moeder zou het land uit gaan, zolang haar zoon wordt vermist.’

‘Klinkt logisch.’

‘Dan rest de vraag: waarom gaat ze overhaast het land uit? Ik doe een wilde gok: omdat haar zoon het land uit is.’

‘Klinkt ook logisch.’

‘En waar zou haar zoon dan zitten? Hij is niet gek. Zijn vader is niet gek. Stel dat Michael de moord heeft gepleegd, dan is hij het land uit gevlucht naar een land dat niet uitlevert aan Nederland. En daar gaat zijn moeder nu ook naartoe.’

Het gezicht van de marechaussee, die de discussie gevolgd had, stond ernstig. ‘Gaat het om een moord?’

Van Opperdoes maakte een kort armgebaar. ‘Lang verhaal, maar het gaat inderdaad... uiteindelijk... om een moordverdachte die we proberen op te sporen.’

De marechaussee wreef nadenkend over zijn kin. ‘Met een naam kan ik wel iets, maar niet alles. Ik bedoel, we kunnen alle passagierslijsten afzoeken, maar of we dat redden voordat het vliegtuig vertrekt waar ze mee vliegt? Hoe heet ze?’

‘Diana Welling.’

De marechaussee schreef de naam op en verdween achter de computers.

Van Opperdoes keek Jacob aan. ‘We zijn te snel weggegaan bij dat huis. Misschien lagen er wel papieren van de vlucht, of een of andere reservering bij een reisbureau.’

Hij liep een paar passen weg, in de richting van de hal, waar hij honderden mensen aan zich voorbij zag trekken. Had nou gewoon even meer tijd genomen om de boel daar beter te bekijken, verweet hij zichzelf hartgrondig. Met een ontevreden blik stond hij daar, voor de deur van de marechaussee, terwijl mensen met koffers op wieltjes om hem heen laveerden.

‘Niet zo streng zijn voor jezelf,’ zei zijn vrouw.

‘Dat ben ik wel. Misschien lag de oplossing daar, en dan is het mijn schuld

dat ik haar gewoon niet heb gezien.'

Zijn vrouw glimlachte. 'Misschien heb je haar wel gezien, maar is ze je niet opgevallen.'

Van Opperdoes fronste. Zou dat kunnen? In gedachten bladerde hij weer door de papieren in het kastje. Uit alle macht probeerde hij zich te herinneren wat erop stond. Het leken rekeningen, afschriften, aanslagen van de belasting. Allemaal belangrijk, maar lag daar de oplossing?

Geen identiteitsbewijs, dat was hem wel opgevallen. Een kentekenbewijs van een auto... dat wist hij nog wel. Wat was er...

De foto.

De foto waar vader, moeder en Michael Zand op stonden. Ineens viel het op z'n plek. Waar was die foto genomen? Het was... er stond iets op. Een pier. Nee, op dat restaurant bij die pier... Van Opperdoes pijnigde zijn hersens. Hij zag de foto voor zich en probeerde alle details terug te krijgen. Het water, de zon, de drie personen op de foto, het bord met de naam...

Hamaca.

Dat stond er op de achtergrond. Een pier met een restaurant. Van Opperdoes draaide zich om en liep snel naar binnen.

'Restaurant Hamaca. Daar gaan ze heen, dat land.'

'Heel goed,' prees de marechaussee. 'En welk land mag dat wel wezen?'

'Dat weet ik niet...' moest Van Opperdoes toegeven.

Jacob wees naar de computer. 'Mag ik even?' Hij toetste de woorden 'restaurant Hamaca' in, en klikte in Google op 'afbeeldingen'. Meteen wees Van Opperdoes op de tweede foto die zichtbaar was.

'Daar was het. Dit restaurant. Die pier.'

Jacob klikte verder. 'Dominicaanse Republiek.'

De marechaussee knikte tevreden. Hij goochelde wat met de computer, en kreeg een lijst met namen op zijn scherm.

'Hoe heette ze ook alweer...' mompelde hij in zichzelf, terwijl hij met een pen langs de namen op het scherm ging. Helemaal onderin, als laatste, stond haar naam: Welling, D.

Hij stond op. 'Vertrekhal drie. Kom maar mee.'

Binnendoor liepen ze een trap op, waardoor ze in de vertrekhal uitkwamen. Daar stond een elektrisch karretje klaar, waar de marechaussee achter het stuur ging zitten. 'Jullie kunnen achterop.'

De twee rechercheurs aarzelden een seconde, maar besloten toen achterop het bankje te gaan zitten. Net zo handig als Jacob over de Overtoom reed, laveerde de marechaussee door de drukte van de vertrekhal.

'Hoe lang hebben we nog?' wilde Jacob weten.

De marechaussee keek op zijn horloge en fronste zijn wenkbrauwen. Hij ging nog iets sneller rijden.

‘Natuurlijk aan het einde van de hal...’ zei hij gefrustreerd.

Jacob keek met hem mee, naar voren, maar Van Opperdoes probeerde zich aan de leuning vast te houden. ‘Ik voel me net een bejaarde stewardess die wordt weggebracht.’

‘Daar is het,’ wees de marechaussee. Hij stopte het karretje en sprong er af.

Jacob liep snel met hem mee, terwijl Van Opperdoes zich van het bankje af liet glijden.

Een aantal mensen zat nog in de door glas gesepareerde ruimte. Personeel was druk bezig om anderen te fouilleren en toegang te geven tot het vliegtuig.

‘Daar staat ze,’ zei Jacob.

En daar stond Diana Welling inderdaad, klaar om het vliegtuig in te stappen. Ze was onrustig met haar papieren bezig, en had Jacob pas in de gaten toen hij al naast haar stond.

‘Mevrouw Welling?’

Even leek het erop dat ze flauw zou vallen. Met grote ogen en een wit weggetrokken gezicht keek ze Jacob aan. Ze slikte een paar keer en keek nerveus naar Van Opperdoes, die nu langzaam aan kwam slenteren, zijn blik strak op Diana Welling gericht.

Jacob kon haar angst voelen. Toen keek ze hem aan en hervond eindelijk haar stem. ‘Ik eh... ik maak gebruik van mijn zwijgrecht.’

Hoofdstuk 17

‘Hoe lang hebben we voordat ze in het vliegtuig moet zitten?’ vroeg Peter van Opperdoes.

De marechaussee ging even overleggen met het personeel dat bij de gate stond. Die telden het aantal mensen dat nog in de vertrekhal zat te wachten om door de controle te gaan en overlegde per portofoon met het cabinepersoneel.

‘Een halfuur, maar dat is echt het maximale. Geen minuut langer.’

‘Mooi. Dat is wel genoeg.’

Met grote angstogen keek Diana Welling om zich heen. ‘Ik leg geen verklaring af. Ik hoef niets te zeggen.’

Van Opperdoes boog zich naar haar toe. ‘Dat recht hebt u natuurlijk. Of het verstandig is, is een tweede.’

De blinde paniek sloeg nu echt bij haar toe. In verwarring keek ze om zich heen, op zoek naar steun die ze niet zou vinden. Ze leek in weinig meer op de vrouw die Van Opperdoes had leren kennen bij de eerste twee ontmoetingen.

Jacob kwam terug van het Schipholpersoneel, waar hij de laatste boardinglist had nagekeken. Diana Welling reisde alleen, van Michael of Frits Zand was geen spoor te bekennen.

Van Opperdoes keek naar de marechaussee, die geduldig wachtte wat er ging gebeuren.

‘Heb je een plek waar wij even rustig met mevrouw kunnen praten?’

Hij knikte en ging hun voor. Diana Welling liep naast hem mee, op een klein afstandje gevolgd door de twee rechercheurs.

‘Die medewerking hier is fantastisch. Dat maak je weleens anders mee, in het land.’

Van Opperdoes bromde. ‘Vergis je niet, Jacob. Dat komt ook vaak door de houding van de Amsterdamse dienders. Die komen ergens in het land, ver weg van de grote stad, en zullen dan wel even laten weten dat zij alles al een keertje hebben meegemaakt.’

‘Nou, dat is toch ook zo?’

Van Opperdoes zuchtte. ‘Zie je, dat bedoel ik nou. Arrogant gedrag. Zo kijken ze dan tegen je aan, en terecht. Arrogante Amsterdammers, met een grote bek.’

Jacob glimlachte vals. ‘Terecht. Alles buiten de Amsterdamse stadsgrenzen? Boeren. BoPo’s. Boerenpolitie.’

Nu sloeg Van Opperdoes de ogen ten hemel en schudde zijn hoofd.

‘Zo kom je er niet, Jacob. Hoe kun je nu ooit samenwerken met andere

collega's als je zo over hen denkt?'

Jacob keek hem onschuldig aan. 'Dat zeg ik toch niet tegen hén? Ik ben ook niet gek. Maar goed... alle gekheid op een stokje... dit is een prima collega, van de marechaussee nog wel.'

Van Opperdoes knikte naar de marechaussee voor hen, die Diana Welling geroutineerd door de drukte leidde.

'Gods eigen wapen.'

'Wat zeg je?'

'Gods eigen wapen. Zo noemt de Koninklijke Marechaussee zichzelf, en die naam is altijd in ere gebleven.'

'Meen je dat? Waar komt die vandaan?'

Van Opperdoes fronste. 'Ik ken de uitdrukking al zolang ik bij de politie ben. De marechaussee verleende vroeger al bijstand aan de Amsterdamse politie. Met name aan de Warmoesstraat.'

Hij grinnikte.

'Kwamen er inderdaad van die uit de klei getrokken dienders op het bureau... met zúlke handen. Kolenschoppen. Als er dan een opstootje was, en een paar van die boeren renden de Zeedijk over... je zag die raddraaiers de gevels in klimmen, uit angst voor die enorme handen.'

Jacob grinnikte. Die verhalen had hij wel vaker gehoord. Mooie tijden waren dat.

'Maar hoe komen ze aan de bijnaam "Gods eigen wapen"? Ik bedoel... als je zegt dat Amsterdammers arrogant zijn, dan klinkt dat ook behoorlijk ijdel... hooghartig zelfs. Alsof de rest tweederangs is.'

'Het is iets van ver voor de Tweede Wereldoorlog. Toen was de religieuze achtergrond van de marechaussee met name protestants-christelijk. Iemand schijnt het ooit een keer gezegd te hebben, en het is altijd in gebruik gebleven. Zo noemen ze zichzelf, en wij in Amsterdam maakten er altijd geintjes over. Juist omdat het zo verheven klonk.'

'Dus ze waren niet arrogant?'

'O, sommigen wel, hoor. Die vonden dat ze echt bij Gods eigen wapen hoorden, en vonden het maar niks in dat schunnige Amsterdam met die grofgebekte dienders. Ze liepen ook in van die opgedofte uniformen, met van die nestels.'

'Nestels?'

'Van die luxe koorden op hun uniform. Tot er eentje bijna gewurgd werd met zijn eigen nestels op de Zeedijk, toen was het gauw afgelopen met die dingen. Uiteindelijk kwamen ze heel snel terug van die arrogante houding. Na een paar weken waren de meesten erger dan de grofste Amsterdamse dienders.'

Ze waren aangekomen bij een ruimte waar alleen personeel toegang had.

De marechaussee opende zwijgend een deur en liet Diana Welling naar

binnen gaan. Het was een kleine verhoorkamer, met een bureau en drie stoelen. Spartaans, maar het voldeed.

Diana klampte zich vast aan haar handtasje en ging zitten.

Van Opperdoes en Jacob gingen tegenover haar zitten.

'U hebt al gezegd dat u niets wilt zeggen,' begon Van Opperdoes.

Ze knikte nerveus.

'Wilt u niets zeggen over een speciaal onderwerp, of wilt u... in het algemeen... helemaal niets zeggen?'

Ze bleef volhouden. 'Ik hoef niets te zeggen.'

Van Opperdoes hield zijn hoofd een beetje schuin. 'Van wie hebt u dat? Wie heeft u verteld dat u geen verklaring over uw man of over uw kind hoeft af te leggen? Meestal moeten wij dat... voorafgaand aan een verhoor... meedelen. Maar u weet het zelf. Hoe komt dat?'

Diana haalde een paar keer diep adem, om zichzelf rustig te krijgen.

Uiteindelijk, na een minuut, keek ze Van Opperdoes aan. 'U hebt volgens mij het recht niet om mij vast te houden.'

'Mevrouw Welling, uw zoon wordt vermist. Wij hebben geen aanwijzingen gevonden dat hij... zoals u zelf zei... in Parijs zit. Dat betekent dat wij een misdrijf niet mogen uitsluiten. En dan gaat u ineens weg?'

'Een vakantie die allang gepland stond.'

Peter van Opperdoes knikte begrijpend. 'Natuurlijk. Naar de Dominicaanse Republiek. Die toevallig geen uitleveringsverdrag met Nederland heeft...'

Ze gaf geen antwoord.

'Hebt u iets met die moord in de kelder te maken? Of uw zoon?'

Met een ruk keek ze weg, haar lippen opeengeperst.

Van Opperdoes keek haar indringend aan. 'U hoeft geen antwoord te geven, maar dat wil niet zeggen dat ik u geen vragen mag stellen.'

Diana Welling probeerde ieder oogcontact te mijden.

Van Opperdoes merkte dat hij haar in een hoek had waar ze niet uit kon komen. En toch kon hij niet verder gaan dan dit, want Diana Welling was wettelijk beschermd door het zogenaamde verschoningsrecht; het recht dat iemand heeft om geen verklaring te hoeven afleggen over haar echtgenoot en naaste familie.

Jacob hoorde zijn telefoon rinkelen. Hij stond op en ging op de gang staan, terwijl de marechaussee een oogje in het zeil hield in de kamer waar Van Opperdoes zat.

Diana haalde even opgelucht adem, nu ze wat speling kreeg.

'Met Jacob.'

'Met Hansen, officier van justitie. Klopt het dat jullie met mevrouw Diana Welling aan het praten zijn?'

Jacob verstrakte. Hoe was het mogelijk dat Hansen wist wat zij aan het doen waren? Hij weifelde over een antwoord, maar net iets te lang.

'Hallo? Bent u daar nog? Kunt u mij even antwoord geven?' drong Hansen aan.

'Zij stond op het punt het land te verlaten. Het leek ons noodzakelijk om te kijken of haar zoon, die officieel nog steeds als vermist staat gesignaleerd, misschien bij haar is.'

Jacob kreeg het er met moeite uit. Belachelijk dat ik mij hier voor zo'n duidelijke zaak sta te verantwoorden, dacht hij. Alsof het soms niet klopt wat wij doen. Het bleef heel even stil.

'Zegt ze er iets over?'

'Niets. Ze beroept zich op haar verschoningsrecht, wat op zich natuurlijk verdacht is.'

Jacob hoorde een wrevelig geluid.

'Zoals u misschien weet, mogen een verdachte en een getuige zwijgen bij de politie. Dat mag hun niet aangerekend worden, noch is het gebruikmaken van het verschoningsrecht genoeg om iemand tot verdachte te bestempelen.'

'Nee, officieel misschien niet...' bromde Jacob.

De officier reageerde scherp. 'Nee, inderdaad. Officieel niet.'

Jacob kon zich niet inhouden. 'Maar dat slaat nergens op. Iemand doet aangifte van vermissing van haar zoon, om zich daarna te beroepen op het verschoningsrecht? Dat maakt iemand voor mij verdacht.'

Hansen zuchtte. 'Wie zal het zeggen hoe zoiets zit. Ik wil ook niet zeggen dat ik uw gevoel niet begrijp. Het vervelende is alleen dat het wetboek van strafvordering zo weinig kan met "gevoelens".'

Jacob zweeg en de officier vervolgde zijn betoog, want zo klonk het. 'In ieder geval is... als ik het goed begrijp... de situatie als volgt. Mevrouw Welling moet een vliegtuig halen. Haar zoon is niet bij haar. Zij is geen verdachte. Zij maakt gebruik van haar verschoningsrecht. Heb ik het zo juist samengevat?'

Jacob knarsetandde. 'Ik had het zelf niet beter kunnen doen.'

'Juist,' zei de officier. 'Dan moet u haar nu laten gaan. U hebt überhaupt geen enkel recht om deze vrouw tegen haar wil in te ondervragen of in een kamertje op Schiphol vast te houden. Stel haar onmiddellijk in vrijheid, of u en ik zitten straks heel erg diep in de problemen. Ben ik helder genoeg?'

'Als glas, meneer de officier.'

'Daar ben ik blij om. Bovendien...' De stem van de officier veranderde binnen een fractie van een seconde van kil en zakelijk, in warm en bijna informeel. '... bovendien zal het u niet teleurstellen als u dat doet.'

'Want?'

Samenzweerderig fluisterend ging hij verder.

'Er is zojuist... en dan bedoel ik echt nét... een inval gedaan in een woning,

waarbij een grote hoeveelheid drugs is gevonden. De woning blijkt in gebruik door Menno Post. En daarbij... er is een bebloed paspoort gevonden.'

'Van wie? Menno Post?'

De officier snoof kort. 'Nee... het paspoort is van de dode man in de kelder.'

Hoofdstuk 18

Zichtbaar opgelucht verdween Diana Welling door de controle. Ze keek nog even schichtig om zich heen voordat ze het vliegtuig in liep, alsof ze ieder moment alsnog een hand op haar schouder kon verwachten. Maar dat gebeurde niet, want van een afstand keken Jacob en Peter van Opperdoes haar na.

Toen de deuren van de gate dichtgingen, draaide Van Opperdoes zich om. 'Die zien we nooit meer terug.'

Hij liep in de richting van de marechaussee, die geduldig met zijn karretje stond te wachten.

Jacob klom achter op het bankje. 'Dat geeft toch ook niet? We hebben de zaak volgens mij gewoon rond. Menno Post is de drugsleverancier, ons slachtoffer had een afspraak met hem, dat is misgegaan, en Post heeft hem vermoord en beroofd. Vervolgens heeft hij de spullen ergens verborgen, en die zijn nu gevonden.'

Van Opperdoes keek strak voor zich uit, naar de mensen die ze voorbijreden en hen nakeken. 'Het zou inderdaad een hele logische conclusie zijn.'

Hij zweeg even om het te overdenken en haalde toen berustend zijn schouders op. 'We zien het wel...'

Vanaf de Overtoom reed Jacob de Jan Pieter Heijestraat in, en vervolgens een van de zijstraten. De Kinkerbuurt, waar ze nu waren, was langzaam maar zeker aan het opkrabbelen. Vroeger, wist hij, was de buurt berucht onder politieagenten om het grote aantal onberekenbare gestoorden dat er woonde en de vele ruzies. Er was een adres op de Da Costakade dat iedere agent de rillingen over de rug deed lopen als daar een auto naartoe werd gestuurd door de meldkamer van het hoofdbureau. Daar woonde een man die regelmatig agenten opwachtte met messen en gebroken flessen, en zodanig gek was dat hij agenten meteen aanviel zodra hij ze zag.

En zo waren er meer adressen in die buurt.

Maar langzaamaan werd het beter. In navolging van de Pijp en de Jordaan was de Kinkerbuurt aan de beurt om een min of meer hippe buurt te worden. Woningen die leeg kwamen werden opgeknapt en konden daardoor duurder verhuurd worden. Dat trok weer mensen die niet in de binnenstad of de Pijp terechtkonden.

Op zich was het wel terecht, vond Van Opperdoes. Het werd nu een gezellige buurt, volks, en heel dicht bij de binnenstad. Veel buitenlanders waren

er winkeltjes begonnen, en alle nationaliteiten leefden er door elkaar heen.

Op het Staringplein, bij de hoek met de Eerste Helmersstraat, stond een politieauto half op de stoep geparkeerd. Van Opperdoes zag de deur bij 11B openstaan. Hij keek omhoog. Op de derde verdieping waren de gordijnen potdicht.

'Welke verdieping is het?' vroeg Van Opperdoes met een ongemakkelijk voorgevoel.

Jacob stak grijnzend drie vingers omhoog. Hoofdschuddend stapte de oude rechercheur uit en begon de trap op te klimmen.

'Het zal eens niet op de derde verdieping zijn. Altijd... altijd is de ellende boven in de woningen met de steilste trappen.'

Puffend als een oude stoomtrein trok de oude rechercheur zich aan de leuning omhoog.

Boven in het trapgat op de derde verdieping verscheen het nieuwsgierige gezicht van een jonge agent. 'Recherche?' vroeg hij.

Van Opperdoes kon nauwelijks antwoorden na die drie trappen. 'Nog wel...'

Op de overloop kon hij even bijkomen.

'Zeg het maar... wat heb je?'

'Een melding van het hoofdbureau. Er was een anonieme tip binnengekomen dat er iemand hier mogelijk overleden zou zijn. Dus wij naar binnen toe, maar de woning was leeg. Wat we wel vonden... nou, kijk zelf maar.'

Van Opperdoes legde zijn hand op de schouder van de jonge agent.

'Ik ga zo.'

Na een paar keer diep ademhalen, had hij genoeg energie verzameld om de woning in te gaan. Voorzichtig keek hij naar binnen. De toegangsdeur kwam uit in het halletje van de woning. Links was de woonkamer, rechts de keuken en een slaapkamer.

'Jullie zijn de hele woning al door geweest?' vroeg Van Opperdoes.

De jonge agent knikte.

'Wij zijn naar binnen gegaan in de verwachting een lijk aan te treffen. We hebben de deur geforceerd en in de hele woning gekeken of er iemand binnen lag. Toen troffen we die spullen aan in de woonkamer. Dus hebben we jullie maar in kennis gesteld.'

Jacob hield Van Opperdoes een paar plastic handschoenen voor. Met moeite frummelde Van Opperdoes zijn handen erin, voor hij de woning betrad.

Als Menno Post hier verbleef, had hij aan geld in ieder geval geen gebrek. Het was een luxe ingerichte etage, waar de boel goed onderhouden was en er schoon uitzag. Een grote leren bank, witte tegels op de vloer en een grote flatscreen. De tegels liepen door de hele woning.

In de woonkamer stond een eettafel tegen de achtermuur, waarop een

plastic zak lag met honderden kleine witte pilletjes. Ernaast lag een hoeveelheid kleine doorzichtige plastic zakjes, waarvan een aantal gevuld was met vier witte pilletjes elk. Van Opperdoes bekeek een zakje, en herkende de opdruk.

'En?' wilde Jacob weten.

'Dezelfde pillen.'

'Flinke voorraad dan...'

Op de eettafel, die kennelijk als werkplek werd gebruikt, lagen ook wat papieren. Apart, op een hoekje van de tafel, lagen een portemonnee en daarbovenop een paspoort. Van Opperdoes pakte het paspoort met twee vingers vast en bekeek het voorzichtig.

Jacob doorzocht de rest van de woning en zag dat Van Opperdoes een rood paspoort in zijn handen had. 'Is het een Nederlands paspoort?'

De oude rechercheur schudde zijn hoofd. 'Het lijkt erop, inderdaad. Maar het is Albanees.'

Hij zag dat de papieren zijkant bebloed was. Heel voorzichtig liet hij het boekje een beetje openvallen, waardoor hij kon zien dat enkele bladzijden ook met wat rode vegen waren besmeurd. Hij kon, met wat moeite, de foto zien in het paspoort. Het was ontegenzeggelijk de dode man uit de kelder.

'Het is inderdaad van de vermoorde man.'

'Kun je een naam lezen? Dan zijn we al een stuk verder.'

Van Opperdoes hield het paspoort schuin. 'Durim Bilota. Geboren in 1974.'

'Zegt me niks. Ik trek hem wel even na.'

Jacob pakte zijn telefoon en belde met de afdeling van het hoofdbureau, die hem snel alle gegevens over de naam kon geven. Ondertussen wenkte hij de jonge agent. 'Wil jij de technische recherche waarschuwen? Vragen of ze met spoed komen?'

De jonge agent knikte en verdween enthousiast pratend in zijn portofoon de gang op.

Van Opperdoes nam de portemonnee op en keek ook daar voorzichtig in. Niet veel bijzonderheden, wat pasjes en Nederlands en waarschijnlijk Albanees geld.

Hij draaide het paspoort nog eens om en om. Het leek inderdaad op een Nederlands paspoort. Durim Bilota had er een plastic hoesje omheen gevouwen, kennelijk om het netjes te houden. Van Opperdoes legde beide bescheiden terug op de tafel, op dezelfde plek waar hij ze had aangetroffen.

Jacob bekeek de rest van de woning, maar zonder dat hij kastjes of lades openmaakte.

'Moeten we verder zoeken?'

Van Opperdoes knikte langzaam.

De jonge agent kwam terug de woning in. 'Ze zijn onderweg.'

De oude rechercheur keek hem peinzend aan. 'Vertel eens... wij hoorden dat ene Menno Post in deze woning verbleef.'

'Dat klopt.'

'Hoe weet jij dat?'

De agent fronste. 'Dat werd erbij gezegd. In die anonieme tip stond dat er iemand dood lag in de woning, en dat het mogelijk degene was die er woonde. Ene Menno Post. Er liggen nog wat papieren met zijn naam erop. En de buren hebben het ook bevestigd.'

'Dat hebben jullie nagevraagd?'

'De man beneden, op één hoog, kende hem. Menno is een keurige bewoner, niemand had ergens last van.'

'Behalve dat hij de woning als opslagplaats gebruikte. Heb je ook gevraagd wanneer hij hem voor het laatst heeft gezien?'

De agent knikte. 'Natuurlijk. Hij had hem een paar dagen niet gezien. Alleen vanmiddag, een paar uur geleden, heeft hij iemand op de trap gehoord. Maar hij heeft niet gezien wie dat was.'

Van Opperdoes glimlachte dankbaar. 'Je hebt goed gewerkt, jongen.'

De agent straalde. 'Dank u!'

'En ik wil graag al je bevindingen heel uitgebreid teruglezen in een proces-verbaal.'

Nu keek de agent wat beteuterd, want dat leverde een hoop werk op. 'O, ja, natuurlijk...'

Van Opperdoes keek op zijn horloge. Het was inmiddels al tegen vieren. Nog een paar uur, dan zouden ze de ontmoeting met Menno Post hebben, maar hij betwijfelde of die door zou gaan. Als Menno inderdaad zo goed geïnformeerd was als iedereen zei, dan wist hij waarschijnlijk allang dat de politie in zijn woning was geweest en het paspoort van de vermoorde man had gevonden.

Die zou waarschijnlijk vluchten.

'Jacob, mag ik jouw telefoon even?'

Van Opperdoes nam de telefoon aan en belde een nummer.

'Met Hansen.'

'Meneer Hansen, met Van Opperdoes.'

'En?'

'Het klopt inderdaad. Verdovende middelen, maar bovenal het paspoort van de vermoorde man. Een Albanees.'

Hansen bromde. 'Albanese maffia waarschijnlijk. Hier gekomen om pillen te kopen, dat is fout gegaan. Post vermoordt de Albanees. Simpel. Stammenoorlog. Menno Post even oppakken, ik krijg hem wel veroordeeld, laat dat maar aan mij over. Ik geef u hierbij toestemming tot aanhouden buiten heterdaad. Mooi. Zaak opgelost. Kan ik nog iets voor u doen?'

Van Opperdoes keek naar het paspoort op de hoek van de tafel. 'We willen

hier graag een doorzoeking doen, samen met de technische recherche. We zijn nu binnen op grond van hulpverlening en de Opiumwet, maar we mogen natuurlijk pas grondig doorzoeken met een rechter-commissaris erbij.'

'Ik ga nu meteen bellen. Hij komt er straks aan, ga daar maar van uit.'

'Dank u. Tot ziens.'

Van Opperdoes wilde ophangen, maar Hansen was nog niet klaar.

'Meneer Van Opperdoes... wanneer verwacht u Menno Post vast te hebben zitten?'

Van Opperdoes aarzelde een seconde. De vondst van het paspoort had de hele situatie veranderd. Dat Menno vanavond zou komen konden ze wel vergeten.

'We gaan ons best doen. Tot nu toe heeft hij zich aardig schuil kunnen houden.'

'Ik weet zeker dat u uw best doet en dat het u gaat lukken.'

En met die woorden hing hij op.

Van Opperdoes gaf de telefoon terug aan Jacob.

'En?' vroeg die.

'Hij belt een rechter-commissaris die de doorzoeking kan leiden.'

'Goed zo. Dan wachten we daarop.'

Peter van Opperdoes keek bedenkelijk. 'Hij zei dat de rechter-commissaris er zo aan zou komen.'

Jacob trok een wenkbrauw omhoog. 'Echt? Normaal gesproken duurt dat uren. Als ze überhaupt al zin hebben om te komen.'

De oude rechercheur trok zijn schouders op. 'Kennelijk heeft een ZwaCri-officier wat meer invloed dan onze eigen officieren.'

'Dan heeft het in ieder geval nog zijn voordeel dat Hansen zich de zaak heeft toegeëigend. Wat zei de officier verder?'

'Hij klonk nogal opgelucht.'

'Kan ik me voorstellen. Weer een moord opgelost.'

Maar Van Opperdoes gaf geen antwoord. Hij keek naar de tafel in het midden van het appartement, waar een schaakbord op lag.

'Lag dat er net ook al?'

Jacob draaide zich om. 'Wat?'

'Dat schaakbord.'

'Ja, natuurlijk. Dacht je dat het net uit zichzelf naar binnen is komen fietsen?'

Van Opperdoes schudde langzaam zijn hoofd. 'Vreemd. Nee, natuurlijk... maar het valt me nu pas op.'

'Wat heb jij de laatste tijd met schaakborden?'

De oude rechercheur reageerde afwezig. 'Niks. Ik weet het niet.'

Jacob zag de blik in zijn ogen, en wist dat Van Opperdoes ver weg was met

zijn gedachten. ‘Ik wacht beneden op de TR, goed?’

Van Opperdoes knikte traag en bleef midden in de kamer staan, zijn blik nu eens op het schaakbord, dan weer op de tafel met daarop de pillen en het paspoort.

Hoofdstuk 19

Hugo Pastoor, de leider van de technische recherche, keek rond in de woonkamer van Menno Post. 'Wat wil je, moet dit als een moord plaats delict worden behandeld?'

Van Opperdoes wees naar de tafel. 'Ja. Maar eerst wil ik dat je vingerafdrukken neemt van dat paspoort en van die portemonnee. En van die zak met pillen.'

Ton van Maan, de collega van Hugo, reageerde verbaasd. 'Vingerafdrukken? Alleen dat? Wil je geen DNA?'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Als je DNA afneemt, zijn we maanden verder. Ik verwacht eigenlijk meer van de afdrukken, en ik wil dat resultaat snel hebben. Heel snel.'

'Jij bent de baas, Van Opperdoes. Wat jij wil...'

Hij hief zijn armen omhoog en liep naar de gang om zijn koffer op te halen.

De twee geüniformeerde agenten doorzochten de woning, terwijl Hugo Pastoor en Ton van Maan druk in de weer gingen met microscopisch fijn poeder en dassenharen kwasten. Omdat het een kleine bovenwoning was, moesten Van Opperdoes en Jacob regelmatig opzij stappen om niet in de weg te lopen van de technisch rechercheurs.

De rechter-commissaris was tegelijk met de technische recherche aangekomen, was de woning rondgelopen en kwam nu bij de rechercheurs staan. 'Ik open de zoeking. En als jullie klaar zijn, hoor ik het wel. Dan sluit ik de zoeking weer. Zo doen we dat.'

Vervolgens liep hij de woning uit en ging op het Staringplein zitten, met een pakje brood en een thermosfles koffie die hij uit een ouderwetse schooltas haalde.

Hugo deed zijn masker af en kwam naar Van Opperdoes gelopen. 'Wij zijn nog wel even bezig. Je kunt wat mij betreft ook naar het bureau gaan. Komen wij na afloop daar wel naartoe. Weet je al iets meer over die Durim Bilota?'

'Nog niet. Het staat uit bij de Criminele Inlichtingen Eenheid en Interpol. Als er iets bekend is, dan horen wij het meteen.'

Na een korte groet daalde Van Opperdoes traag de trap af. Buiten passeerden ze de rechter-commissaris, die net een hap nam van zijn brood.

'Zijn jullie eigenlijk van de Nationale Recherche?' vroeg hij.

Van Opperdoes reageerde ontkennend. 'Nee, wij zijn van de recherche van bureau Raampoort.'

De rechter-commissaris hield even op met kauwen. ‘O, oké. Prima.’

Maar de interesse van Van Opperdoes was gewekt. ‘Waarom vraagt u dat?’

‘Gewoon, omdat het me intrigeerde dat Hansen mij vroeg om dit te doen. Hansen is bezig met wat... grote zaken, zeg maar. Daar past een zoeking voor wat pillen niet echt bij.’

‘Het zijn niet alleen pillen. Het gaat ook om een moord.’

De rechter-commissaris nam weer een hap van zijn brood. ‘Hm, ja, dat komt al meer in de buurt. Blijft een beetje vreemd, maar goed. Zo is het leven. Dag, heren.’

Peter van Opperdoes keek op zijn horloge. Het was al bijna negen uur. ‘Nog twee uur.’

‘En dan?’ vroeg Jacob en draaide de trambaan op naar de Rozengracht.

Van Opperdoes keek uit het raam. ‘Elf uur. Menno Post. Ben je het vergeten?’

Jacob maakte een schamper geluid. ‘Ha! Denk je dat hij komt dan?’

‘Waarom niet?’

‘Kom op. We hebben net bewijs gevonden dat hij... nou ja, op zijn minst betrokken is bij de moord. Hij heeft de spullen van de dode man in zijn huis. Denk je nou echt dat hij zich zo komt aangeven?’

Van Opperdoes keek Jacob bestraffend aan.

‘Hij komt zich niet aangeven. Hij heeft toegezegd dat hij met ons wilde praten, om ons te overtuigen dat hij niets met de moord te maken heeft. Oog in oog. Weet je nog?’

‘Maar we hebben bewijs dat hij er wel mee te maken heeft!’

Van Opperdoes kreeg kleine pretlichtjes in zijn ogen.

‘Dan heeft hij des te meer uit te leggen, denk je niet?’

Jacob parkeerde voor de Raampoort. ‘Zie je dat? Er brandt licht op onze kamer.’

Peter van Opperdoes stapte uit en keek omhoog. Op hun verdieping zag hij zwak licht uit de ramen komen.

‘Misschien vergeten uit te doen?’

‘Welnee, joh. We zijn weggegaan toen het buiten licht was. Er brandde niks toen wij weggingen.’

Jacob liep naar binnen, en stoof snel en zachtjes de trap op.

Van Opperdoes volgde hem langzaam. ‘Ik heb vandaag al trappen genoeg gezien...’ mompelde hij in zichzelf.

Toen Jacob bovenkwam en de recherchekamer in kwam lopen, zag hij een man aan het bureau van Van Opperdoes zitten, met een dossier voor zich waar hij schijnbaar achteloos in zat te bladeren.

‘Officier van justitie Hansen?’

Hij liep iets door naar het bureau van Van Opperdoes en zag Hansen net de map met aantekeningen sluiten. Het was het dossier van de moord in de kelder.

De officier keek Jacob vol verwachting aan. ‘En?’

Jacob was even uit het veld geslagen door de onverwachte vraag en de brutaliteit van de officier. Kennelijk had iemand hem binnengelaten, maar dan nog ga je niet zonder aanleiding aan iemands bureau zitten en in dossierstukken neuzen.

Maar kennelijk was deze officier anders gewend.

Achter Jacob kwam nu ook Van Opperdoes binnen. In de deuropening bleef hij even staan, om de situatie goed tot zich door te laten dringen. Net als Jacob was de oude rechercheur hogelijk verbaasd. Zat Hansen daar? Met zíjn stukken voor zich?

‘Wat doet u hier?’ Zijn stem klonk onbewogen.

Met een innemende glimlach stond Hansen op. ‘Dit is uw plek, zeker?’

Van Opperdoes trok zijn jas uit. ‘Dit is onze kamer.’

Hansen moest beseffen dat zijn handelen niet op prijs werd gesteld, maar hij liet er niets van merken. Luchtig leunde hij tegen de muur en negeerde de koele blikken van Van Opperdoes.

‘Nog schokkende vondsten in de woning van Menno Post?’

‘Vooralsnog niet, behalve de pillen en het paspoort. En de portemonnee van het slachtoffer.’

Hansen reageerde verrast. ‘Ook de portemonnee? Dat wist ik nog niet. Mooi... mooi... des te beter.’

Van Opperdoes schoof het dossier waar Hansen in had zitten bladeren opzij en ging achter zijn bureau zitten.

‘En nu...?’ vroeg Hansen langzaam. ‘Wat is uw tactiek?’

De oude rechercheur haalde zijn schouders op. ‘We gaan alles op alles zetten om Menno Post op te sporen en aan te houden.’

‘Dat lijkt me vrij logisch,’ vond Hansen. ‘Maar hoe bent u van plan om dat te doen?’

Van Opperdoes keek de officier beheerst aan. ‘Laat u dat maar aan ons over, zou ik zeggen.’

Hansen kwam met een lichte glimlach los van de muur.

‘Natuurlijk. Ik heb alle vertrouwen in uw kunnen. Uw reputatie is ook bij het Openbaar Ministerie bekend. Boevenvanger bij uitstek.’

Hij pakte zijn jas en trok die aan. ‘Ik verwacht alleen wel dat u mij op de hoogte houdt van alle ontwikkelingen. Kan dat?’

Van Opperdoes haalde zijn schouders op. ‘Als ik denk dat ze voor u van belang zijn.’

De glimlach was niet van het gezicht van Hansen te krijgen, maar hij was

bepaald vreugdeloos.

'Het was niet echt een vraag. Ook uw reputatie in het omgaan met superieuren is bij ons bekend.'

Met een korte knik verdween Hansen van de recherchekamer.

Meteen schoof Van Opperdoes het dossier voor zich en keek erin.

Jacob zag met enige ongerustheid hoe gespannen het gezicht van Van Opperdoes stond.

'Wat is er met je?'

'Dit...'

De oude rechercheur wees naar zijn bureau en het dossier. 'Wat doet die man hier? Hoe haalt hij het in zijn hoofd om hier naar binnen te wandelen en in onze spullen te neuzen? Zoiets heb ik nog nooit meegemaakt.'

'Misschien is dat normaal voor ZwaCri-officieren? Die werken toch veel met de units op het hoofdbureau? En met de Nationale Recherche?'

Van Opperdoes keek spottend. 'Nu je het zegt... daar past hij inderdaad goed bij. Die komen ook overal binnen met een houding van "hier zijn we, kijk ons eens".'

Van Opperdoes schudde geïrriteerd zijn hoofd. Het was inderdaad precies die arrogantie waar hij slecht tegen kon.

'En ondertussen wel de ene na de andere zaak verprutsen...'

Jacob moest glimlachen. De Nationale Recherche was onlangs diep door het stof gegaan, toen er zo ongeveer onder hun ogen een liquidatie had plaatsgevonden en de moordenaars gewoon ongezien waren weggereden. Het had tot veel hilariteit onder de Amsterdamse recherche geleid, juist vanwege de arrogante houding van sommige rechercheurs van de Nationale Recherche.

'Gods eigen rechercheurs...'

Van Opperdoes keek verbaasd op. 'Noemen ze zichzelf zo?'

'Welnee... ik moest alleen even denken aan hoe de marechaussee zich noemt. Stel je voor dat de Nationale Recherche die geuzennaam gaat gebruiken.'

Van Opperdoes grinnikte. 'Hou nou maar op. Die jongens doen ook goed werk. Ze zijn niet allemaal zo.'

Dat moest Jacob toegeven. 'Klopt. Die grote liquidatiezaak... daar hebben ze best succes mee.'

Van Opperdoes knikte beamend. 'Maar dat verklaart nog niet wat Hansen hier nou eigenlijk deed.'

Jacob keek ernstig. 'Je hebt hem ook niet verteld over de ontmoeting met Menno Post, zo meteen.'

'Waarom zou hij dat moeten weten?'

'Omdat hij de leider van het onderzoek is.'

Van Opperdoes keek hem bestraffend aan. 'O, ja? In naam, misschien.'

Jacob glimlachte. 'Natuurlijk. Jij bent de enige echte leider van het

onderzoek en niemand anders.'

Van Opperdoes knikte tevreden. 'Dat wou ik even horen. En dat is precies de reden waarom ik het niet heb verteld.'

'Je blijft een stout kind, had ik zoiets al niet eerder gezegd?'

'Vast wel. Ik zie dat ook als een geuzennaam.'

Jacobs telefoon rinkelde. Hij nam het gesprek aan.

Een bescheiden klop klonk en Hugo Pastoor stak zijn hoofd om de deur. 'Mag ik binnenkomen?'

'Jij altijd.'

Hugo en Ton, die achter hem bleek te staan, kwamen binnen, terwijl Jacob even de gang op liep om zijn gesprek rustig te kunnen voeren.

De twee technisch rechercheurs legden een aantal foto's op het bureau.

Van Opperdoes bekeek afdrukken en zag de portemonnee, het paspoort en een aantal overzichtsfoto's van de kamer van Menno Post.

'En?'

'Niets schokkends. Menno Post woont daar inderdaad. We hebben overal vingerafdrukken van hem gevonden. Tot op de wc aan toe.'

Van Opperdoes tikte met zijn vinger op de foto. 'En op het paspoort?'

'Niks. Geen vingerafdrukken. Van het bloed op het paspoort hebben we monsters genomen, dat zal het NFI bekijken. Maar tien tegen een dat het van het slachtoffer is.'

'Heb je het goed bekeken?'

Hugo fronste. 'Er zit een mooi plastic beschermhoesje omheen. Geloof me, als er vingers op hadden gezeten, waren ze opgevallen als een zwarte kat in de sneeuw.'

'Jammer.'

'Het maakt toch niet zoveel uit? Aangetroffen in de woning van verdachte numero uno. Wat wil je nog meer?'

Van Opperdoes zweeg. Hij keek naar de foto van het paspoort, en op dat moment kwam Jacob binnen.

'Weet je wie die de dode man in de kelder is?'

Van Opperdoes trok zijn wenkbrauwen op. 'Nee, maar jij nu vast wel.'

'Dat was Interpol, die terugbelde. Durim Bilota wordt gezocht in Albanië. Lid van de maffia daar, en wordt gezien als een van de betere huurmoordenaars. Laatste nieuws was dat hij in Nederland was en werkte.'

'Dat klopt dan in ieder geval,' zei Van Opperdoes droog.

Daarna pakte hij de foto van de kamer van Menno Post op en keek ernaar. Midden in de foto zag hij het schaakbord.

Allerlei gedachten schoten door zijn hoofd, maar het schaakbord overheerste. Hij moest denken aan de telefoon in de vuilnisbak, aan het schaakbord in de galerie, waarbij het verschil tussen de witte en de zwarte

vakken steeds vervaagde, hij hoorde de stem van de man in de galerie weer in zijn hoofd: ‘Het schaakbord van Lucifer. Waarmee de schepper van het kunstwerk de willekeur van goed en slecht... van wit en zwart... wil aantonen.’

Hij legde de foto peinzend op zijn bureau. ‘Er klopt iets niet.’

Hij keek Jacob aan, die niet-begrijpend terugkeek.

‘Hoe lang hebben we nog, Jacob?’

‘Voor wat?’

‘Voordat Menno Post komt.’

Jacob keek op zijn horloge. ‘We hebben nog een uur. Maar Menno komt echt niet. Die is niet gek. Hij weet allang dat we hem gaan aanhouden.’

Van Opperdoes keek hem strak aan. ‘Menno komt heus wel.’

Hoofdstuk 20

Peter van Opperdoes stond midden in het parkje van het Bellamyplein en liet zijn blik over de omgeving gaan; de brug naar de Bosboom Toussaintstraat, de oude tramremise, de bomen op het pleintje en de zijstraten richting de Ten Katemarkt en de Kinkerstraat. Ook al was het laat, het was opvallend stil in de buurt, wat Van Opperdoes vreemd vond. Meestal hoorde je toch wel iets, liepen er mensen rond of reden er auto's langs. Nu was het doodstil en was hij de enige levende ziel in de omgeving. Tenminste... voor zover hij kon zien. Zou de stilte een voorbode van naderend onheil zijn?

Zijn telefoon ging. 'Met Van Opperdoes.'

'Met Jacob. Zie je al iets?'

'Niks.'

'Weet je zeker dat je dit wilt doen?' Jacob klonk bezorgd.

'We moeten het zo doen, Jacob. Ik ga kijken of ik naar binnen kan.'

Hij verbrak de verbinding, haalde diep adem en liep richting de oude tramremise.

De enorme gebouwen lagen er donker en uitgestorven bij. Sommige van de immense hallen werden nu voor opslag gebruikt, wachtend op een definitieve bestemming. Aan de zijde van de Kostverlorenvaart was een deel van de gebouwen inmiddels gesloopt om de nieuwe bestemming van de tramremise te realiseren; een groot uitgaanscentrum. Ongetwijfeld zou het een nieuwe impuls aan de buurt geven, maar nu was het er donker en somber. Inmiddels waren die plannen ook in de ijskast gezet.

Van Opperdoes slenterde een rondje om de gebouwen. Het was nog geen elf uur, maar hij wilde vast de sfeer proeven van de plek waar zo meteen de ontmoeting zou plaatsvinden. Bovendien moest hij kijken waar hij naar binnen kon, want zo op het oog zat alles dicht.

Het grote hek aan de zijde van het Bellamyplein leek gesloten, maar toen hij met zijn schouder tegen de ijzeren spijlen van het hek duwde, gaf het tot zijn verbazing mee. De oude rechercheur liep naar binnen en zag verderop dat een van de enorme deuren van de remise half openstond.

Langzaam liep hij naar de deur en keek door de smalle opening naar binnen. Een enorme hal, amper verlicht door het stadslicht en de vollemaan die door het monumentale glazen dak naar binnen schenen. Binnen heerste een doodse stilte.

Een ijzige tocht joeg door de immense donkere hallen. Hij huiverde. Vreemd dat het hier zo koud was, in tegenstelling tot de lentewarmte buiten.

De rails, waarover tot een paar jaar geleden de trams de remise in reden, wezen hem de weg naar binnen. Boven zich zag Van Opperdoes een vernuftige constructie, bestaande uit veel buizen, die het dak droeg. Dat was onregelmatig gevormd en bestond voor een groot gedeelte uit glas, zodat er zachte onregelmatige lichtvlekken op de donkere vloer vielen.

Van Opperdoes liep langzaam door de hal. Zijn oren waren gespitst op ieder geluid, maar het was doodstil. Langzaam wenden zijn ogen aan het donker en zag hij meer details. Er stonden links en rechts pallets en dozen en op de vloer lagen dikke kabels elektriciteitsdraad, planken en stukken los steen. Hoe dieper hij binnendrong in de onvoorspelbare spelonken van de oude remise, hoe ongemakkelijker hij zich begon te voelen.

Hoog boven hem verscheurde een fladderende vogel of vleermuis de donkere stilte. Boven zich, op een meter of vijf hoogte, zag hij een lange balustrade die in de duisternis verdween. Ter hoogte van de deur waar hij binnen was gekomen, zat een trap die naar de balustrade leidde.

Plotseling zakte de grond onder Van Opperdoes' voeten weg. Nog net op tijd kon hij zich terugtrekken, zodat hij niet in het gapende gat viel. De tramrails gleden hier over een lange diepe geul, waar monteurs in konden staan om onder de tram te werken. Hij zag het niet meer, het was hier te donker om iets te onderscheiden.

Langzaam en met kloppend hart ging hij terug, tot hij weer in het maanlicht stond. Hij haalde diep adem en keek omhoog. Flarden wolken dreven voor de vollemaan langs.

Van Opperdoes voelde zijn hart in zijn keel kloppen.

Ergens... ergens in dit gebouw wachtte iemand.

'Meneer Van Opperdoes!'

De stem klonk hard door de lege ruimte. Van Opperdoes keek om zich heen, maar hij zag niemand. Hij kon niet bepalen waar het geluid vandaan kwam.

'Dat ben ik,' antwoordde hij rustig.

'Bent u alleen?'

'Zoals je ziet, Menno.'

'Ik kom eraan.'

Van Opperdoes draaide een rondje om zijn as. Door de lege ruimte en de weerkaatsingen van het geluid, kon hij er niet achter komen waar Menno zich bevond. Dat was een voordeel.

'Menno...'

'Ja?'

'Blijf maar even waar je bent.'

Een stilte volgde, waarna een argwanende Menno antwoordde. 'Hoezo dan?'

‘Er bevindt zich iemand in dit gebouw die jou graag dood wil hebben.’

‘Wat lult u nou?’

‘Je hebt je goed schuil kunnen houden, tot nu toe. Maar je had gelijk, er zit iemand achter je aan. En diegene is nu ook binnen.’

Er viel een diepe stilte.

Van Opperdoes hoorde niets meer, maar hij voelde dat Menno nog steeds op dezelfde plek zat. Die hield zich schuil en wist dat het waar was wat Van Opperdoes zei.

‘Hebt u me verraden?’

De oude rechercheur antwoordde scherp. ‘Natuurlijk niet. Je bent wel verraden, maar niet door mij.’

Een plotseling geluid weerklonk.

Van Opperdoes draaide zich snel om en zag dat de deur waardoor hij naar binnen was gekomen, nu was afgesloten. Hun enige uitweg was dicht.

‘Moet je de boel weer eens verpesten, Van Opperdoes?’ klonk een tweede stem.

De oude rechercheur sloot even zijn ogen. Dit was waar hij op had gewacht.

Op de balustrade klonken voetstappen. ‘Blijf rustig staan waar je staat. Ik heb je onder schot.’

Van Opperdoes probeerde naar boven te kijken, maar door de duisternis kon hij niets ontdekken op de balustrade en de verdieping daarachter. Er waren wel honderd plekken waar de schutter kon staan.

‘Hé, Post! Kom eens tevoorschijn!’

Het bleef lang stil, voor er een antwoord van Menno Post kwam.

‘Ben jij gek? Denk je dat je de enige bent met een wapen?’

De stem op de balustrade schamperde. ‘Interessant. Dus jij komt gewapend naar een afspraak met een rechercheur toe? Ik denk het toch niet. Kom nou maar tevoorschijn. Het kan lang of kort duren, ik vind je toch wel. Je kunt geen kant op.’

Er klonk een geluid, ongeveer dertig meter van Van Opperdoes vandaan, alsof iemand een beweging maakte en daarbij iets omgooide. Meteen klonk vanaf de balustrade een schot.

‘Ik zei toch dat je geen kant op kon?’

Van Opperdoes was geschrokken van de enorme knal, maar herstelde zich snel. ‘Blijf weg, Menno. Je zit daar veilig. De enige die geen kant op kan, is hij.’ Hij keek naar boven. ‘Ik zou dat wapen gewoon wegleggen, als ik jou was.’

Een korte lach klonk. ‘Jij durft wel, Van Opperdoes. Verdomme, wat ben je toch een eigenwijs mannetje! Ik heb je nog wel zo gewaarschuwd. Voor je huis, weet je nog? Ik zei toch dat alles anders zat dan je dacht?’

‘Ja, dat heb ik hem ook gezegd!’ riep Menno Post.

Van Opperdoes zweeg.

De stem van boven riep weer. ‘Hé, zullen we het eens omdraaien, Van Opperdoes? Als Menno niet tevoorschijn komt, schiet ik jou neer. Hoe vind je die?’

‘Dat doe je niet, Frits.’

Het was heel even stil. Toen klonk de stem weer. ‘Wat moet, dat moet, Van Opperdoes. Menno, hoor je me? Ik schiet hem neer.’

‘Wat kan mij die smeris schelen? Niks!’ schreeuwde Menno vanuit zijn schuilplaats omhoog.

‘Maar mij kan hij wel wat schelen.’

Een droge klik klonk op de balustrade, toen Jacob de haan van zijn wapen spande. Voor hem zat een geknielde man op de grond, met een geweer in de aanslag. De man verstijfde door het geluid en stond vervolgens langzaam op. Hij legde zijn wapen zachtjes op de grond en stak toen zijn handen in de lucht.

‘Ik had die ouwe nooit neergeschoten, dat weet je toch?’ zei hij.

Jacob haalde zijn handboeien tevoorschijn.

‘Hij zei al dat je dat nooit zou doen. Maar ik was er niet zo zeker van. Handen achter je rug.’

De man stak zijn handen achter zijn rug en Jacob boeide hem snel.

‘Goed. Draai je om en loop voor me uit.’

De man draaide zich om, en voor het eerst zag Jacob het gezicht van Frits Zand.

‘Dat hebben jullie goed gedaan,’ zei hij sarcastisch.

Hoofdstuk 21

De volgende ochtend zat Frits Zand in de verhoorkamer, zijn armen voor zich uitgestrekt op de tafel. Hij keek Peter van Opperdoes en Jacob een voor een aan.

'Ik heb nergens spijt van.'

'Je wordt verdacht van de moord op Durim Bilota.'

Zand knikte. 'Dat heb ik ook gedaan. In de kelder. Die hufter van een Menno Post hield hem daar verborgen.'

'En waarom heb jij hem vermoord?'

Frits Zand weifelde even. Toen leunde hij achterover. 'Ik wil het jullie wel vertellen, maar jullie kunnen er toch helemaal niets mee.'

Van Opperdoes fronste. 'Want?'

'Omdat ik later in de rechtszaal alles zal ontkennen. En ik zal er nooit voor gestraft worden.'

Van Opperdoes boog voorover. 'Omdat de belangen te groot zijn?'

'Precies.'

De oude rechercheur leunde voorover. 'Dat wil ik wel geloven. Als een officier van justitie jou al de gelegenheid geeft om een moord te plegen...'

Frits Zand haalde zijn schouders op. 'Er staat nogal wat op het spel.'

'Dus dat klopt?'

Zand zette grote onschuldige ogen op. 'O, kom op, Van Opperdoes, jij hebt vast het hele plaatje al compleet.'

Van Opperdoes schudde zijn hoofd. 'Officier Hansen heeft jou doorgegeven dat Menno Post vanavond om elf uur in de tramremise zou zijn, waar of niet?'

'Klopt.'

'Waarom?'

'Hij had wat goed te maken. Die incompetente sufferd heeft mijn naam uit laten lekken. Per ongeluk waarschijnlijk, maar toch.'

Van Opperdoes hield zijn adem in, nu hij uit de eerste hand te horen kreeg hoe het zat. 'Jij bent zijn kroongetuige in zijn liquidatiezaak...'

'Dat klopt, Van Opperdoes. Ik heb een tijdje geleden besloten om samen te werken met justitie. Man, ik weet zoveel van die gasten... Maar ja, Hansen heeft mijn naam uit laten lekken. Zoals gezegd per ongeluk, denk ik. Maar sindsdien ben ik aangeschoten wild. Maar wat de druppel was...'

Jacob keek van Zand naar Van Opperdoes. Alle puzzelstukken begonnen op hun plek te vallen.

'De druppel was dat de verdachten in de liquidatiezaak een

huurmoordenaar achter je familie aan hebben gestuurd.'

Zand knikte. 'Natuurlijk. Ik ben veel te gevaarlijk voor ze, als kroongetuige. Dus hebben ze Durim Bilota ingehuurd om mij te vermoorden. Die smerige Albanese hufter. Maar goed... het duurde twee dagen, toen wist ik waar hij zat. En justitie deed niks. En de politie kon ik niet inlichten. Ik moest het zelf doen. Durim had een afspraak gemaakt met Menno Post, zogenaamd vanwege die pillen. Maar ik had de telefoon van mijn zoon Michael. Omdat ik wist dat hij mijn zoon wilde pakken. Ik heb Michael veiliggesteld en zijn telefoon gehouden. Dus als Durim of Menno naar Michael belden, kregen ze mij aan de telefoon. Ik ben naar die kelder gegaan, Menno was er niet, alleen die Durim. Ik was sneller dan hij. En toen wist ik dat we hier weg moesten.'

'En Hansen heeft jou verder geholpen. Hij wist dat je die moord had gepleegd?'

'Natuurlijk wist hij dat. Maar hij heeft me nodig, en hij kon me niet beschermen, dus...'

'Dus jij kon je gang gaan,' maakte Jacob zijn zin af.

Frits Zand knikte.

Peter van Opperdoes veegde met zijn hand over tafel. 'Waar is je zoon?'

'Ver weg. Veilig.'

'Bij je vrouw?'

Frits Zand glimlachte. 'Da's dan tenminste nog het enige wat Hansen goed heeft gedaan.'

'Wat?'

'Jullie tegenhouden op Schiphol door te zeggen dat het paspoort van Durim gevonden was in de woning van Menno. Moest ik verdomme nog snel die dingen in de woning van Menno leggen.'

Van Opperdoes knikte begrijpend. 'Want na de moord had jij zijn paspoort en zijn portemonnee meegenomen.'

'Uiteraard. En zijn vingertoppen. Ik wilde niet dat jullie er snel achter kwamen wie hij was. Dan wist je meteen uit welke hoek de wind waaide.'

'Daarom heb je zijn vingertoppen afgeknipt.'

Frits Zand keek naar het plafond.

'Ik zeg niet dat ik daar erg trots op ben. Ik wilde... nee, ik moest mijn familie beschermen. Ik moest een voorbeeld stellen. Iedereen die in mijn buurt komt... die zou hetzelfde te wachten staan.'

'Dus jouw zoon is nooit vermist geweest.'

Frits Zand knikte langzaam. 'Welnee. Alleen... dat wist mijn ex-vrouw niet. Ik heb hem het land uit gesmokkeld. Maar ik wist dat zij ook gevaar liep. Dus ik heb haar in moeten lichten.'

Van Opperdoes glimlachte.

'Toen is ze weer naar ons gekomen, met het verhaal dat hij in Parijs zat.'

Ook Frits Zand kon een milde glimlach niet onderdrukken.

'Het is een lief mens, maar liegen kan ze niet. En toneelspelen al helemaal niet.'

'Maar nu zijn ze veilig.'

'Vanuit de Dominicaanse Republiek vliegen ze door naar Amerika. Daar neemt de FBI de beveiliging over. Nieuwe identiteit, nieuwe woonplaats, alles. Allemaal geregeld door Hansen.'

'En jij?'

'Ik ga getuigen. Daarna ga ik ook naar Amerika.'

Jacob fronste. 'Echt niet. Je hebt een moord gepleegd.'

'Ik denk dat de officier van justitie dat anders ziet. Namelijk als een soort zelfverdediging. Bovendien, bewijs het maar eens. Het paspoort en de portemonnee zijn bij Menno Post gevonden. Een simpele, smerige dealer. Wie zal hem missen.'

Van Opperdoes knikte langzaam. 'Die heeft waarschijnlijk een probleem, ja.'

Ietwat triomfantelijk leunde Frits Zand achterover. 'En ik ontken later dat ik dit allemaal heb gezegd. Mochten jullie iets op papier zetten, dan zal ik het allemaal ontkennen. Zeggen dat jullie mij ook wilden naaien.'

Van Opperdoes haalde iets uit zijn binnenzak en legde dat op tafel. 'Daar was ik al bang voor. Daarom heb ik maar even een recorder in mijn zak gestoken.'

Frits Zand trok wit weg. 'Dat jij zoiets flikt, Van Opperdoes...' Hij schudde zijn hoofd. 'En toch...toch verbaast het me niet. Waar je mee omgaat, word je mee besmet, zeggen ze.'

Van Opperdoes ging rechtop zitten. 'Dat geldt dan dubbel voor jou, Zand. Ik heb jou in al die jaren leren kennen als iemand... voor wie ik een zeker respect kon hebben. Goed, je gleed af... en je ging met de verkeerden om. Maar dat is alleen maar erger geworden.'

Met een geïrriteerd gebaar onderbrak Zand hem. 'Maar ik heb een keus gemaakt. Voor het goede. Ik ga getuigen tegen mensen die nog slechter zijn dan ik.'

Van Opperdoes snoof. 'Nog slechter? Ik zou je hele verhaal willen geloven. Ik kan misschien zelfs nog wel begrip opbrengen voor jouw moord op Durim Bilota. Maar uiteindelijk... uiteindelijk heb je toch voor jezelf gekozen. Want je hebt niet één moord gepleegd, maar twee. En de tweede moord... die op die arme Harry, die was niet nodig. Die moord heb je alleen maar gepleegd om het ons lastig te maken, zodat jij langer buiten schot zou blijven.'

Zand schoof nerveus heen en weer.

'Ik deed alles om mijn familie te beschermen.'

'Dat mag je jezelf wijsmaken. Misschien geloof je er zelf in, maar Harry

heeft ons geholpen, en jij hebt hem meedogenloos afgeschoten. Onnodig.'

Zand zweeg en keek weg.

'Dit bandje gaan we gebruiken. Je kunt ontkennen tot je een ons weegt, maar niet jij, niet ik, en niet die rare officier van justitie gaan over jouw handelen beslissen. Dit wordt geen doofpot, geen achterkamertjesbeslissing. Hier gaat een rechter over oordelen, ook over het handelen van de officier van justitie. Desnoods achter gesloten deuren, desnoods anoniem... maar geoordeeld gaat er worden.'

'Het was zelfverdediging.'

'Niet de moord op Harry. Hou nou toch op!'

'Kom op, Van Opperdoes. Het was maar een junk.'

Van Opperdoes keek Zand strak aan, met nauwelijks ingehouden woede. Hij nam de cassetterecorder van tafel en stond op. 'Je familie is veilig. Niets weerhoudt je om een getuigenverklaring af te leggen tegen de mensen die... in jouw woorden... nog slechter zijn dan jijzelf. En dan hoop ik dat er op een eerlijke en rechtvaardige manier over jou wordt geoordeeld... door mensen die beter zijn dan jij.'

Hij stond op en verliet met Jacob de verhoorkamer.

Frits Zand sloeg met zijn hand op de tafel, toen de deur dicht was.

Jacob sloot de deur van het terras van de Raampoort. Het leek alsof de zon nog feller scheen dan de dag ervoor. De lente nam vast een voorproefje van de zomer.

'Nare man is het eigenlijk... en jij was er nog wel van overtuigd dat hij niet zou schieten.'

Peter van Opperdoes was nog steeds kwaad. 'Niet op mij nee. Maar of hij het een volgende keer weer zo zou doen... daar ben ik niet zo zeker meer van.'

Jacob glimlachte. 'Hij is niet blij met je, in ieder geval.'

'Nee, en Hansen ook niet. Nou ja, geeft niet. Ik ben niet bij de politie gegaan om vrienden te maken.'

'Wat gaf nou de doorslag?' wilde Jacob weten.

'Twee dingen eigenlijk. Dat rare schaakbord, waarvan de kleuren veranderden. Weet je nog? Het schaakbord van Lucifer, de duivel. Niets is alleen maar wit, niets is alleen maar zwart. Soms verandert het witte ook in zwart. Daar had ik veel eerder bij stil moeten staan. Als je denkt dat iemand goed is, dus wit... zoals een officier van justitie... dan sta je er niet bij stil dat hij ook weleens zwart kan worden. Frits Zand was zwart... maar werd wit... en toen weer zwart. Hij was een crimineel... ging het goede doen, door te getuigen... en werd toch een moordenaar.'

Jacob knikte langzaam. 'En het tweede?'

'Hugo Pastoor zei dat ze overal vingerafdrukken van Menno Post in zijn woning hadden gevonden. Behalve op het paspoort. Dat kon natuurlijk niet. Als

hij het paspoort daar had neergelegd... in de verwachting dat niemand daar binnen zou komen... dan hadden zijn vingerafdrukken erop gezeten. Ergo... iemand anders heeft het paspoort daar neergelegd, om Menno Post verdacht te maken. En wat heeft officier Hansen de hele tijd gedaan?'

'Ons in de richting van Menno Post geduwd. We moesten alleen maar zijn richting op rechercheren.'

Van Opperdoes knikte. 'Precies. Hij wist alles. Toen wij in de woning van Diana Welling gingen zoeken, wist hij ervan. Hij wist dat wij naar Schiphol gingen om haar tegen te houden, en heeft bliksemsnel... en net op tijd... een dwaalspoor aan laten brengen door Frits Zand. Het paspoort en de portemonnee in de woning van Menno Post.'

Jacob bood een fijne sigaar aan.

Van Opperdoes trok de sigaar uit het kokertje. 'Precies. Dat betekende dat Hansen aan tunnelvisie leed... waarvoor ik hem te slim achtte... of iets te verbergen had. Dat laatste klopte dus.'

Jacob stak de sigaren aan. 'Hansen heeft ook een probleem, vrees ik.'

Van Opperdoes nam een diepe haal van zijn sigaar en liet de rook in zijn mond rondtollen. 'Die vliegt eruit. Of wordt officier in het meest noordoostelijke puntje van Nederland.'

'Geen gevangenisstraf, denk je? Hij heeft nogal wat uitgehaald.'

Van Opperdoes knikte. 'Het recht zegeviert niet altijd, wen daar maar aan.'

De twee rechercheurs stonden te genieten, terwijl de zon over hun gezicht speelde.

Jacob blies de rook over de kantelen. 'Weet je trouwens wat ik me afvroeg? Heeft jouw vrouw nog iets gezegd, in die tramremise?'

'Hè? Waarom wil je dat weten?'

'Nou... omdat... als het spannend wordt, wil ze nog weleens wat zeggen. Of waarschuwen.'

De oude rechercheur schudde langzaam zijn hoofd. 'Nee, niets, eigenlijk.'

'Denk je dat ze er niet was, op dat moment?'

Van Opperdoes glimlachte. 'O, ja, hoor. Ze was er wel.'

Jacob fronste. 'Maar waarom zei ze dan niks?'

Van Opperdoes nam een diepe trek van zijn sigaar, en blies de rook langzaam over de Jordaan. De rook speelde met de zonnestralen.

'Omdat het niet nodig was. Of omdat ze haar adem inhield van spanning. Een van de twee.'

Zijn vrouw glimlachte.

Over de reeks De Waal & Baantjer

Simon de Waal en Appie Baantjer waren een bijzonder duo: niet alleen waren ze collega-rechercheurs en -schrijvers, maar ook vrienden, en schreef Simon mee aan de televisieserie *Baantjer*. Nadat Appie Baantjer in 2008 gestopt was met zijn beroemde reeks boeken over De Cock (en Vledder), besloten de mannen de handen ineen te slaan en was een nieuw schrijversduo geboren: Baantjer & De Waal.

Onder het genot van tompoezen en witte wijn werden plannen gesmeed, plots geconstrueerd, karakters uitgediept, en ontstonden de hoofdpersonages Peter van Opperdoes (de oude rechercheur) en Jacob (zijn jongere collega en partner), in wie de lezer gemakkelijk Baantjer en De Waal zelf herkent.

Ontroerend aspect aan de serie is de wijze waarop het duo het verlies van Appies vrouw heeft verwerkt in de boeken: ze assisteert de oude rechercheur (die nadat zijn vrouw is overleden wordt overgeplaatst naar een rustiger bureau, aan de Raampoort) tijdens diens recherchewerk, en fluistert hem soms tijdens een onderzoek ideeën in...

Appie en Simon hadden plannen en verhalen voor meer dan een dozijn boeken in petto voor hun lezers, en 'de oude rechercheur' schiep er tijdens het schrijven veel genoegen in zijn collega Simon plotseling op te zadelen met nieuwe personages of onverwachte plotwendingen in de hoofdstukken die hij schreef. Omdat ze om en om de hoofdstukken bedachten en schreven, kon de een de ander soms voor lastige problemen stellen. Daar had Appie altijd erg veel schik in...

Op zondag 29 augustus kwam aan de reeks Baantjer & De Waal een voortijdig en abrupt einde, door het onverwachte overlijden van onze dierbare auteur Appie Baantjer. Uit piëteit met en respect voor Appie hebben wij op zijn uitdrukkelijk verzoek besloten de reeks voort te zetten, en wel onder de naam De Waal & Baantjer.

Tweemaal per jaar zal een titel in de reeks De Waal & Baantjer verschijnen, geschreven door Simon en gebaseerd op verhalen, plots en ideeën die Appie en Simon tijdens hun jarenlange vriendschap met veel plezier ontwikkelden. Met beide auteurs is, op hun verzoek, afgesproken dat Appies deel aan royalty's na zijn overlijden zal worden geschonken aan het door Appie zelf gekozen goede doel, via het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Wij hopen dat u, lezer, zult genieten van deze moderne policiers, en met een glimlach op de lippen zult lezen over Jacob en zijn oudere collega, Peter van Opperdoes.

Wij dragen dit boek op aan Appie Baantjer, die immer tegen wie het horen wilde zei: ‘Ik heb nog helemaal geen tijd om dood te gaan.’

De uitgever

© Marco Okhuizen/Hollandse Hoogte